

HISTORIA KALISZA **w** **plakatach**

HISTORIA ZAMKNIĘTA W DUŻYM FORMACIE

AFISZE I PLAKATY W ZASOBIE ARCHIWUM PAŃSTWOWEGO W KALISZU

Trochę teorii, trochę historii...

Afisze i plakaty – spotykamy je niemal codziennie. Wpisały się na stałe w krajobraz miast, miasteczek i całkiem małych wiosek. Analizując rolę plakatów i afiszy w informowaniu społeczeństwa w trakcie wyzwania ziem polskich w 1944 r. Krzysztof Pol pisał, że był to „*najprostszy i najskuteczniejszy sposób dotarcia do ogółu obywateli*”¹. Stwierdzenie to nie straciło wiele na aktualności nawet dziś, w epoce setek tytułów czasopism, Internetu, dziesiątek stacji telewizyjnych i radiowych. Często właśnie z tego wielkoformatowego papieru dowiadujemy się o nowym filmie, wyniku wyborów czy imprezie plenerowej. Zmieniały się formy, techniki druku, nie zmieniła się podstawowa rola – przekazanie informacji.

Rozważania na temat afiszy i plakatów jako źródeł historycznych wypada zacząć od definicji. Zgodnie z terminologią archiwalną afisze i plakaty są częścią grupy nazywanej materiałami ulotnymi. Pod tą nazwą kryją się archiwalia drukowane (najczęściej, ale także powielane innymi technikami, rzadko rękopiśmienne) o charakterze politycznym, społecznym, religijnym, gospodarczym lub kulturalnym, które odzwierciedlają różne aspekty życia społecznego. Mają charakter doraźny i krótką aktualność. Do materiałów archiwalnych oprócz afiszy i plakatów zaliczamy druki ulotne (ulotki, zaproszenia, klepsydry, broszury, jednodniówki, kalendarze, druki papierów wartościowych)². Cechą wspólną afisza i plakatu jest ich charakter i przeznaczenie – umieszczane w miejscach publicznych mają informować o zjawiskach związanych z życiem gospodarczym, politycznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, naukowym i sportowym³. Różnicą jest forma – afisz opiera się na tekście, grafika pełni rolę marginalną, pomocniczą. Plakat to przede wszystkim grafika, kompozycja, kolor. Plakat jest dziedziną grafiki użytkowej, wykonany według projektu artystycznego⁴. Wśród afiszy można wyróżnić dwie podstawowe grupy – afisze drukowane na zlecenie różnych instytucji kulturalnych (np. teatrów) i afisze wystawiane przez instytucje państwowe. Pierwsze mogą być zdobione, zaprojektowane z dbałością o wygląd estetyczny. Druga

¹ K. Pol, *Pracownia plakatu frontowego*, Warszawa 1980, s. 8.

² *Wskazówki metodyczne dotyczące zasad gromadzenia i opracowania materiałów ulotnych w archiwach państwowych*, pkt. 3.1.

³ Tamże, Załącznik nr 1.

⁴ Tamże.

grupa zawiera tylko tekst, bardzo oficjalny, bez żadnych komentarzy i ozdób⁵. Dzięki swym walorom artystycznym plakat jako dzieło sztuki doczekał się wielu szczegółowych monografii⁶. Na zainteresowanie tematem wpływ miało niewątpliwie zjawisko nazywane Polską Szkołą Plakatu – rozkwit sztuki plakatowej w Polsce w latach 50. – 70. XX wieku, kiedy plakat praktycznie uwolnił się od roli reklamowej stając się polem popisu wielkich artystów⁷.

Początków afisza znawcy tematu upatrują w XV wieku wraz z upowszechnieniem druku⁸. Rozpowszechnienie afiszy nastąpiło w XVIII wieku, kiedy służyły one głównie reklamie⁹. W XIX wieku pojawiły się pierwsze plakaty, które zastąpiły częściowo afisze¹⁰. Za „ojca plakatu” jest uważany Jules Cheret (1836–1932) z zawodu litograf, który działając w Paryżu w latach 1867–1900 zaprojektował i wykonał ponad 900 plakatów¹¹. Już pod koniec XIX wieku organizowano wystawy plakatów, od 1890 r. handlowano plakatami jako dziełami sztuki a biblioteki i muzea posiadały zbiory plakatów¹².

W Polsce pierwsze afisze dotyczyły przedstawień teatralnych¹³. W 1898 r. Jan Wdowiszewski zorganizował w Krakowie pierwszą wystawę plakatów, na której zaprezentowano ok. 250 prac zagranicznych artystów¹⁴. Za pierwszy polski plakat uważa się plakat autorstwa Stanisława Wyspiańskiego z 1899 r. do sztuki Maurycego Maeterlincka „Wnętrze”¹⁵. Stopniowo plakat zaczęto wykorzystywać w reklamie zakładów, zawodów sportowych, uzdrowisk¹⁶, by w końcu nadać mu funkcję propagandową

⁵ M. Jabłońska, *Problem definicji druków ulotnych gromadzonych w archiwach*, „Archeion”, nr 105, 2003, s. 185.

⁶ S. Bojko, *Polska sztuka plakatu. Początki i rozwój do 1939 r.*, Warszawa 1971; Tenże, *Polski plakat współczesny*, Warszawa 1972; *Plakat polski*, wstęp i oprac. J. Waśniewski, Warszawa 1972; T. Komorowski, *Plakat w propagandzie bhp*, Warszawa 1975; *Plakaty. Współczesne plakaty polskie*, red. A. Szczucka, Olszanica 2001; A. Szablowska, Mar’ana Sen’kiv, *Plakat polski: ze zbiorów Muzeum Etnografii i Przemysłu Artystycznego Instytutu Narodoznawstwa Akademii Nauk Ukrainy we Lwowie*, Warszawa 2009.

⁷ S. Giżka, *Polska Szkoła Plakatu*, http://www.culture.pl/baza-sztuki-pelna-tresc/-/eo_event_asset_publisher/eAN5/content/polska-szkola-plakatu

⁸ S. Bojko, *Polska sztuka...*, s. 7.

⁹ S. Wójcikowa, *Zbiór afiszów Biblioteki Archiwum Państwowego m.st. Warszawy (1806–1977)*, „Archeion”, nr 72, 1981, s. 162.

¹⁰ Tamże.

¹¹ S. Bojko, *Polska sztuka...*, s. 8.

¹² Tamże, s. 12–13.

¹³ Tamże, s. 14.

¹⁴ Tamże, s. 15. Jan Wdowiszewski był dyrektorem Miejskiego Muzeum Techniczno-Przemysłowego w Krakowie, kolekcjonerem plakatów, wydał swoją pracę *Sztuka w plakatach*.

¹⁵ Tamże, s. 18; S. Giżka, *Polska szkoła...*, s. 1.

¹⁶ S. Bojko, *Polska sztuka...*, s. 22–27.

i rangę „społecznie zaangażowanej sztuki plastycznej”¹⁷. W historii polskiego plakatu warto podkreślić jeszcze trzy daty. W 1965 r. zorganizowano w Katowicach I Ogólnopolskie Biennale Plakatu. Rok później w Warszawie odbyło się I Międzynarodowe Biennale Plakatu a w 1968 r. w Wilanowie rozpoczęło działalność Muzeum Plakatu – pierwsza tego rodzaju placówka na świecie¹⁸. W okresie PRL-u plakat był szeroko wykorzystywany jako narzędzie propagandy. Już w 1944 r. ściągnięto do Lublina żołnierzy-artystów, aby przygotowywali plakaty i afisze¹⁹. Za pomocą odpowiedniej treści plastycznej oraz hasła plakat miał za zadanie wywoływać u widza określone reakcje, kształtować konkretne postawy²⁰. Oprócz zadań czysto propagandowych wyznaczono też plakatowi funkcję wychowawczą: miała pomóc w wyrobieniu dobrego smaku, uwrażliwiać na sztukę i wywoływać doznania estetyczne²¹ oraz zapewniać kontakt ze sztuką i uwrażliwiać społeczeństwo estetycznie²². Rozwinął się też bardzo plakat dotyczący tematu pracy. Ten nurt o sztuce plakatu rozpoczął się już w latach 30. XX wieku wspierany przez Instytut Spraw Społecznych, fundację Instytucji Ubezpieczeń Społecznych²³. W PRL głównym wydawcą plakatów z dziedziny bhp był Instytut Wydawniczy Centralnej Rady Związków Zawodowych²⁴.

Jak afisze i plakaty uzyskały kategorię A

Zanim afisze i plakaty trafiły do archiwalnych magazynów ich gromadzenie było dużo wcześniej domeną bibliotek. W okresie międzywojennym gromadzeniem plakatów zajmowały się m.in. Biblioteka Narodowa w Warszawie i Biblioteka Ossolineum we Lwowie²⁵. Jako ciekawostkę odnośnie gromadzenia plakatów można zacytować nadruk, jakim były opatrzone plakaty rozlepiane we Francji pod koniec XIX wieku: *„Plakat ten nie może być przekazywany ani sprzedawany. Jego posiadacz będzie traktowany jako przestępca”*²⁶. Wróćmy jednak do czasów, kiedy w Polsce można już było legalnie plakaty i afisze gromadzić. Afisze i plakaty są częścią grupy nazywanej dokumentami życia społecznego (dżs), która jest trzecią – po książce i periodyku – grupą

¹⁷ Tamże, s. 45–49.

¹⁸ S. Bojko, *Polski plakat...*, s. 59–60; <http://www.postermuseum.pl/pl/page/show/biennale-history>.

¹⁹ K. Pol, *Pracownia plakatu ...*, s. 5–8.

²⁰ T. Komorowski, *Plakat w propagandzie ...*, s. 3–4.

²¹ Tamże, s. 27.

²² W. Sadurski, *Polski plakat teatralny w 25-leciu PRL. Katalog wystawy, Szamotuły 1969*, s. 3.

²³ S. Bojko, *Polska sztuka...*, s. 152–154.

²⁴ T. Komorowski, *Plakat w propagandzie ...*, s. 27.

²⁵ S. Bojko, *Polska sztuka...*, s. 165.

²⁶ Tamże, s. 13.

gromadzoną przez biblioteki²⁷. Wiele bibliotek posiada osobne działy zajmujące się właśnie dżs-ami. Zapewne z tego powodu biblioteki dużo wcześniej niż archiwa zajęły się kwestiami teoretycznymi dotyczącymi definiowania dżs-ów, zasad ich gromadzenia, opracowania i przechowywania²⁸. Według Encyklopedii wiedzy o książce z 1971 r. dokumenty życia społecznego to „materiały, które z uwagi na specyficzny charakter, nie są gromadzone w archiwach i nie były dotąd przedmiotem zainteresowania bibliotek. Nie są bowiem dokumentami urzędowymi ani nie znajdują się w handlu księgarskim”²⁹. Polska norma wprowadzona w 1991 r. dotycząca działalności bibliotek określa dżs-y jako „część zbiorów bibliotecznych, którą tworzą materiały wydzielone ze względu na ich doraźne i krótkotrwałe przeznaczenie, najczęściej opracowywane grupowo”³⁰. W 1993 r. zarządzeniem Dyrektora Biblioteki Narodowej wprowadzono zasady gromadzenia zbiorów, w których dżs-y zdefiniowano jako „druki dotyczące poszczególnych dziedzin życia współczesnego, odzwierciedlające wewnętrzną działalność różnego rodzaju organizacji, stowarzyszeń i instytucji, wydawane w celu osiągnięcia doraźnych celów informacyjnych, propagandowych, reklamowych i normatywnych”³¹.

Archiwa państwowe również borykały się z problemami natury teoretycznej w odniesieniu do afiszy i plakatów. W rzeczowych wykazach akt nigdzie nie są wymienione wprost, wyjątek stanowią teatry³². Normatywy kancelaryjno-archiwalne zaliczają afisze i plakaty do tzw. druków ulotnych, które w większości przypadków kwalifikowane są jako kategoria BC³³. Wyjątek stanowią te materiały, które są połączone z aktami spraw³⁴. Archiwiści stosowali różne określenia tej grupy archiwaliów: mate-

²⁷ H. Grzywacz, *Druki ulotne Krakowa okresu okupacji (1939–1945): druki konspiracyjne (zarys zagadnienia)*, Kraków-Lwów. „Książki, czasopisma, biblioteki XIX i XX wieku”, t. 9, cz. 1–2, s. 1.

²⁸ W 1969 r. Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu zorganizowała ogólnopolską konferencję pt. *Dokumenty życia społecznego w bibliotece*, E. Słomianowska-Kamińska, *Dokumenty życia społecznego w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie – zarys problematyki*, „Rocznik Biblioteki Narodowej”, nr 36, 2004, s. 193.

²⁹ Tamże, s. 194.

³⁰ Tamże.

³¹ Tamże, s. 195.

³² *Instrukcja wzorcowa o postępowaniu z aktami i dokumentacją artystyczną w teatrach państwowych z 1990 r.*, Załącznik 3 – Zestawienie dokumentów kategorii A, w klasie 410, dział: Informacje o spektaklu wymienia „plakat – wraz z jego oryginałem (wykonany ręką artysty plastyka, o ile stał się własnością teatru), inne plakaty wydane z okazji występów gościnnych w kraju i za granicą; afisze (wydane w kraju i za granicą) dużego formatu, zawierające pełną informację o przedstawieniu, afisze-telegramy”.

³³ Kategoria BC oznacza dokumentację o krótkotrwałym znaczeniu praktycznym, która po pełnym skorzystaniu z niej może być przekazana na makulaturę, *Kancelaria i archiwum zakładowe. Podręcznik*, oprac. zbiorowe pod red. Z. Pustuły, Warszawa 2006, s. 54.

³⁴ Świątek Sz., *Druki ulotne w archiwach (uwagi i refleksje)*, „Rocznik Historyczno-Archiwalny”, nr 10, 1995, s. 208.

riały ulotne³⁵, druki ulotne³⁶, dokumenty życia społecznego³⁷. Niektórzy podejmowali także próbę zdefiniowania afisza i plakatu z punktu widzenia archiwisty³⁸. Problemy napotymano nie tylko na etapie definicji, ale w całym procesie archiwizacji – od gromadzenia przez opracowanie, od zabezpieczania po udostępnianie. Wspomniani archiwiści przy okazji publikowania tekstów o afiszach i plakatach we własnych zasobach podkreślali konieczność ujednolicenia przepisów dotyczących materiałów ulotnych w archiwach państwowych³⁹. Przepisy takie zostały wprowadzone w 2007 r. decyzją Nr 12 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych⁴⁰. Zgodnie ze *Wskazówkami* określenie zakresu gromadzenia tego typu materiałów leży w gestii dyrektorów poszczególnych archiwów przy współudziale komisji metodycznej. Zaznaczono jednak, żeby „szczególnym zainteresowaniem objąć materiały ulotne związane z ważnymi wydarzeniami z zakresu życia społeczno-politycznego” tzn. wyborami parlamentarnymi, samorządowymi, referendum ogólnopolskimi i lokalnymi oraz działalnością lokalnych władz i instytucji⁴¹.

³⁵ M. Kołodziejczak, *Zagadnienie przechowywania i porządkowania materiałów ulotnych w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Łodzi*, „Archeion”, nr 27, 1957; G. Zaliwska, *Afisze i plakaty w zasobie Archiwum Państwowego w Poznaniu*, „Poznański Rocznik Archiwalno-Historyczny”, nr 1, 1993, s. 82; Sztachelska-Kokoczek A., *Zbiór afiszów i druków ulotnych Archiwum Państwowego w Białymstoku*, „Archeion”, nr 91, 1993, s. 91.

³⁶ L. Gołębiowska, *Problem porządkowania zespołów szczątkowych i akt luźnych w Archiwum Akt Nowych w Warszawie*, „Archeion”, nr 54, 1970, s. 32.

³⁷ S. Wójcikowa, *Zbiór afiszów ...*, s. 161–162.

³⁸ Tamże, s. 162; E. Ostrowska, *Plakaty i afisze NSZZ „Solidarność” w Archiwum Państwowym w Krakowie (1980–1990)*, „Archeion”, nr 99, 1998, s. 212; M. Jabłońska, *Problem definicji ...*, s. 185.

³⁹ W 2003 r. w numerze 105 „Archeion-u” czasopisma wydawanego przez Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych cały dział *Teoria i metodyka* poświęcono materiałom ulotnym. W ośmiu artykułach podejmowano problemy gromadzenia, opracowania i definiowania materiałów ulotnych: M. Trojanowska, *Wydawnictwa efemeryczne w archiwach – problemy gromadzenia i opracowania. Artykuł dyskusyjny*; E. Ostrowska, *Analiza metod porządkowania materiałów efemerycznych na podstawie doświadczeń Archiwum Państwowego w Krakowie*; M. Dalecki, *Problemy i metody opracowania materiałów ulotnych w archiwach państwowych*; J. Grzelak, *Uwagi do referatu Marii Trojanowskiej „Wydawnictwa efemeryczne w archiwach – problemy gromadzenia i opracowania”*; E. Słomianowska-Kamińska, *Opracowanie afiszy w Gabinetie Dokumentów Życia Społecznego Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie – propozycja*; A. Pietrzak, *Opracowanie zbiorów grafiki, rysunku i fotografii w formacie US MARC – doświadczenia Zakładu Ikonografii Biblioteki Narodowej*; M. Jabłońska, *Problemy definicji ...*; J. Krochmal, *O potrzebie przygotowania wskazówek metodycznych do opracowania druków ulotnych*.

⁴⁰ *W sprawie wprowadzenia wskazówek metodycznych dotyczących zasad gromadzenia i opracowania materiałów ulotnych w archiwach państwowych*.

⁴¹ Rozdz. II pkt. 5.

Kaliskie statystyki

Archiwum Państwowe w Kaliszu posiada w swoim zasobie wydzielony zespół Zbiór afiszy i plakatów, w skład którego wchodzi 684 jednostek archiwalnych. Oprócz tego afisze i plakaty znajdują się w innych zespołach: Teatralia kaliskie, Muzykalia, Materiały propagandowe z kampanii wyborczych, Wojewódzki Dom Kultury. W ostatnich kilku latach Archiwum wzbogaciło swój zasób o kilka zespołów, które także zawierają afisze i/lub plakaty. Są to spuścizny: Tadeusza Martyna, Zdzisława Uczkiewicza, Mieczysława Wiśniewskiego oraz Zbiór fotografii, wydawnictw i druków ulotnych NSZZ „Solidarność”. Wiele ciekawych plakatów i afiszy zostało ofiarowanych Archiwum po apelu, który od kilku miesięcy był ponawiany w lokalnych mediach. W ten sposób do APK trafiły dary od Jana Paszyna, Witolda Sitarza, Daniela Aleksandraka. W wymienionych zespołach afisze i plakaty są odrębnymi jednostkami archiwalnymi, łatwymi do odszukania w bazach danych czy inwentarzach. Oprócz nich jest jednak wiele tego typu materiałów „ukrytych” w innych zespołach akt. Kwerenda przeprowadzona na potrzeby niniejszego wydawnictwa i towarzyszącej mu wystawy wykazała, że sporo afiszy zawierają m.in. zespoły: Naczelnik Powiatu Kaliskiego z lat 1914–1918 oraz Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu z lat 1950–1975.

Najstarszym afiszem w kaliskim archiwum jest afisz teatralny z 1884 r. (zamieszczony w katalogu pod nr. 96). Najmłodszym jest plakat zapowiadający 52. Kaliskie Spotkania Teatralne w maju 2012 r. (w katalogu pod nr. 105).

Wśród korzystających w pracowni naukowej afisze i plakaty nie cieszą się dużym powodzeniem. W latach 2001–2006 były udostępnione 290 razy, co stanowi 0,25% ogółu wypożyczeń. W okresie 2007–2012⁴² afisze i plakaty zamawiano 260 razy – 0,36% ogółu wypożyczeń⁴³.

O ile w udostępnianiu pośrednim (kwerendy) i bezpośrednim (pracownia naukowa) afisze i plakaty są wykorzystane stosunkowo rzadko to w prowadzonych przez APK akcjach popularyzatorskich stanowią ich nieodłączny element. Wielość informacji zawarta na niewielkim formacie w przypadku afisza czy atrakcyjna forma graficzna plakatów sprawiają, że są to materiały wręcz idealne do wystaw.

Archiwum Państwowe w Kaliszu jest nie tylko przechowawcą afiszy i plakatów ale także ich wystawcą. Tylko w latach 2005–2011 APK zorganizowało 13 wystaw (samodzielnie lub we współpracy z innymi instytucjami), po których do magazynu trafiły afisz lub plakat⁴⁴.

⁴² Stan na dzień 12 lipca.

⁴³ Dane z bazy SUMA, w której rejestrowane są archiwalia udostępniane w pracowni naukowej. Obliczenia zostały wykonane przez Esterę Wałęsę – pracownicę Oddziału II Opracowania i Udostępniania Materiałów Archiwalnych, która zajmuje się obsługą pracowni naukowej.

⁴⁴ G. Schlender, *Sześćdziesiąt lat działalności Archiwum Państwowego w Kaliszu. Zarys dziejów*, Kalisz 2011, s. 81–95.

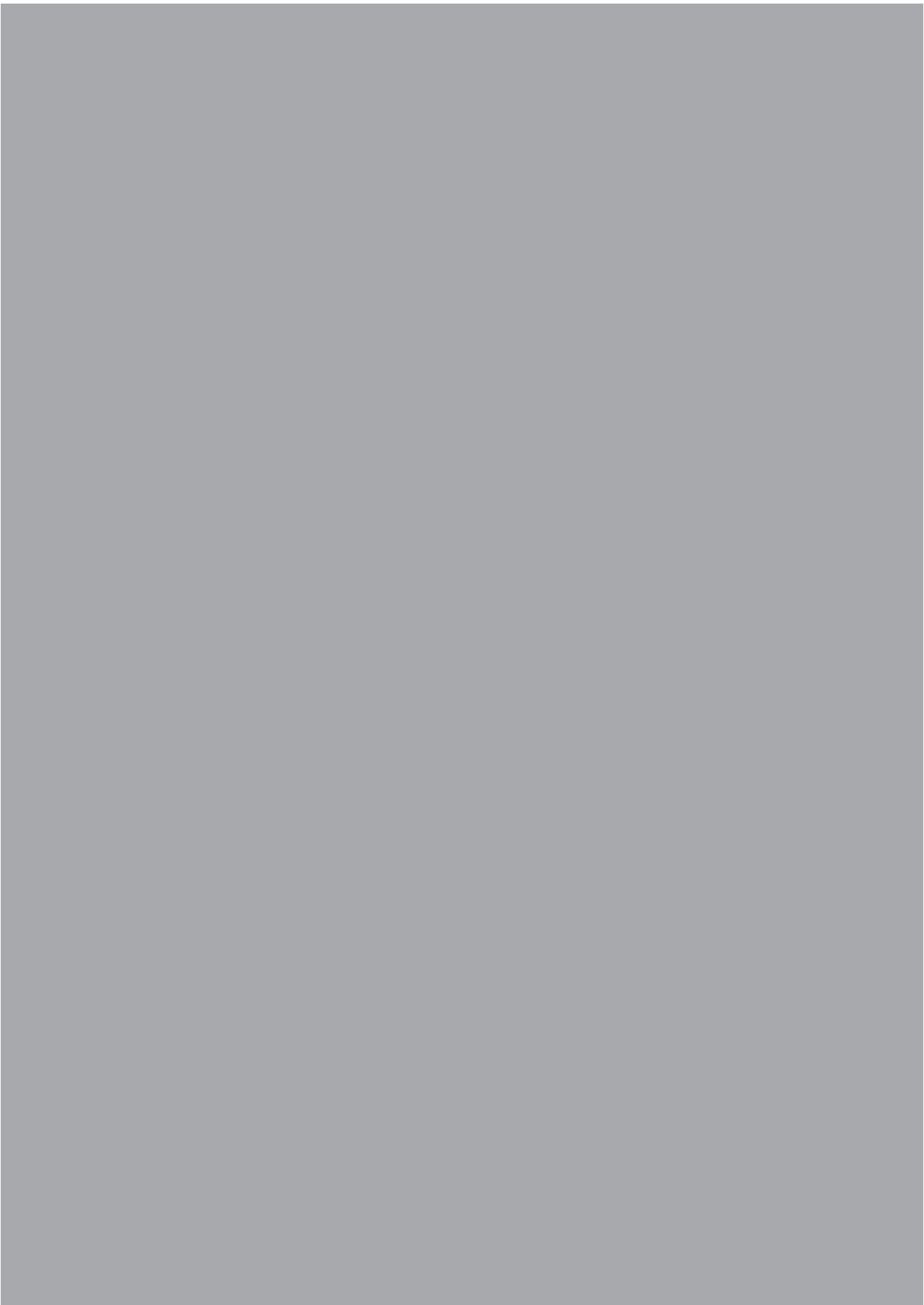
Nie tylko dzieło sztuki

Afisz i plakaty są bardzo cennym i ciekawym źródłem do historii regionalnej, ale także do historii Polski i świata. Analizując je możemy obserwować nie tylko jak zmieniały się techniki druku czy artystyczne nurty. Cytując A. A. Szablowską można z całym przekonaniem powtórzyć, że *„plakat to wspaniałe kompendium wiedzy historycznej i obyczajowej, w nim są żywo i dynamicznie odmalowane istotne wydarzenia światowe jak i te mniej ważne, dotyczące codziennego życia (...), to w skrócie i obrazowo opowiedziana historia”*⁴⁵.

⁴⁵ A. A. Szablowska, *Historia Kraju poza Krajem – kolekcja plakatu w Towarzystwie Historyczno-Literackim/Bibliotece Polskiej w Paryżu*, [w:] *Plakat polski: w zbiorach Biblioteki Polskiej w Paryżu*, Warszawa 2011, s. 29–30.

PRAWO GŁOSU

wybory, referenda, manifestacje

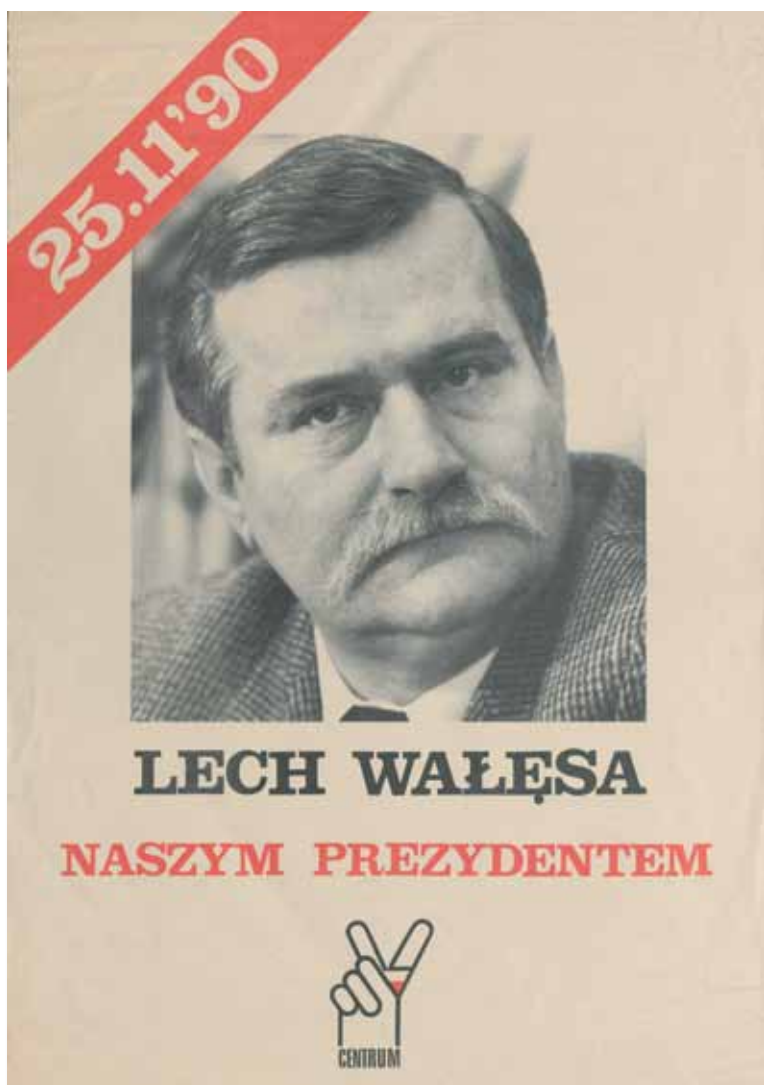
1. **Wybieraj według zdolności a nie przynależności!** – plakat wyborczy PZPR z wyborów do Parlamentu w 1989 r.
Materiały propagandowe z kampanii wyborczych, sygn. 2.

Tzw. wybory czerwcowe, wybory do „sejmu kontraktowego” odbyły się według nowej ordynacji, która m.in. przywróciła istnienie senatu. Wybory przyniosły ogromne zwycięstwo „Solidarności” i stały się w zasadzie początkiem ostatecznego końca PRL. W Kaliszu Sztab Wyborczy „Solidarności” powołano 16 maja 1989 r. (Uchwała nr 2/89 Zarządu Wojewódzkiego Komitetu Obywatelskiego „Solidarność”). W drugiej turze wyborów 18 czerwca w okręgu wyborczym Kalisz frekwencja wyniosła 21,54%, w województwie kaliskim 28,49% (KW PZPR w Kaliszu, sygn. 400, s. 12).

2. **Niech wybory przesądzą wynik tego spotkania –**
 plakat Biura Wyborczego „Solidarność” z 1990 r.
 Materiały propagandowe z kampanii wyborczych, sygn. 667.

Biuro Wyborcze „Solidarność” zostało powołane 20 lutego 1990 r. W wyborach samorządowych, które odbyły się 27 maja „Solidarność” zdobyła 33 mandaty w radzie miejskiej, to jest 73% (G. Schlender, *Solidarność Wielkopolski Południowej w latach 1980–2000. Zarys dziejów*, Kalisz 2001, s. 236–238).

3. ***Lech Wałęsa naszym prezydentem*** –
 plakat wyborczy z wyborów prezydenckich w 1990 r.
 Materiały propagandowe z kampanii wyborczych, sygn. 34.

Pierwsze powszechne wybory prezydenckie w Polsce odbyły się 25 listopada i 9 grudnia 1990 r. W ramach kampanii wyborczej Lech Wałęsa odwiedził Kalisz 13 października 1990 r. (Zbiór fotografii Stanisława Perlińskiego z Kalisza, sygn. 101). W pierwszej turze Lech Wałęsa uzyskał w województwie kaliskim 31% głosów, w drugiej turze 66% (G. Schlender, *Solidarność Wielkopolski Południowej w latach 1980–2000. Zarys dziejów*, Kalisz 2001, s. 240).

4. ***W referendum 25 maja powiedz im NIE, bo Polska nie jest na sprzedaż!*** – plakat Ruchu Odbudowy Polski z referendum ogólnokrajowego w sprawie przyjęcia nowej konstytucji.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 509.

Głosowanie odbyło się 25 maja 1997 r. Za wprowadzeniem nowej ustawy zasadniczej zagłosowało 52,70% głosujących. Konstytucja z 1997 r. z dwiema nowelizacjami obowiązuje do dziś. W ówczesnym województwie kaliskim frekwencja wyniosła 43,20%. Za przyjęciem Konstytucji głosowało 59,79% (*Referendum konstytucyjne*, w: *Kronika Wielkopolski* nr 4, 1997, s. 180–181)

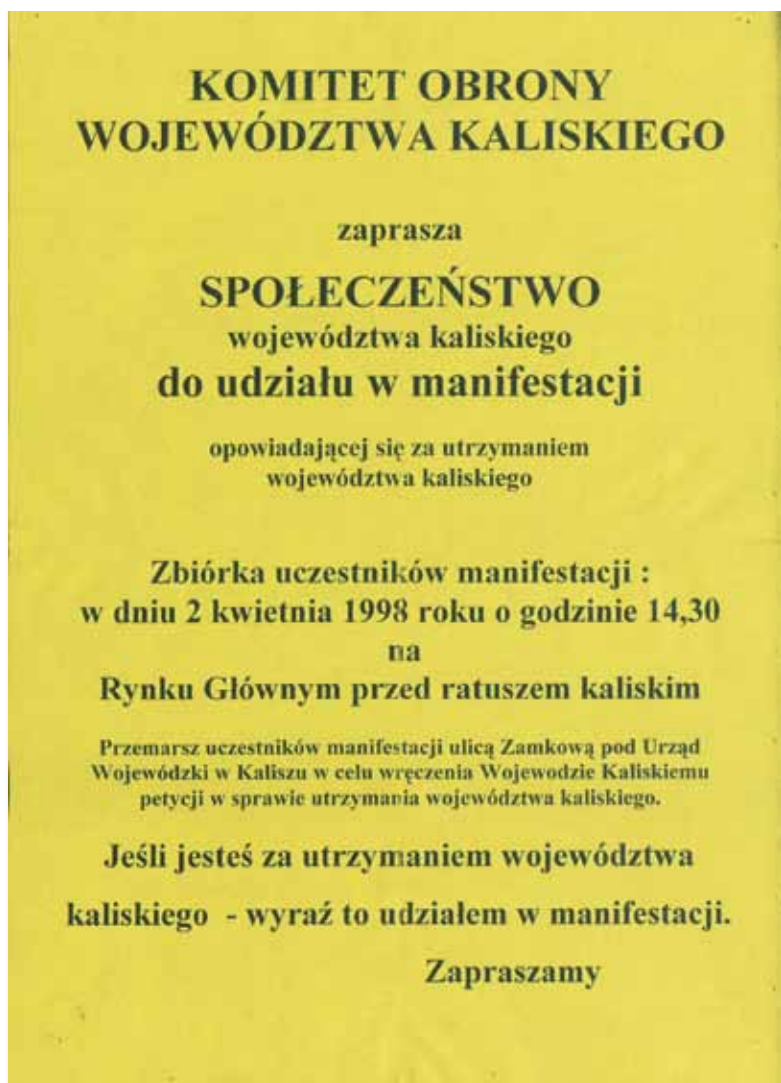
5. ***Zapraszamy na spotkanie z senatorem Edwardem Wende*** – afisz z 1990 r. przekazany do Archiwum przez Daniela Aleksandraka. Materiały propagandowe z kampanii wyborczych, sygn. 684.

Spotkanie zorganizował Komitet Wyborczy Tadeusza Mazowieckiego. Edward Wende był znanym adwokatem, reprezentował przed sądami opozycjonistów, a także rodzinę zamordowanego ks. Jerzego Popiełuszki. W latach 1989–1993 zasiadał w senacie (A. Borowiak, *Wende Edward Joachim*, [w:] *Słownik biograficzny Wielkopolski Południowo-Wschodniej Ziemi Kaliskiej*, pod red. D. Wańki, t. 2, Kalisz 2003, s. 236).

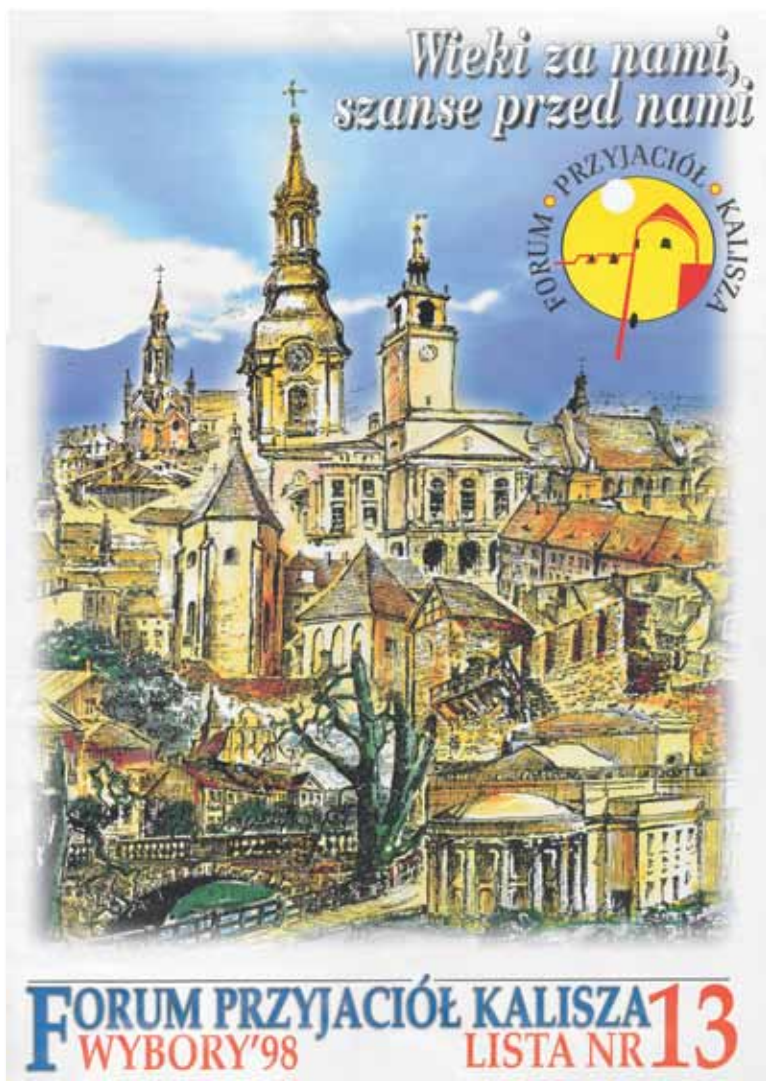
6. ***W ramach kampanii wyborczej Tadeusza Mazowieckiego...*** –
 afisz z 1990 r. przekazany do Archiwum przez Daniela Aleksandraka
 Materiały propagandowe z kampanii wyborczych, sygn. 681.

W związku z wyborami prezydenckimi w Kaliszu zorganizowano spotkanie z Izabelą Cywińską. W latach 1970–1973 była dyrektorem kaliskiego teatru. Funkcję ministra kultury sprawowała w latach 1989–1990.

7. ***Komitet Obrony Województwa Kaliskiego zaprasza...*** –
afisz o manifestacji w sprawie utrzymania województwa kaliskiego z 1998 r.
Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 508.

1 stycznia 1999 r. weszła w życie reforma administracyjna, według której utworzono 16 województw w miejsce poprzednich 49 (Ustawa z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa – Dz. U. 1998 Nr 96, poz. 603). Zostały także przywrócone powiaty. W miastach, które miały utracić status województwa – jak w Kaliszu – organizowano akcje protestacyjne.

8. ***Wieki za nami, szanse przed nami*** –
 plakat wyborczy Forum Przyjaciół Kalisza 1998.
 Materiały propagandowe z kampanii wyborczych, sygn. 274.

Niezależny komitet wyborczy Forum Przyjaciół Kalisza został utworzony przez dwie organizacje: Związek Harcerstwa Polskiego i Towarzystwo Miłośników Kalisza. (*Życie Kalisza*, nr 40 z 7 października 1998 r., s. X). W wyborach uzyskał trzeci wynik i tym samym 7 mandatów w Radzie Miejskiej (*Życie Kalisza*, nr 41 z 14 października 1998 r., s. 3).

9. ***Uczciwość! Fachowość! Skuteczność!*** –

plakat wyborczy Porozumienia Prawicy Chrześcijańskiej z wyborów samorządowych w 1998 roku.

Materiały propagandowe z kampanii wyborczych, sygn. 238.

Komitet wyborczy Porozumienie Prawicy Chrześcijańskiej powstał z połączenia Akcji Wyborczej Solidarność i Ruchu Odbudowy Polski. We wspomnianych wyborach uzyskał drugi wynik (po Sojuszu Lewicy Demokratycznej) i 9 mandatów w Radzie Miejskiej (*Życie Kalisza*, nr 41 z 14 października 1998 r., s. 3).

10. *Kalisz mówi tak!* –

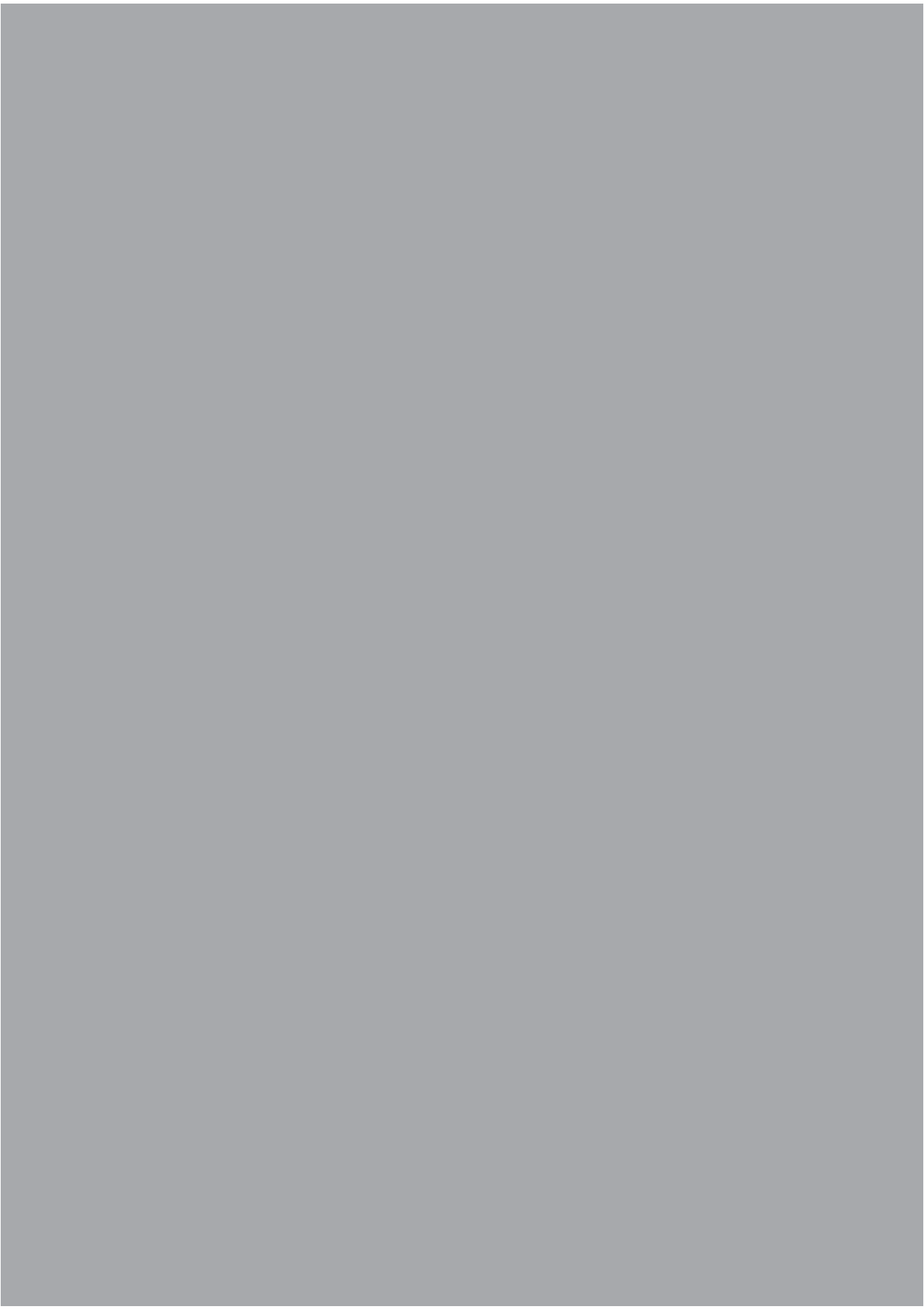
plakat z referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej z 2003 r.

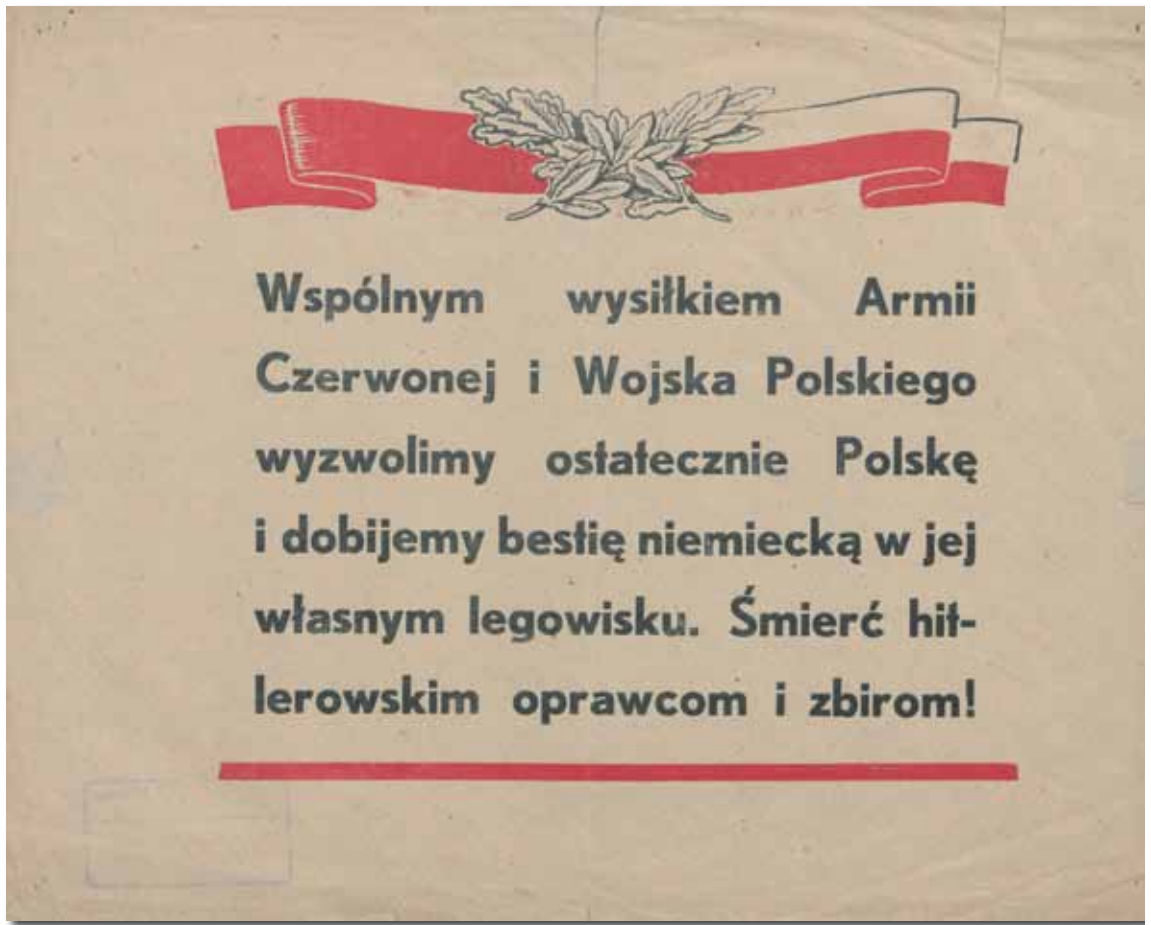
Materiały propagandowe z kampanii wyborczych, sygn. 436.

Ogólnokrajowe referendum w sprawie wyrażenia zgody na ratyfikację Traktatu dotyczącego przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej tzw. referendum europejskie bądź akcesyjne odbyło się 7 i 8 czerwca 2003 r. Frekwencja w skali kraju wyniosła 58,85%, z czego 77,45% głosowało za wstąpieniem Polski do UE (Obwieszczenie Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 9 czerwca 2003 r.). W Kaliszu frekwencja wyniosła 62,53%, za przystąpieniem opowiedziało się 80% głosujących (Życie Kalisza, nr 23 z 11 czerwca 2003 r., s. 3).

KREOWANIE RZECZYWISTOŚCI

propaganda

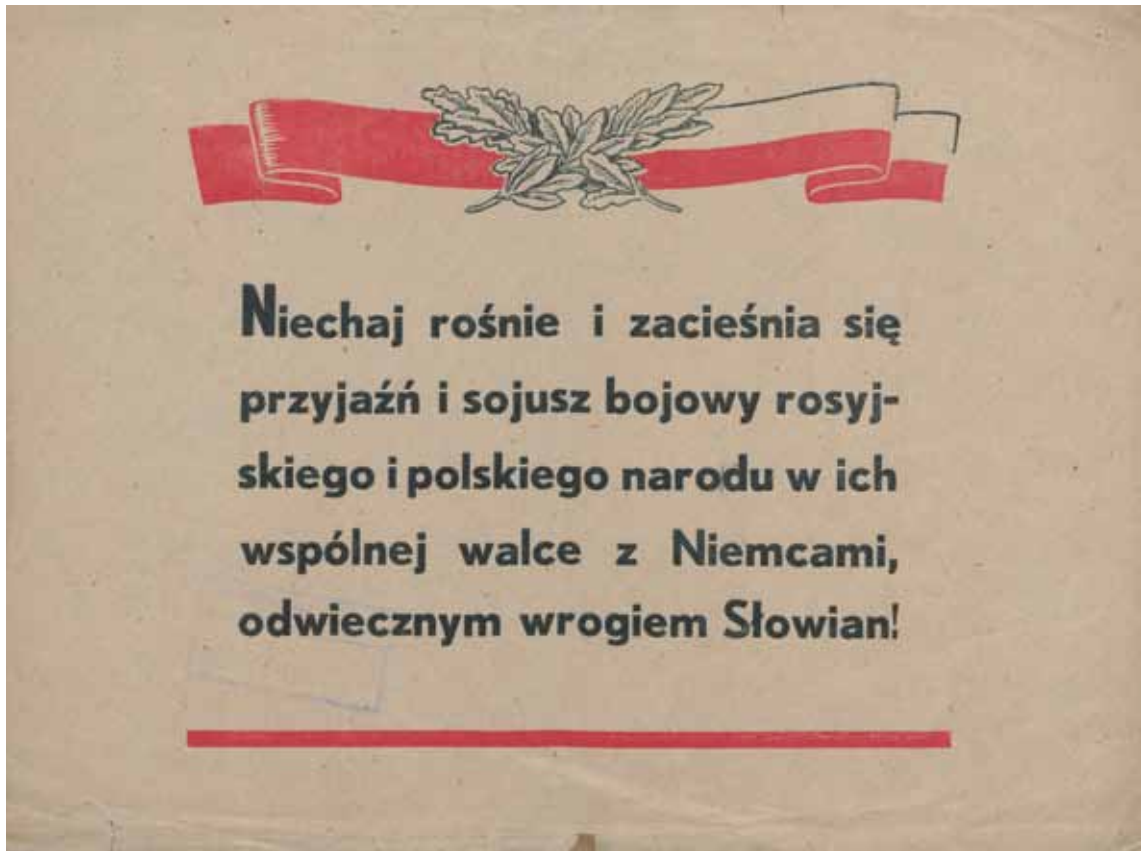

11. ***Wspólnym wysiłkiem Armii Czerwonej i Wojska Polskiego...*** –
afisz propagandowy z 1944 r.
Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 5.

(opis wspólny z 12.)

Już w sierpniu 1944 r. w Lublinie powstała Pracownia Plakatów Propagandowych Wydziału Propagandy Głównego Zarządu Polityczno-Wychowawczego Wojska Polskiego. Plakat, afisz czy obwieszczenie stanowiły najprostszy i najskuteczniejszy sposób dotarcia do ludności wyzwolanych terenów (K. Pol, *Pracownia plakatu frontowego*, Warszawa 1980, s. 8).

12. ***Niechaj rośnie i zacieśnia się przyjaźń i sojusz bojowy rosyjskiego i polskiego narodu...*** –

afisz propagandowy z 1944 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 4.

13. Oświadczenie Komisarjatu Ludowego Spraw Zagranicznych ZSRR o stosunku Związku Radzieckiego do Polski –

afisz propagandowy z 1944 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 6.

W końcowym etapie II wojny światowej, od 1944 r. na ziemiach polskich będących pod okupacją niemiecką sukcesywnie wkraczały wojska radzieckie w celu wypędzenia Niemców. Opanowanie ziem polskich pomimo zapewnień zawartych w oświadczeniu pozwoliło na zainstalowanie władzy radzieckiej w swojej strefie wpływów w państwie polskim.

14. **6 strajkowych przykazań** –
plakat z lat 80.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 165.

Przelewająca się przez cały kraj fala strajków stanowiła nie lada problem dla władz, także pod względem propagandowym. Walczących o poprawę bytu robotników przedstawiano jak wiochrzycieli, działających na korzyść chciwych kapitalistów.

15. **Program reakcyjnego podziemia – zastraszanie, strajki...** –

Komunistyczny plakat propagandowy z lat 80. XX w.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 166.

Plakat pochodzi z archiwum Komitetu Wojewódzkiego PZPR, przedstawia podziemie opozycyjne jako organizacje niesprzyjające rozwojowi gospodarki i państwa. We wrześniu 1980 r. KW PZPR pisał z Kalisza do Komitetu Centralnego: „(...) jest duże zapotrzebowanie na bieżącą, szeroką informację o sytuacji społeczno-politycznej w kraju i województwie. To samo dotyczy informacji na temat tworzenia niezależnych, samorządnych związków zawodowych. Istnieje w tym przedmiocie wiele nieporozumień. Aktyw partyjny i związkowy jest zagubiony, pozostaje w dużej mierze pod presją plotek rozszerzanych przez przedstawicieli KSS-KOR.” (Komitet Wojewódzki PZPR w Kaliszu, sygn. 250, s. 60).

16. **PZPR. Jedność, praca, wytrwałość** –
plakat propagandowy
Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 172.

Polska Zjednoczona Partia Robotnicza – według poprawki do konstytucji z 1976 r. „*przewodnia siła polityczna społeczeństwa w budowaniu socjalizmu*” (art. 3 ust. 1). Teoretycy wyodrębnili następujące zasady partyjnego kierownictwa państwem: zasada jedności celów partii i państwa; zasada odrębności organizacyjnej partii oraz aparatu państwowego; zasada samodzielności działania aparatu państwowego i obowiązkowego konsultowania podstawowych zagadnień działalności ogniw aparatu państwowego z odpowiednimi ogniwami partii; zasada zróżnicowania metod i form działalności partii i aparatu państwowego, zasada „jednokanałowości” kierownictwa politycznego (*Informator działacza rady narodowej*, pod red. Z. Zella, E. Rączki i J. Wierzejskiego, Warszawa 1978, s. 23).

17. *Uchwały X Zjazdu naszym drogowskazem w XXI wiek* –
plakat propagandowy z 1986 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 170.

X Zjazd odbył się w dniach 29 czerwca – 3 lipca 1986 r. i był przedostatnim w historii Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. W Kaliszu zorganizowano Konferencję Przedzjazdową 17 maja 1986 r., na którą przybyło 246 delegatów z terenu województwa kaliskiego. W dyskusji plenarnej omawiano m.in. problemy rolnictwa, kultury, przemysłu, czynów społecznych i wiele innych tematów. Jeden z zabierających głos wyraził opinię (przekazaną ze swojego środowiska), że „X Zjazd rozwiąże wszystkie trudności i kłopoty”. Inny delegat postawił wniosek o „przekazanie towarzyszom z Komitetu Obwodowego Komunistycznej Partii Ukrainy w Charkowie wyrazy serdecznych pozdrowień i słowa solidarności w związku z zaistnieniem awarii w elektrowni w Czarnobylu” oraz wyrażenie „potępienia agresji propagandowej państw imperialistycznych obliczonej na wywołanie psychozy zagrożenia i sianie niepokojów” (Komitet Wojewódzki PZPR w Kaliszu, sygn. 17, s. 7; 49).

18. **Czy zapoznałeś się z jego treścią? Program PZPR uchwalony przez X Zjazd PZPR w lipcu 1986 roku** – plakat propagandowy z 1986 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 171.

Z całą pewnością zapoznała się z nim egzekutywa Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Kaliszu. Na kolejne posiedzenia przygotowywano referaty: „Zadania wynikające z Uchwały X Zjazdu PZPR i postanowień Plenum KW PZPR dotyczące rozwoju kultury i sztuki w województwie kaliskim” (Komitet Wojewódzki PZPR w Kaliszu, sygn. 121, s. 10–19), „Ocena stanu wdrożenia postanowień X Zjazdu, Uchwały XXIV Plenum KC PZPR i Plenum KW PZPR z czerwca 1986 r. dotyczących socjalistycznego wychowania młodzieży” (tamże, sygn. 122, s. 258–271).

19. ***Nowa era, nowe perspektywy*** –

plakat z 1987 r. wydany z okazji 70. rocznicy Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 149.

Obchody rocznicy rewolucji październikowej były jednym z najważniejszych świąt w komunistycznym kalendarzu (*Niech się święci! Obchody świąt i rocznic w Polsce Ludowej. Katalog wystawy, IPN Łódź 2008, s. 29*). Szczególnie bogatą oprawę miały rocznice okrągłe. W 1987 r. w Kaliszu Wojewódzka Szkoła Partyjna zorganizowała sesję popularnonaukową „*Przebudowa w Związku Radzieckim konsekwentnym rozwinięciem idei Wielkiego Października*” (Komitet Wojewódzki PZPR, sygn. 700).

20. *Postęp. Rozwój. Odnowa. Nadzieja* –

plakat propagandowy Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 167.

PRON istniał w latach 1982 – 1989, miał być dowodem na społeczne poparcie dla partii. Jako przykład podejmowanych działań można przytoczyć fragmenty „Analizy działalności rad i ogniw PRON w 1984 r. w woj. kaliskim”: *„demokratyzacja życia społecznego i umacnianie podmiotowości obywateli, inicjatywy służące odrodzeniu moralnemu, działania na rzecz oświaty, działania na rzecz wyjścia z kryzysu społeczno-gospodarczego, ochrony zdrowia i środowiska naturalnego”* (Rada Wojewódzka PRON w Kaliszu, sygn. 58, s. 89–98). Na koniec 1987 r. w woj. kaliskim PRON liczył 30 965 uczestników (tamże, s. 18).

21. Konstytucyjne zasady ustroju politycznego –
plakat z serii „Rola i funkcje Sejmu PRL”

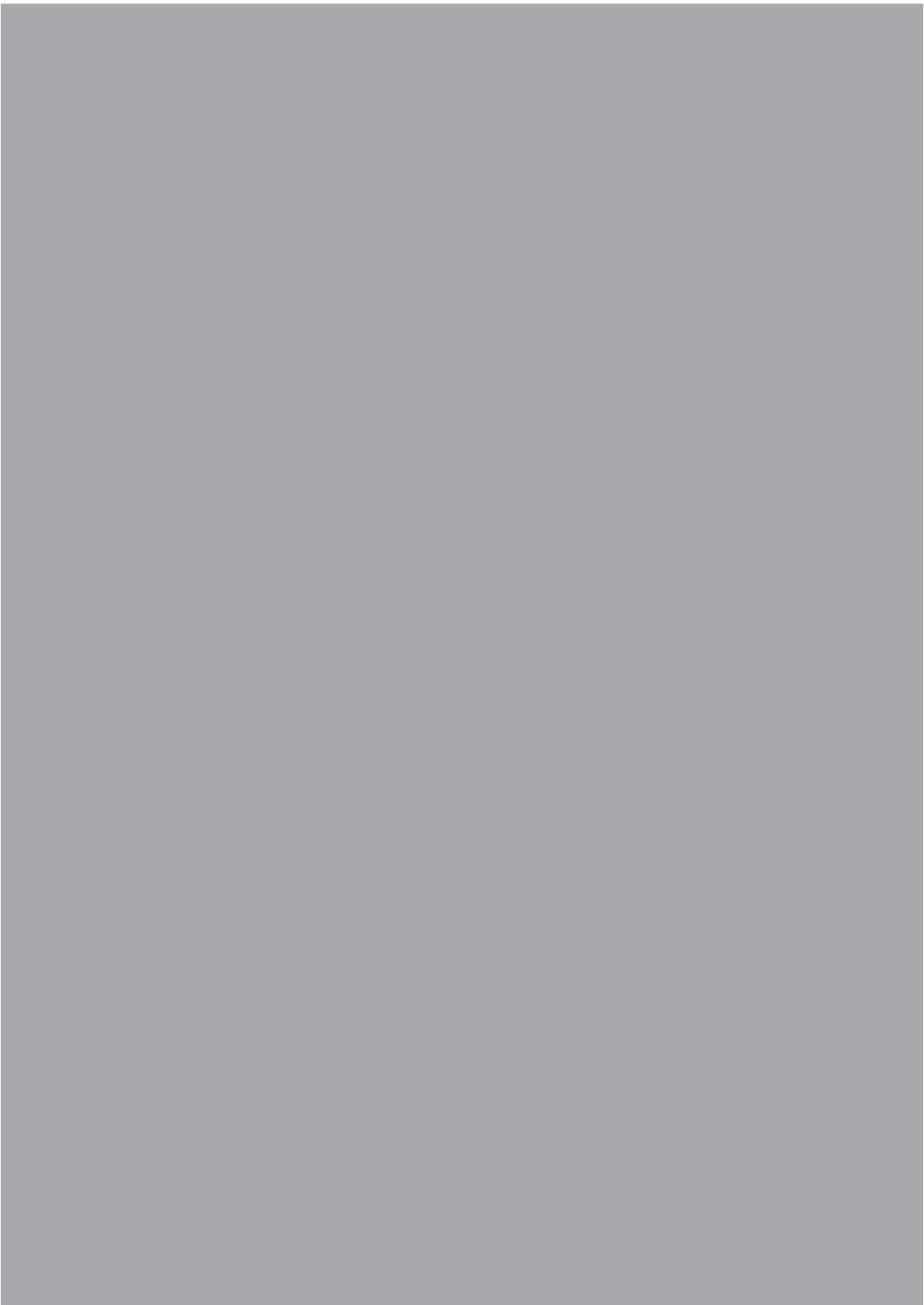
Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 157.

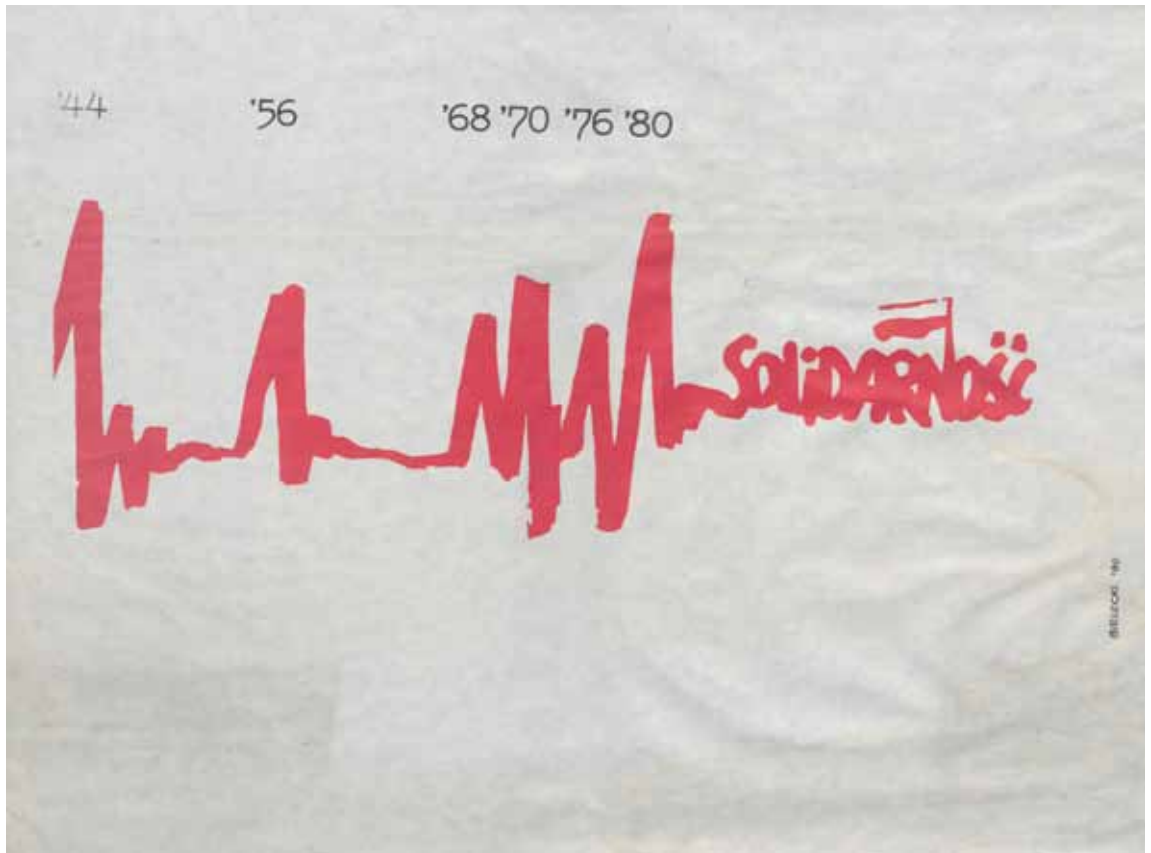
Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej została uchwalona przez sejm w 1952 r. Była wielokrotnie nowelizowana, w 1976 r. wprowadzono zapis o przewodniej roli partii, w 1983 r. o PRON. Według art. 1 ust. 2 konstytucji władza należała do „ludu pracującego miast i wsi”, jednak to nie „lud pracujący” a Stalin wprowadzał na niej ostateczne odrębne poprawki...

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 159.

Zgodnie z art. 15 konstytucji sejm był „najwyższym organem władzy państwowej” (*Konstytucja i podstawowe akty ustawodawcze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej*, Warszawa 1971, s. 54). Prezentowany plakat pochodzi z lat 80., na pewno po 1982 r., ponieważ wtedy powołana została Rada Społeczno-Gospodarcza. Było to ciało doradcze i opiniodawcze, zlikwidowane w 1989 r.

NON POSSUMUS!
opozycja

23. ***Solidarność*** –

plakat podarowany Archiwum przez Witolda Sitarza.

Zbiór fotografii, wydawnictw i druków ulotnych Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, sygn. 232.

Na plakacie wkomponowano daty: 1944 – powstanie warszawskie, 1956 – poznański czerwiec, 1968 – wydarzenia marcowe (władze zakazały wystawiania „Dziadów” Adama Mickiewicza, co spowodowało protesty studentów, dalszym echem tych wydarzeń była fala antysemityzmu, w wyniku której wiele osób pochodzenia żydowskiego wyjechało z Polski), 1970 – wydarzenia grudniowe w Gdańsku (strajki robotników stłumione siłą, bilans: 44 zabitych, ok. 1200 rannych), 1976 – bunt robotników Ursusa i Radomia, 1980 – fala strajków i powstanie NSZZ „Solidarność”.

24. Partyjny monopol na informację w TV to bezprawie! –
 afisz wydany przez Zarząd Regionu Wielkopolska „Solidarności”.

Zbiór fotografii, wydawnictw i druków ulotnych Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, sygn. 217.

Telewizja służyła władzy do przekazywania społeczeństwu swoich wersji wydarzeń. Niewielką zmianę wynegocjowano w trakcie obrad Okrągłego Stołu. „Solidarność” mogła nadawać swój program raz dziennie przez pół godziny.

25. *Tego spadku po zaborcach nie chcemy* –
plakat solidarnościowy z lat 1980–1981.

Zbiór fotografii, wydawnictw i druków ulotnych Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, sygn. 20.

Plakat wskazuje na problem istnienia cenzury w komunistycznej Polsce, podobnie jak za czasów zaboru pruskiego i rosyjskiego. W latach 1944–1990 w Polsce funkcjonował Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk (od lipca 1981 jako Główny Urząd Kontroli Publikacji i Widowisk). Okręgowy UKPiW miał siedzibę w Poznaniu, w Kaliszu mieścił się jego oddział. W „Regulaminie sprawowania kontroli publikacji i widowisk” czytamy m.in.: „zaznaczanie ingerencji w tekście drukowanym odbywa się przez umieszczenie w wierszu, w którym zaczynał się usunięty tekst, znaku graficznego [----], a bezpośrednio po nim, w identycznym nawiasie kwadratowym, tekstu zawierającego informacje o podstawie prawnej tej ingerencji (...)” (Okręgowy Urząd Kontroli Publikacji i Widowisk w Poznaniu, Oddział w Kaliszu, sygn. 1, s. 29).

26. *Solidarność. Gotowość strajkowa od 20.III.81* – afisz.

Zbiór fotografii, wydawnictw i druków ulotnych Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, sygn. 15.

Rok 1981 zaczął się falą strajków. 11 lutego I sekretarzem KC PZPR został Wojciech Jaruzelski, a w marcu rozpoczęły się ćwiczenia Układu Warszawskiego pod jakże mylącą nazwą „Sojuz” – Sojusz. 19 marca w Bydgoszczy milicjanci pobili działaczy „Solidarności”. Powszechny strajk ostrzegawczy odbył się 27 marca (G. Schlender, *NSZZ Solidarność w województwie kaliskim w latach 1980–1990*, Kalisz 2006, s. 47).

27. Strajk powszechny 31 marca 1981 r. –
afisz.

Zbiór fotografii, wydawnictw i druków ulotnych Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, sygn. 17.

Planowany na dzień 31 marca 1981 r. strajk generalny ostatecznie nie doszedł do skutku, gdyż 30 marca 1981 r. podpisane zostało tzw. porozumienie warszawskie. Rząd obiecał wyjaśnić sprawę wypadków bydgoskich i zobowiązał się do rejestracji rolniczej „Solidarność” (J. Holzer, *Solidarność 1980–1981. Geneza i historia*, Warszawa 1990, s. 212).

28. **1956–1981. Poznań. Krwawy czerwiec** – afisz z 1981 r. przypominający o 25. rocznicy wypadków czerwcowych w Poznaniu.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 229.

Zamieszki w Poznaniu dnia 28 czerwca 1956 r. wybuchły na skutek niezadowolenia robotników ówczesnych Zakładów im. Józefa Stalina Poznań (do 1949 r. i obecnie Zakłady Hipolita Cegielskiego Poznań; R. Reczek, *Życie społeczno-polityczne w Wielkopolsce w latach 1956–1970*, Poznań 2008, s. 385) z podnoszenia norm przy jednoczesnym braku poprawy warunków pracy. Strajk został spacyfikowany, podczas trzydniowych walk ulicznych mogło zginąć nawet 100 osób, choć oficjalnie podano liczbę 53 zabitych i ok. 300 rannych (S. Jankowiak, *Wielkopolska w okresie stalinizmu 1948–1956*, Poznań 1995, s. 214).

29. ***Demokracja to rządy ludu a nie mafii –***

afisz wydany przez Międzyzakładowy Komitet Strajkowy „Solidarność” Kalisz.

Zbiór fotografii, wydawnictw i druków ulotnych Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, sygn. 16.

**30. 31 sierpień 1980–81. Gdańsk. Jastrzębie. Szczecin.
Pierwsza rocznica podpisania porozumień –
plakat.**

Zbiór fotografii, wydawnictw i druków ulotnych Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, sygn. 228.

30 sierpnia w Szczecinie, 31 sierpnia w Gdańsku i 3 września w Jastrzębiu-Zdroju podpisane zostały porozumienia pomiędzy strajkującymi robotnikami a przedstawicielami władz PRL. Dopuszczono w nich m.in. tworzenie związków zawodowych, regulowano kwestię wolnych sobót, poruszono sprawę cenzury i dostępu związków wyznaniowych do mediów (J. Holzer, *Solidarność 1980–1981. Geneza i historia*, Warszawa 1990, s. 105–107).

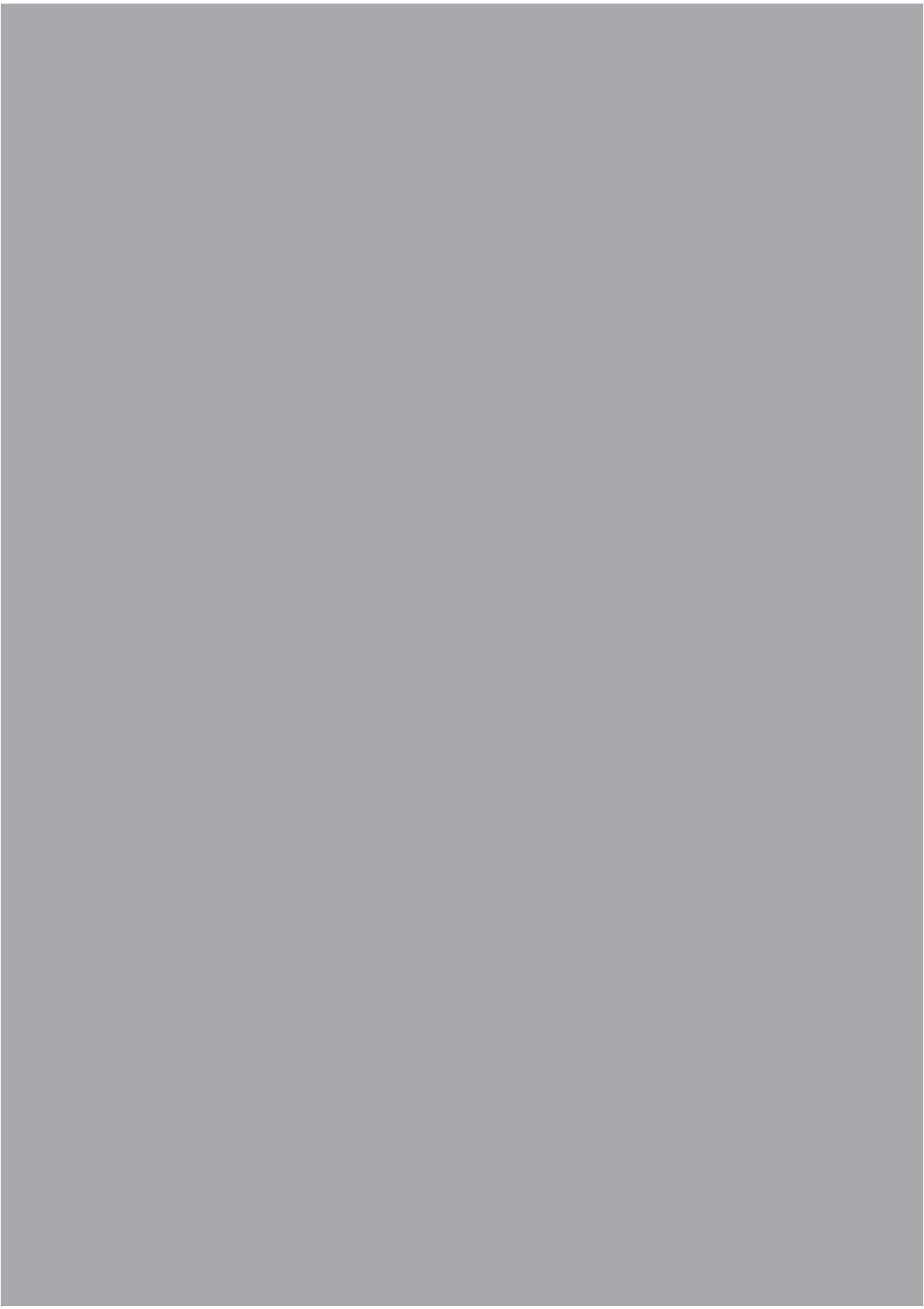

31. XI rocznica wydarzeń grudniowych 1970 –
plakat podarowany Archiwum przez Witolda Sitarza.

Zbiór fotografii, wydawnictw i druków ulotnych Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, sygn. 231.

W obliczu podwyżek cen na podstawowe produkty robotnicy Gdańska, Gdyni i Szczecina podjęli strajki i demonstracje. Władza z Gomułą na czele poleciła użyć broni przeciw tłumom. Zginęły 44 osoby. W grudniu 1980 r. sekretarz KW PZPR w Kaliszu relacjonował zorganizowane w Kaliszu i Ostrowie „imprezy poświęcone 10-tej rocznicy wydarzeń na Wybrzeżu”. W Kaliszu poświęcony został wieniec, który delegacja miała zawieźć do Gdańska, odczytano symboliczny apel poległych stoczniovców oraz zorganizowano akademię w teatrze z recytacją wierszy, które zawierały „częste aluzje do bliżej nieokreślonego zagrożenia suwerenności Polski” (Komitet Wojewódzki PZPR w Kaliszu, sygn. 251, s. 104).

DO OBYWATELI!

32. *Do mieszkańców miasta Kalisza –*

obwieszczenie komendanta miasta majora i dowódcy 155. pułku piechoty Hermana Preusкера z 1914 r. o przejęciu władzy w mieście przez pruski zarząd wojskowy.

Naczelnik Powiatu Kaliskiego, sygn. 337/83.

Oddziały 155. pułku piechoty pod dowództwem majora Hermana Preusкера wkroczyły do Kalisza w nocy z 2 na 3 sierpnia 1914 r.

obwieszczenie komendanta miasta Kalisza i dowódcy 155. pułku piechoty Hermana Preuskera z dnia 4 sierpnia 1914 r.

skierowane do mieszkańców miasta w związku z ostrzeleniem żołnierzy niemieckich w nocy z 3 na 4 sierpnia 1914 r. Prawdopodobnie strzelanina rozegrała się pomiędzy pruskimi patrolami, jednak skutki tego nieporozumienia były bardzo tragiczne. Kalisz, regularnie bombardowany i podpalany, zamienił się w ruinę.

34. **Rozporządzenie dotyczące sprzedaży wódki osobom cywilnym** –
afisz wydany przez Tajnego Radcę Rejencyjnego Konrada Hahna dnia 22 marca 1915 r.
Naczelnik Powiatu Kaliskiego, sygn. 337/26.

Rozporządzenie zakazywało sprzedaży i wyszynku wódki cywilom. „Wyszynk” oznacza także sprzedaż alkoholu ale do wypicia na miejscu.

35. *Obwieszczenie* –

afisz Niemieckiego Szefa Powiatowego i Tajnego Radcy Rejencyjnego Konrada Hahna z dnia 30 kwietnia 1915 r.

Naczelnik Powiatu Kaliskiego, sygn. 337/44.

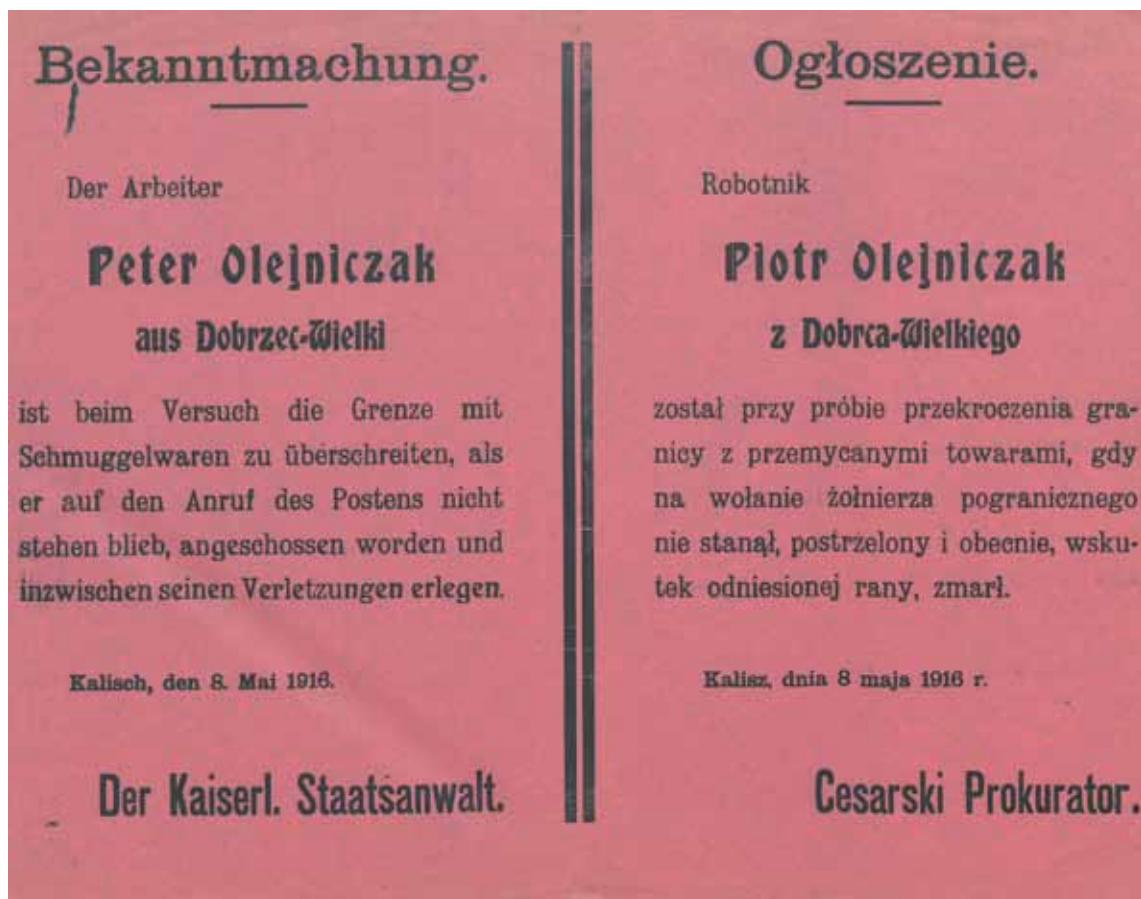
przypominające o zakazie wysyłki prywatnych listów pomiędzy Królestwem Polskim a Niemcami. Pomimo że niestosowanie się do tego zakazu groziło grzywną pieniężną bądź więzieniem, musiał być to częsty proceder skoro już „kilkakrotnie” ponawiano zakaz.

Bekanntmachung. Meine Verordnung vom 19. August wird hinsichtlich des Preises für Butter und Eier wie folgt geändert: <table border="0"> <tr> <td>Höchstpreis für Molkerel- und andere Süsrahmbutter pro russ. Pfund</td> <td style="text-align: right;">1,50 Mk.</td> </tr> <tr> <td>Höchstpreis für gewöhnliche Butter pro russ. Pfund</td> <td style="text-align: right;">1,20 Mk.</td> </tr> <tr> <td>Höchstpreis für Eier die Mandel</td> <td style="text-align: right;">1,50 Mk.</td> </tr> </table> Kalisch, den 27. September 1915. Der Deutscher Kreischef H a h n, Geheimer Regierungsrat.	Höchstpreis für Molkerel- und andere Süsrahmbutter pro russ. Pfund	1,50 Mk.	Höchstpreis für gewöhnliche Butter pro russ. Pfund	1,20 Mk.	Höchstpreis für Eier die Mandel	1,50 Mk.	Ogłoszenie. Rozporządzenie moje z dnia 19 sierpnia 1915 r. dotyczące ceny na masło i jaja zmieniam jak następuje: <table border="0"> <tr> <td>Cena maksymalna na masło z mleczarni i inne masło śmietankowe za ros. funt</td> <td style="text-align: right;">1,50 Mk.</td> </tr> <tr> <td>Cena maksymalna na masło zwyczajne za rosyjski funt</td> <td style="text-align: right;">1,20 Mk.</td> </tr> <tr> <td>Cena maksymalna za jaja, mendel</td> <td style="text-align: right;">1,50 Mk.</td> </tr> </table> Kalisz, dnia 27 września 1915 r. Niemiecki szef powiatowy H a h n, Tajny Radca rejencyjny.	Cena maksymalna na masło z mleczarni i inne masło śmietankowe za ros. funt	1,50 Mk.	Cena maksymalna na masło zwyczajne za rosyjski funt	1,20 Mk.	Cena maksymalna za jaja, mendel	1,50 Mk.
Höchstpreis für Molkerel- und andere Süsrahmbutter pro russ. Pfund	1,50 Mk.												
Höchstpreis für gewöhnliche Butter pro russ. Pfund	1,20 Mk.												
Höchstpreis für Eier die Mandel	1,50 Mk.												
Cena maksymalna na masło z mleczarni i inne masło śmietankowe za ros. funt	1,50 Mk.												
Cena maksymalna na masło zwyczajne za rosyjski funt	1,20 Mk.												
Cena maksymalna za jaja, mendel	1,50 Mk.												

36. **Ogłoszenie –**

afisz z dnia 27 września 1915 r. Niemieckiego Szefa Powiatowego Konrada Hahna z dnia 19 sierpnia 1915 r., dotyczące maksymalnych cen za masło i jaja.

Naczelnik Powiatu Kaliskiego, sygn. 337/71.

37. **Ogłoszenie –**

Cesarskiego Prokuratora z dnia 8 maja 1916 r. informujące o śmierci robotnika Piotra Olejniczaka z Dobrza Wielkiego.

Naczelnik Powiatu Kaliskiego, sygn. 337/62.

na skutek postrzelenia przez żołnierza pogranicznego przy próbie przemytu towarów przez przejście graniczne. Tego typu informacje miały być ostrzeżeniem dla miejscowej ludności.

BEKANNTMACHUNG.**500 Mark Belohnung!**

Die Zahl der Schadenfeuer hat in letzter Zeit in erschreckendem Masse überhand genommen. Zweifellos liegt bei der Mehrzahl der Brände vorsätzliche Brandstiftung vor.

So ist in der Nacht vom 30. Mai zum 31. Mai 1916 das Gutshaus des Rittergutes Kościelna-Wieś durch vorsätzliche Brandstiftung schwer beschädigt worden.

Die Verfolgung der Brandstifter kann dadurch sehr erleichtert werden, dass die Bevölkerung selbst mitwirkt, und dass jeder der etwas über die Person der Täter weiss, dies sofort dem Woiw, der Gendarmerie oder der Staatsanwaltschaft mitteilt.

Ihm werde dann eine Belohnung von 500 Mk. gegeben, der Angabe nach, die zur Ueberführung eines Brandstifters föhrt.

Kalisz, den 1. Juni 1916.

Der Deutsche Kreishelf
H A H N,

Gekanntes Regierungsamt

OGŁOSZENIE.**500 marek nagrody!**

W ostatnim czasie wzrosły się liczby pożarów w okolicach. Wiek szo część tychże powstała wskutek rozmyslnego podpalenia.

W Kościelnej Wsi w nocy z dnia 30 na 31 maja został rozmyslnie podpalony dwór i moeno wskutek potaru uszkodzony.

Przychwycenie podpalaczy mogłoby być ułatwione, gdyby mieszkańcy współdziałali i starali się dopomóc w wykryciu złoczyńcy, i ostateknie wiedzą o sprawie pożaru, podali do wiadomości wójtów, żandarmerji lub prokuratury.

Ktośkowi z tych wiadomości, które doprowadzą do wykrycia podpalacza, otrzyma 500 marek nagrody.

Kalisz, dnia 1. czerwca 1916 r.

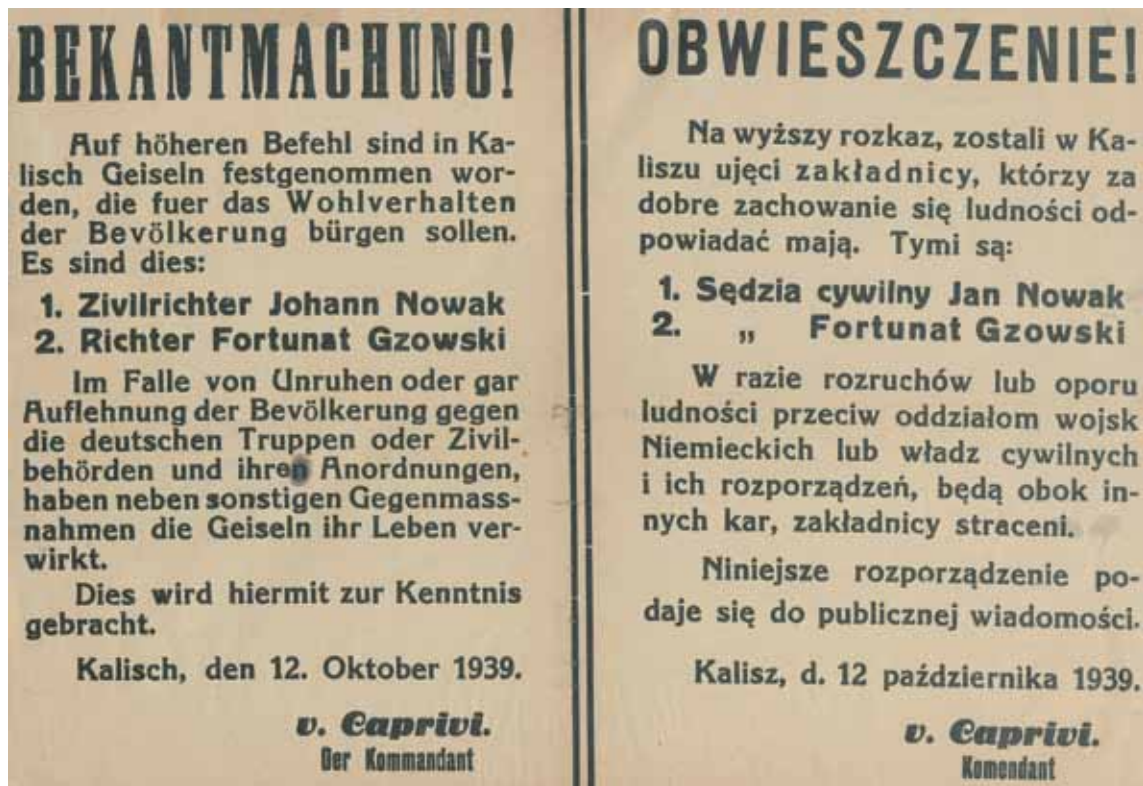
Niemiecki Naczelnik Powiatowy

H A H N,

Tędy: radca powiatowy.

38. **Ogłoszenie. 500 marek nagrody!** – afisz o nagrodzie za pomoc w ujęciu podpalacza.
Naczelnik Powiatu Kaliskiego, sygn. 337/72.

Za ważne dla śledztwa informacje wyznaczono nagrodę pieniężną w postaci 500 Marek.

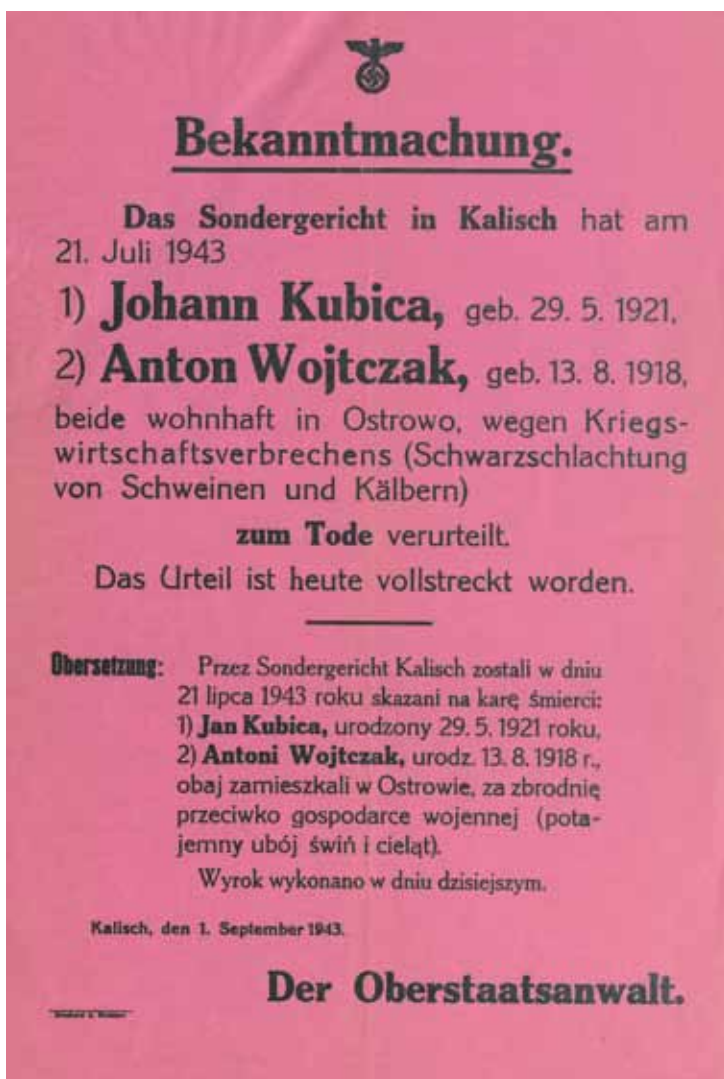

39. *Obwieszczenie!* –

afisz z 12 października 1939 r. o zatrzymaniu w charakterze zakładników sędziów Jana Nowaka i Fortunata Gzowskiego.

Spuścizna Tadeusza Martyna z Kalisza, sygn. 1614.

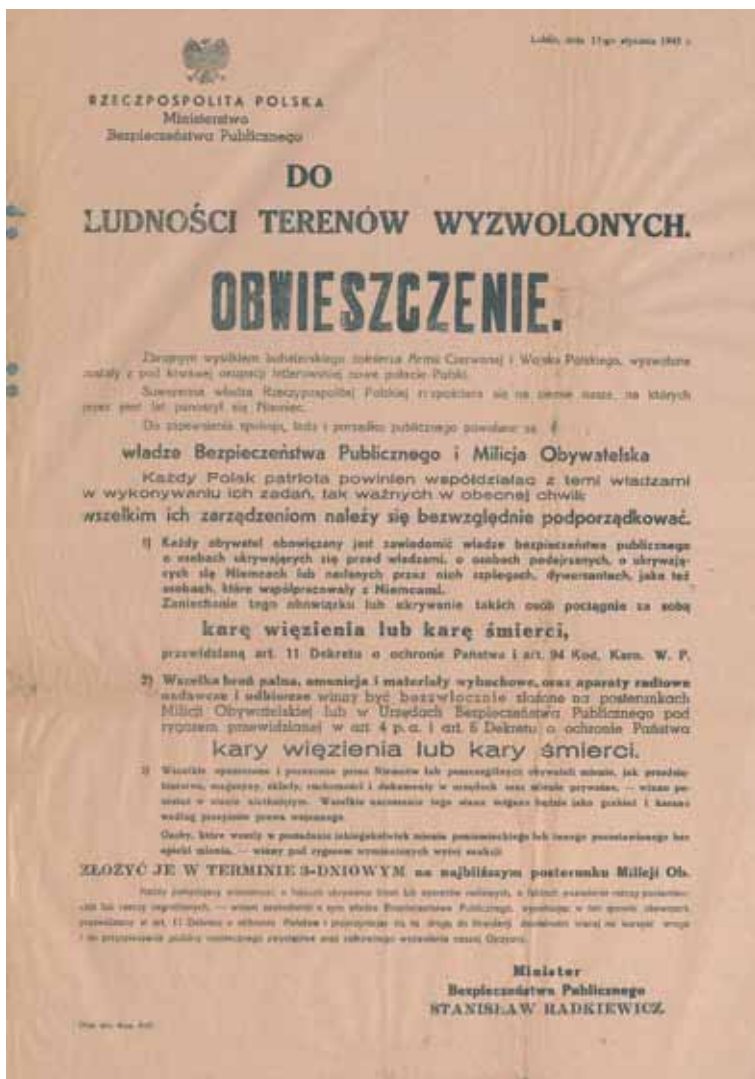
Ich życie miało być gwarancją „dobrego zachowania się ludności”. Obaj przeżyli wojnę. Jan Nowak urodził się w Samarzewie w powiecie słupeckim, przed przybyciem do Kalisza w 1931 r. mieszkał w Warszawie, gdzie studiował prawo. W 1938 r. w Kaliszu poślubił Bronisławę Ratajczyk-Jaguś, pochodzącą z Morawina. Po wojnie mieszkał na ul. Walki Młodych – obecnie ul. Niecała. Zmarł w 1969 r. (Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 1838, k. 83v-84; Akta miasta Kalisza, sygn. 4429 – karty meldunkowe rodzinne; S. Mróz, *Jan Nowak* [w:] *75-lecie działalności Zrzeszeń Prawników w Kaliszu*, Kalisz 1982, s. 9) Fortunat Gzowski mieszkał w Kaliszu od 1926 r. Urodził się w Barstwinowie na Białorusi. W 1926 r. wziął ślub z Ireną Lizak. Przed wojną był m.in. członkiem Komisji Teatralnej Zarządu Miejskiego. Po wojnie mieszkał na ul. Nowy Świat. Zmarł w Kaliszu w 1956 r. (Akta miasta Kalisza, sygn. 4373 – karty meldunkowe rodzinne; *Teatralia kaliskie. Materiały do dziejów sceny kaliskiej (1800–1970)*, wybrał, opracował i wstępem opatrzył S. Kaszyński, Łódź 1972, s. 126).

40. *Bekanntmachung* –

afisz, obwieszczenie o wykonaniu kary śmierci na Janie Kubicy i Antonim Wojtczaku.
Spuścizna Tadeusza Martyna z Kalisza, sygn. 1361.

Dwaj mieszkańcy Ostrowa Wielkopolskiego zostali skazani za potajemny ubój świń i cieląt.
Według prawa hitlerowskich okupantów była to „zbrodnia przeciw gospodarce wojennej”.

41. **Do ludności terenów wyzwolonych. Obwieszczenie** – afisz, zarządzenia wydane w Lublinie 17 stycznia 1945 r.
Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 9.

o konieczności zgłaszania władzom Bezpieczeństwa Publicznego i Milicji Obywatelskiej faktu ukrywania się podejrzanych osób, a także złożenia na posterunkach Milicji Obywatelskiej broni palnej, amunicji, aparatów radiowych, wszelkiego mienia porzuconego przez Niemców a zagrabionego przez Polaków.

42. **Obwieszczenie w sprawie powołania Rad Narodowych na terenie województwa poznańskiego –**

afisz Pełnomocnika Rządu RP na Okręg Województwa Poznańskiego, Michała Gwiazdowicza, z 25 lutego 1945 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 12.

Rady narodowe – „*najbardziej demokratyczna forma władzy*” – miały zapewnić warunki do przebudowy ustrojowej kraju (Rada Narodowa m. Kalisz w XX-leciu PRL, praca zbiorowa pod red. B. Bładowskiego, Kalisz 1965, s. 35). W pierwszym okresie 1944–1954 rady nie pochodziły z wyboru, udział w ich tworzeniu „miały zapewnione wszystkie organizacje i zrzeszenia demokratyczno-niepodległościowe” (tamże, s. 37). Wszystkie to znaczy te, które „*zgłosiły swoją działalność we właściwych organach Rządu i stały na gruncie mocy obowiązującej ustawy konstytucyjnej z 17 marca 1921 r.*” (E. Rączka, *Rady narodowe*, Warszawa 1979, s. 35). Pierwsze wybory do rad narodowych odbyły się 5 grudnia 1954 r. (Z. Rybicki, *Działalność i organizacja rad narodowych w PRL*, Warszawa 1965, s. 95). Ich efektem było wytworzenie się „*bezpośredniej więzi między radnymi i wyborcami oraz aktywizacja ludzi pracy w rozstrzyganiu spraw ogólnospołecznych*” (tamże, s. 95–96). Organizowano spotkania z wyborcami, radni uczestniczyli w zebraniach komitetów osiedlowych, na których poruszano sprawy ważne dla obywateli np. w Kaliszu w 1978 r. mieszkańcy Majkowa domagali się dotrzymania obietnic władz miasta dotyczących kanalizacji oraz nowej nawierzchni na ul. Wieniawskiego (Miejska Rada Narodowa w Kaliszu, sygn. 169, s. 9). Mieszkańcy Osiedla Śródmieście poza sprawą parku miejskiego i oświetlenia ul. Targowej wykazali również troskę o sprawy globalne podejmując „*rezolucję potępiającą próby produkcji i rozpowszechniania broni neutronowej*” (tamże, s. 96).

43. **Odezwa do mieszkańców miasta Kalisza** – afisz z 20 stycznia 1949 r. w związku z 4. rocznicą wyzwolenia miasta spod jarzma hitlerowskiej okupacji.
Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 19.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej miasta Kalisza zwróciło się do Kaliszan z prośbą o udekorowanie w dniu 23 stycznia 1949 r. domów, balkonów i witryn sklepowych flagami narodowymi, godłami państwowymi i portretami dostojników państwowych. W odezwie szczególnie podkreślono przywrócenie wolności i suwerenności Polsce przez połączone siły Armii Czerwonej i Wojska Polskiego.

44. **Ogłoszenie**

dotyczące uroczystości odsłonięcia tablic pamiątkowych ku czci ofiar pomordowanych przez hitlerowców w Biernatkach, Skarszewie i Winiarach w dniu 16 października 1960 r. Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 80.

W Biernatkach zamordowanych zostało 125 osób w październiku 1941 r., w tym kobiety i dzieci. W Skarszewie hitlerowcy rozstrzelali 15 skazanych (16 stycznia 1945 r.), a kilka dni później (19 stycznia) 56 działaczy AK 19 stycznia 1945 r. Ciała ekshumowano w 1946 r., część z nich, których nie udało się zidentyfikować, spoczywa we wspólnej mogile na Cmentarzu Tynieckim w Kaliszu. W Winiarach od listopada 1939 r. do lutego 1940 r. ginęli więźniowie z Ostrowa (14 grudnia 1939 r., zob. W. Banach, B. Kowalska, *Zbrodnia w Winiarach. Obywatele Ziemi Ostrowskiej zamordowani w dniu 14 grudnia 1939, Ostrow Wlkp.* 2006), Kalisza, Ostrzeszowa, Krotoszyna... Ekshumacja przeprowadzona w 1945 r. ujawniła szczątki 327 ofiar (M. Olszewski, *Zbrodnie hitlerowskie na ziemi kaliskiej*, [w:] *Zbrodnie hitlerowskie na ziemi kaliskiej w latach 1939–1945*, red. A. Czubiński, Kalisz 1979, s. 68, 86, 90). Afisz został wydany przez Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Kaliszu. Nabożeństwa w lesie winiarskim w intencji ofiar hitlerowców odbywają się do dziś.

OBWIESZCZENIE

o wprowadzeniu stanu wojennego ze względu na bezpieczeństwo państwa

Kierując się potrzebą zapewnienia wsłuszonej ochrony podstawowych interesów państwa i obywateli, w celu stworzenia warunków skutecznej ochrony spokoju, ładu i porządku publicznego oraz przywrócenia naruszonej dyscypliny społecznej, a także mając na względzie zabezpieczenie możliwości sprawnego funkcjonowania władzy i administracji państwowej oraz gospodarki narodowej - działając na podstawie art. 23 ust. 2 Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej - Rada Państwa wprowadziła stan wojenny.

W związku z tym podaje się do publicznej wiadomości, że za nasz obywatelstwo nie będziemy w rozpatrywać.

- [illegible]

Podjęcie w sprawie obywatelstwa stanu wojennego, w zakresie powszechnego obywatelstwa uchwały Prezydium Zgromadzenia Ludowej

- [illegible]

W czasie obywatelskiego strajku wojennego, jeżeli były by wymagane służby wojskowe, jako i parady, żołnierzy, sprawni i zdrowi, administracji państwowej mogą również:

- [illegible]

nowi zagrożenia dla interesów bezpieczeństwa państwa, z wyjątkiem
kuchnia i związane wyznaczniki.

- [illegible]

W czasie obowiązywania stanu wojennego osoby naruszające wyro-
wienia zakazy, nakazy, obowiązków i ograniczenia, podlegają obowią-
zowi odpowiedzialności karnej za przestępstwa lub wykroczenia w polu
prawna karalnego i przysięszonego.

Dzięki naszym słuchaczom (z 17, w strumieniu których brzmiały uwielbienia, podziękowania, i poruszenie na wieloletni przewodnik był dzielnym agentem) zaproszenia i zaproszenia, które były już intensywnie w ułożeniu słuchaczom na 1140 słuchaczom, które słuchali: - na podstawie danych komunistów, zaproszenia (Młody Oryginalny).

[illegible][illegible]

Wzrost ogólny wyrażają składowe do biologicznego przebiegu choroby, wyrażonej jako suma, odwołanie i ogólny wzrost wyrażony w tych składowych składowych, a także podsumowanie ogólnego przebiegu choroby, wyrażony w celu zapewnienia ogólnego, a także podsumowania ogólnego przebiegu choroby.

PRZEWODNICZĄCY KĄTY PAŃSTWA
POLSKIEJ REPUBLIKI LUDOWEJ

45. **Obwieszczenie o wprowadzeniu stanu wojennego ze względu na bezpieczeństwo państwa –**

Rady Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 546.

Stan wojenny w Polsce trwał od 13 grudnia 1981 r. do 22 lipca 1983 r. (zawieszony 31 grudnia 1982). Władzę przejęła Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego. Pierwsze godziny stanu wojennego upłynęły pod znakiem aresztowań osób związanych z opozycją, czyli „groźnych dla bezpieczeństwa państwa”.

OBWIESZCZENIE Wojewódzkiej Komisji Wyborczej w Kaliszu

z dnia 11 maja 1989 r.

Na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Ordynacja wyborcza do Senatu (Dz. U. Nr 19, poz. 103) i art. 48 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej X kadencji, na lata 1989-1993 (Dz. U. Nr 19, poz. 102) Wojewódzka Komisja Wyborcza podaje do wiadomości dane o kandydatach na senatorów wybieranych w okręgu wyborczym obejmującym obszar województwa kaliskiego.

1. **FRĄSZCZAK ZBIGNIEW**, lat 37, inżynier rolnik, własne gospodarstwo ogrodnicze w Pleszewie, zam. w Pleszewie, Zjednoczone Stronnictwo Ludowe.
2. **KUPIAJ ROMAN**, lat 32, rolnik indywidualny, własne gospodarstwo rolne w Łatowicach, zam. w Łatowicach, Związek Młodzieży Wiejskiej.
3. **LESZCZYŃSKI ZYGMUNT WOJCIECH**, lat 30, oficer pożarnictwa, Komenda Wojewódzka Straży Pożarnej w Kaliszu, zam. w Kaliszu.
4. **ŁAKOMY MAREK**, lat 35, murzyk, Zarząd Wojewódzki Unii Chrześcijańsko-Społecznej w Kaliszu, zam. w Kaliszu, Unia Chrześcijańsko-Społeczna.
5. **NAWROCKI STEFAN**, lat 38, magister inżynier górnictwa, Krotoszyńskie Przedsiębiorstwo Ceramiki Budowlanej w Krotoszynie, zam. w Krotoszynie.
6. **OBSADNY KAZIMIERZ**, lat 40, technik ekonomista, Fabryka Urządzeń Mechanicznych „PONAR-Ostrzeszów” w Ostrzeszowie, zam. w Ostrzeszowie, Komitet Obywatelski „SOLIDARNOSC” Ziemi Ostrzeszowskiej.
7. **PAWLACZYK WINCENTY EDMUND**, lat 49, adwokat – radca prawny, Wojewódzki Komitet Stronnictwa Demokratycznego w Kaliszu, zam. w Kaliszu, Działacz społeczny i samorządowy.
8. **PIETRZAK JERZY KAZIMIERZ**, lat 46, historyk, Uniwersytet Wrocławski we Wrocławiu, zam. w Ostrzeszowie Wielkopolskim, Komitet Obywatelski „SOLIDARNOSC”.
9. **SZMAJ ZBYSZKO WŁADYSŁAW**, lat 53, nauczyciel, Zespół Szkół Zawodowych Nr 1 w Ostrzeszowie, zam. w Ostrzeszowie.
10. **TOMASZEWSKI JERZY**, lat 38, doktor nauk medycznych, Urząd Wojewódzki w Kaliszu, zam. w Kaliszu.
11. **WENDE EDWARD JOACHIM**, lat 52, adwokat, Zespół Adwokacki Nr 7 w Warszawie, zam. w Warszawie, Komitet Obywatelski „SOLIDARNOSC”.
12. **WOŹNIAK MIECZYSLAW ARKADIUSZ**, lat 56, inżynier budownictwa lądowego, Urząd Wojewódzki w Kaliszu, zam. w Kaliszu.

Przewodniczący
WOJEWÓDZKIEJ KOMISJI WYBORCZEJ
(-) Bronisław Wojciechowski

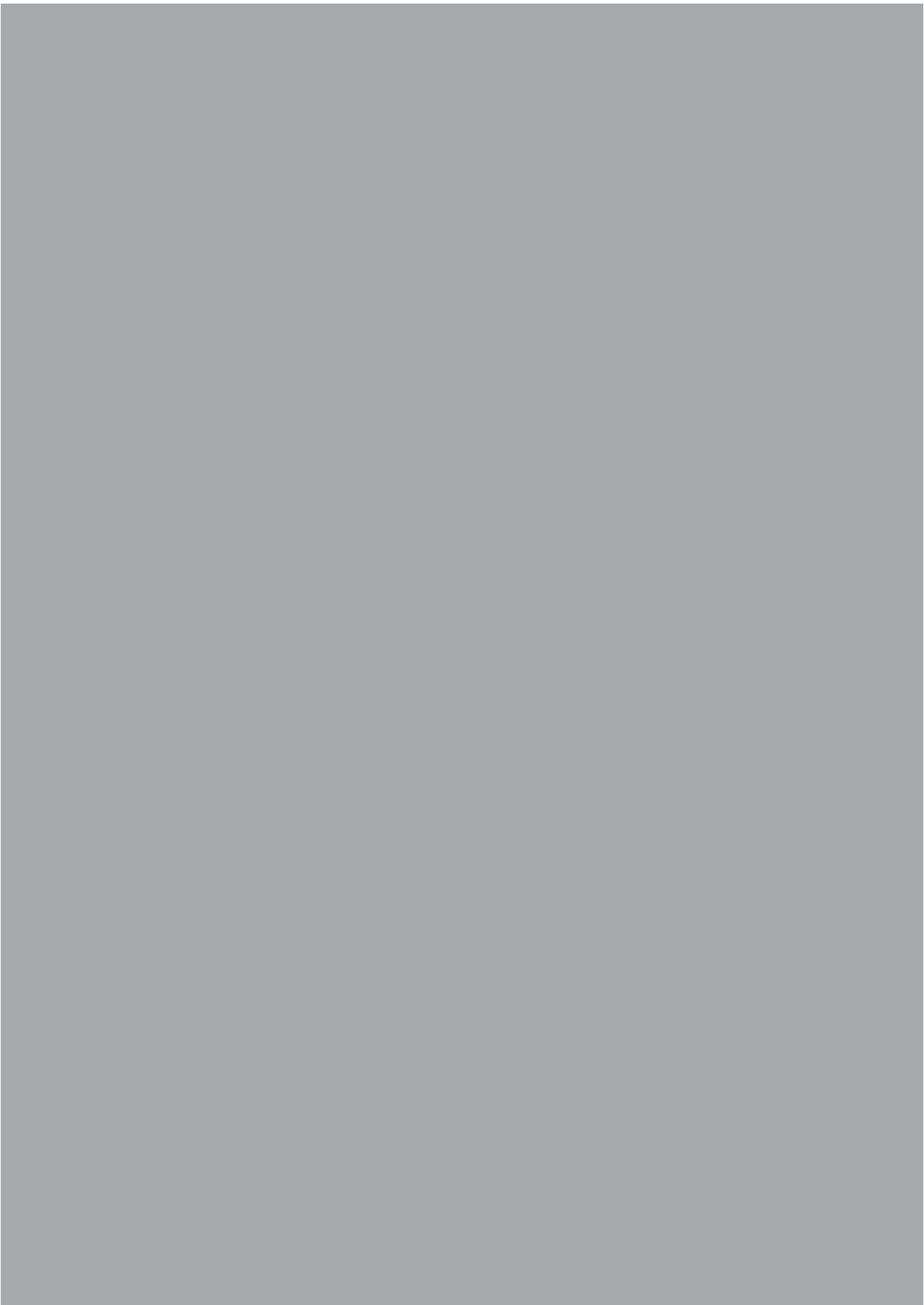
46. **Obwieszczenie Wojewódzkiej Komisji Wyborczej w Kaliszu z dnia 11.05.1989 r. –**

afisz z danymi o kandydatach na senatorów wybieranych w okręgu wyborczym obejmującym obszar województwa kaliskiego.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 369.

Na 4 czerwca 1989 r. wyznaczono termin pierwszych po wojnie częściowo wolnych wyborów w Polsce. „Już nic nie będzie takie samo” – przepowiadał na łamach Gazety Wyborczej Adam Michnik, a cytował go brytyjski The Observer z 11 czerwca 1989 r. (*Polska. Wybory '89*, układ i wybór R. Kałuży, Warszawa 1989, s. 272).

WYSTAWY

47. **Wystawa grafiki i rysunków Tadeusza Kościelniaka** –
afisz z 1959 r. informujący o wystawie w Muzeum Ziemi Kaliskiej.
Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 61.

Tadeusz Kościelniak (1910–1996) był bratem znanego kaliskiego artysty Władysława, najstarszy z rodzeństwa. Jego prace były prezentowane na wystawach m.in. w Poznaniu, Łodzi, Gdańsku, Warszawie, Krakowie a także w Berlinie i Paryżu. Był współzałożycielem Kaliskiego Koła Plastyków (Akta miasta Kalisza, sygn. 4396 – karty meldunkowe rodzinne; J. Miluśka, *Kościelniak Tadeusz*, [w:] *Słownik Biograficzny Wielkopolski Południowo-Wschodniej*, t. 3, Kalisz 2007, s. 216–217).

48. *Książka dawniej i dziś* –
afisz wystawy z 1959 r.
Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 60.

Organizatorem było Muzeum Ziemi Kaliskiej. Dzieje kaliskiego muzeum sięgają 1907 r., kiedy powstało Muzeum Archeologiczne. Oprócz niego w Kaliszu działały: Sekcja Pokazów i Pomocy Szkolnych przy Towarzystwie Popierania Przemysłu i Handlu oraz oddział Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Scalenie wymienionych instytucji nastąpiło w 1914 r., siedziba Muzeum Ziemi Kaliskiej znalazła się w Pałacu Puchalskich (obecnie pl. Kilińskiego 4). Kolejnym adresem Muzeum była al. Wolności 7 (1952 r.) oraz obecne miejsce ul. Kościuszki 12 (od 1953 r.; www.muzeum.kalisz.pl). Obecna nazwa Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej funkcjonuje od 1976 r. (Zarządzenie nr 88/76 z dnia 31 grudnia 1975 r. Wojewody Kaliskiego w sprawie utworzenia MOZK w Kaliszu, Urząd Wojewódzki w Kaliszu, sygn. 337, s. 1–2).

49. **Festiwal festiwalowych filmów polskich** —
afisz promujący pokaz filmów w kinie „Stylowe”.
Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 65.

Kinoteatr „Stylowy” istniał w Kaliszu od 1919 r. Przetrwał wojny, w okresie okupacji hitlerowskiej służąc rozrywce najeźdźcom (Polacy i Żydzi nie mogli chodzić do kin ani teatrów). Kino zamknięto na początku lat 90. (E. Kłysz, *Od Oazy do Apollo. 100 lat kina w Kaliszu*, Opatówek 2008, s. 3, 5).

50. **Drugi pokaz znaczków pocztowych –**

afisz wystawy zorganizowanej przez Polski Związek Filatelistów Koło przy PTTK w Kaliszu w 1960 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 64.

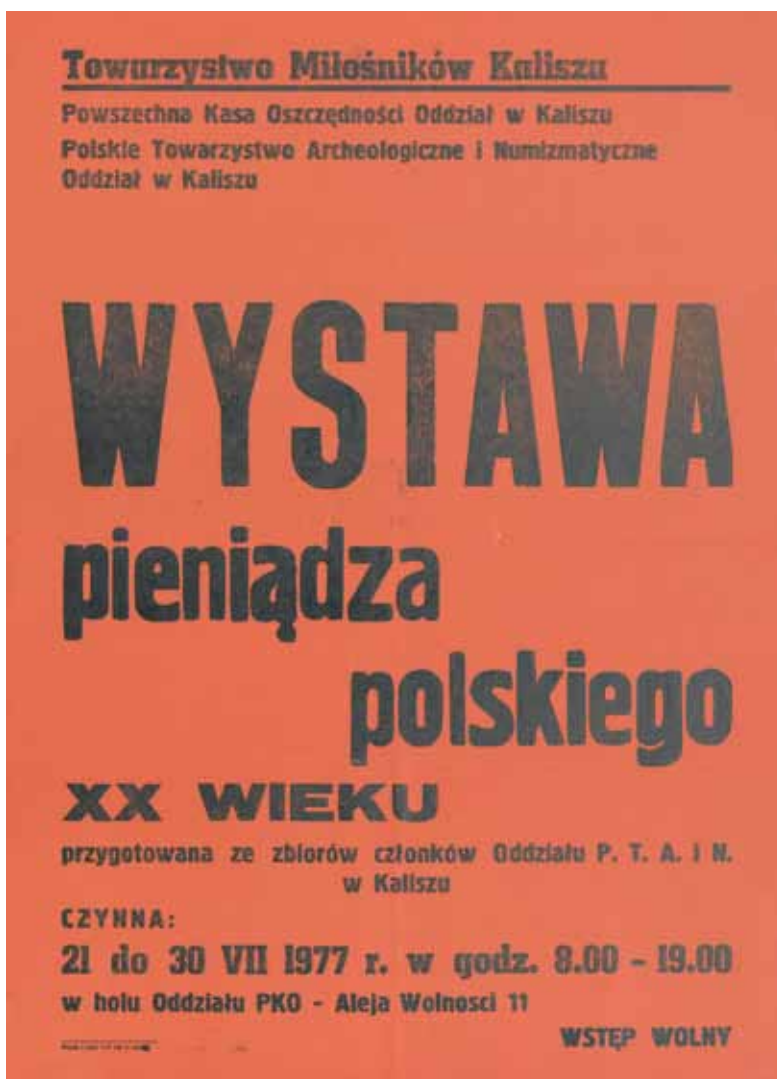
Kaliskie Koło PZF powstało w 1954 r. O jego aktywności świadczy choćby fakt, że w 1965 r. powstał w Kaliszu pierwszy taki w Polsce Zespół Koordynacyjny Kół PZF z terenu miasta i powiatu. Kaliscy filatelisci zorganizowali trzy ogólnopolskie narady przewodniczących kół PZF. W 1980 r. utworzono Okręg Kaliski PZF (*Z prac Zarządu Okręgu. 45 lat PZF, [w:] Filatelista Kaliski 1:1996, s. 15–16*)

51. *Kaliskie Dni Opieki nad Zabytkami 30 maj – 5 czerwiec’77* –

plakat wydany przez organizatora Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kaliszu.
Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 681.

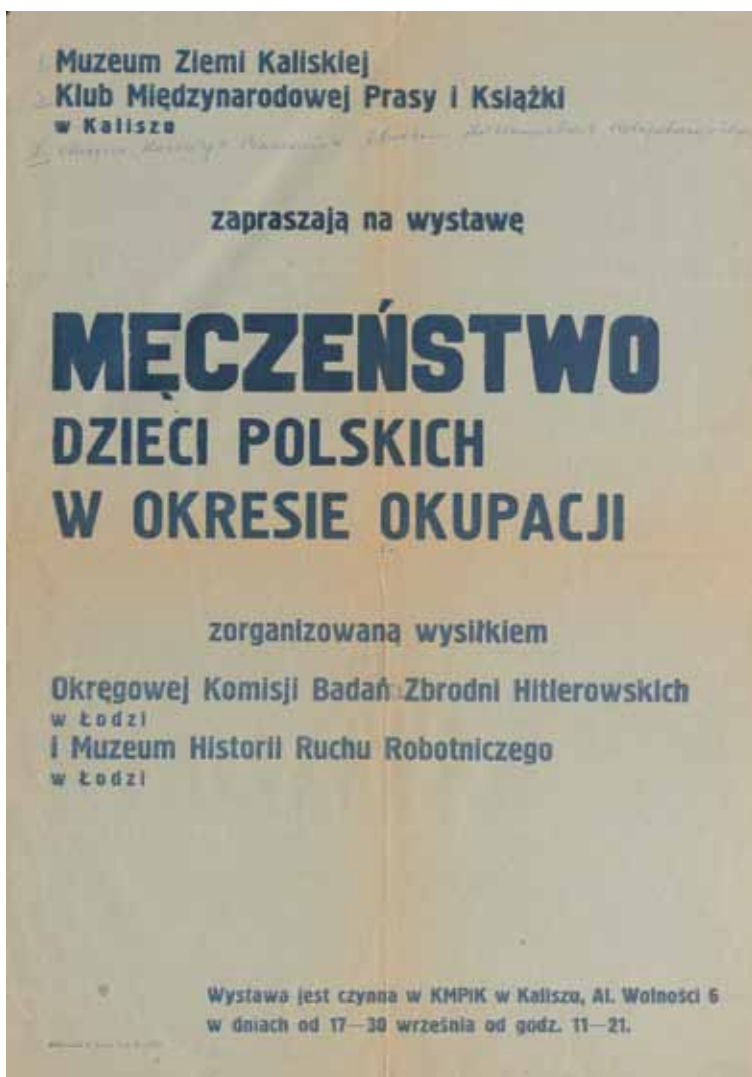
W 1970 r. Komisja Kultury Prezydium Miejskiej rady Narodowej i Komisja Opieki nad Zabytkami PTTK Oddział w Kaliszu przygotowały referat „*Stan i ocena zabytków ruchomych i nieruchomych na terenie miasta Kalisza i powiatu kaliskiego*”, w którym czytamy: „*W okresie wzmożonego zainteresowania społeczeństwa (m.in.) ważniejszymi sprawami dla naszej przyszłości, pojawił się istotny fakt zainteresowania przeszłością*” (Prezydium Powiatowej Rady Narodowej Urząd Miasta i Powiatu w Kaliszu, sygn. 1374, s. 2).

52. Wystawa pieniędzy polskiego XX wieku –
afisz pokazu z 1977 r.

Spuścizna Tadeusza Martyna z Kalisza, sygn. 615.

Prezentowane numizmaty pochodziły z kolekcji członków Polskiego Towarzystwa Archeologicznego i Numizmatycznego w Kaliszu. PTAiN początkowo działało jako Sekcja Numizmatyczna Polskiego Towarzystwa Archeologicznego. Nazwę zmieniono w 1971 r. Oddział PTAiN w Kaliszu liczył w 1983 r. 62 osoby, zajmował się działalnością wystawienniczą (w siedzibach Muzeum lub WDK) oraz organizowaniem odczytów (Sprawozdanie z działalności Oddziału PTAiN w Kaliszu za okres 01–01–1981 – 31–12–1988, Urząd Wojewódzki w Kaliszu, sygn. 153, s. 33–41).

53. ***Męczeństwo dzieci polskich w okresie okupacji*** –

afisz prawdopodobnie z 1979 r.

Spuścizna Tadeusza Martyna z Kalisza, sygn. 640.

Informujący o wystawie zorganizowanej przez Okręgową Komisję Badania Zbrodni Hitlerowskich w Łodzi oraz Muzeum Historii Ruchu Robotniczego w Łodzi. W 2010 r. w Kaliszu gościła podobna wystawa zorganizowana przez Instytut Pamięci Narodowej w Łodzi oraz Archiwum Państwowe w Kaliszu po tytule „*Germanizacja dzieci polskich w okresie II wojny światowej. Gaukinderheim w Kaliszu*”.

54. 1979 RZEŻBA – wystawa Bogdan Jarecki –
plakat wystawy.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 126.

Bogdan Jarecki (1949–2012) – artysta-rzeźbiarz, członek Towarzystwa Miłośników Kalisza, inicjator utworzenia Ośrodka Kultury Plastycznej „Wieża Ciśnień”.

55. ***Zwis czy nawis?*** –

plakat wystawy fotografii Stanisława Kulawiaka z 1983 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 680.

Stanisław Kulawiak – fotografik, pochodzi z Ziemi Ostrzeszowskiej. Członek Związku Polskich Artystów Fotografików. Autor wielu prac prezentowanych na licznych wystawach w kraju i zagranicą (www.kulawiak.pl).

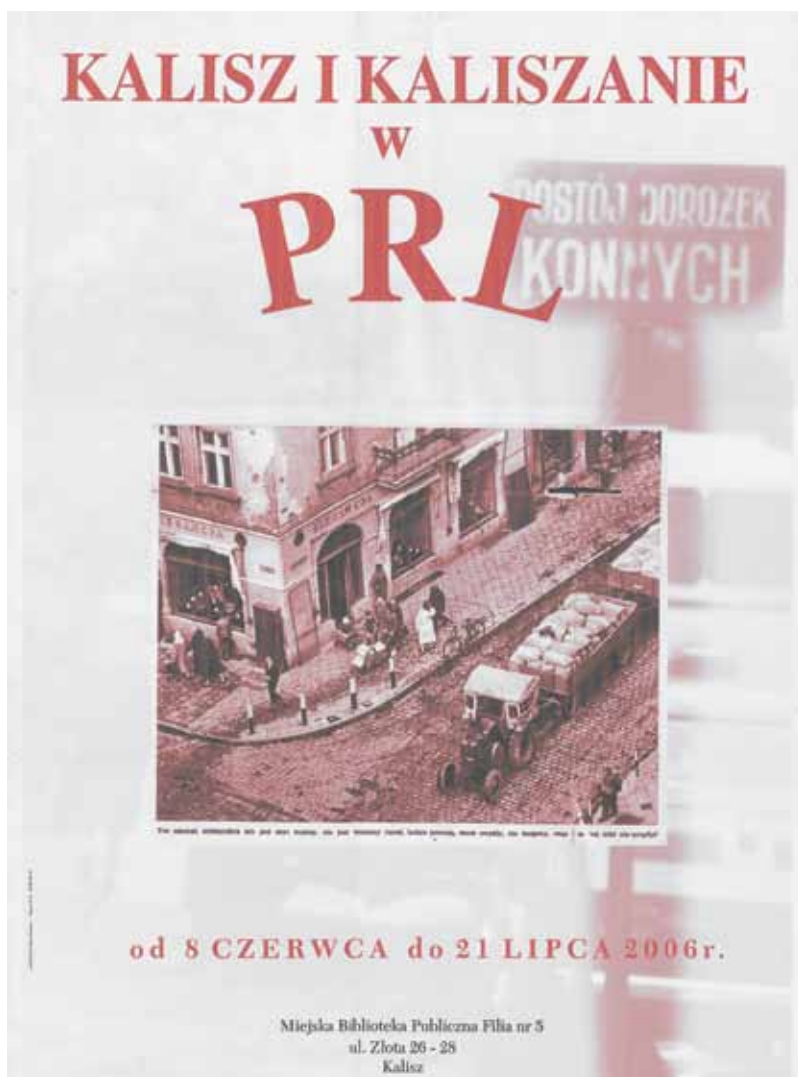

56. **200 lat prasy w Kaliszu –**

afisz wystawy prezentowanej w galerii BWA w 2005 r., zorganizowanej przez Polskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Książnicę Pedagogiczną im. Alfonsa Parczewskiego oraz Biuro Wystaw Artystycznych.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 492.

Książnica Pedagogiczna im. Alfonsa Parczewskiego w Kaliszu powstała w 1949 r. (ówczesna nazwa: Pedagogiczna Biblioteka Powiatowa). Początkowo siedziba Książnicy mieściła się na pl. Św. Józefa 5 (obecnie Starostwo Powiatowe), następnie przy ul. Teatralnej (szkoła) by w końcu osiąść na stałe w budynku przy ul. Nowy Świat. Od reformy administracyjnej kraju w 1975 r. biblioteka nosiła nazwę Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka, obecna nazwa funkcjonuje od 1999 r. (K. Walczak, *Książnica Pedagogiczna im. Alfonsa Parczewskiego w Kaliszu. Historia, działalność, zbiory 1949–2009*, Kalisz 2009 s. 3–4).

57. *Kaliszanie w PRL* –

plakat wystawy prezentowanej w 2006 r. w Miejskiej Bibliotece Publicznej Filia nr 5 w Kaliszu.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 279.

Filia nr 5 mieści się przy ul. Złotej 26–28. Powstała w 1974 r. Cyklicznie organizuje wystawy „Kalisz i Kaliszanie na fotografii” (G. Schlender, *Książnica Asnykowska w Kaliszu*, Kalisz 2007, s. 110–111).

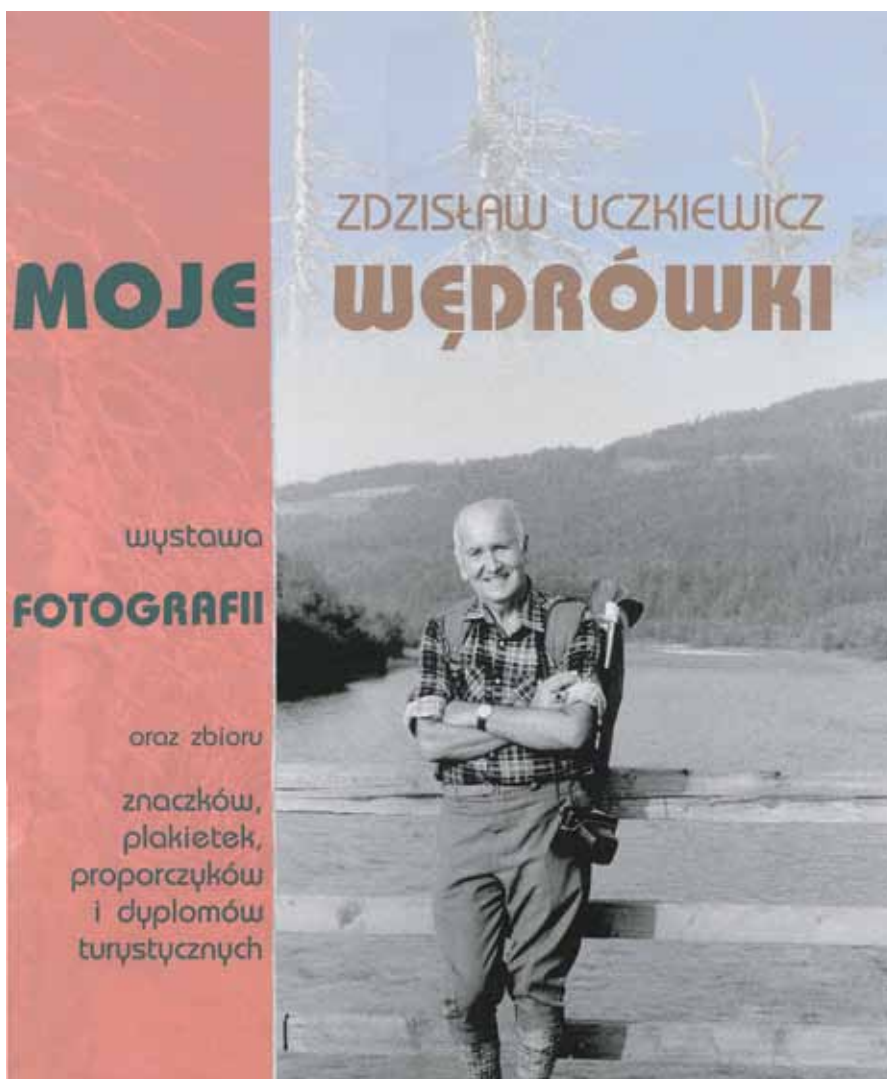

58. **Franciszek Starowieyski. Plakaty i rysunki** –

plakat wystawy zorganizowanej przez Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu w 2008 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn.235.

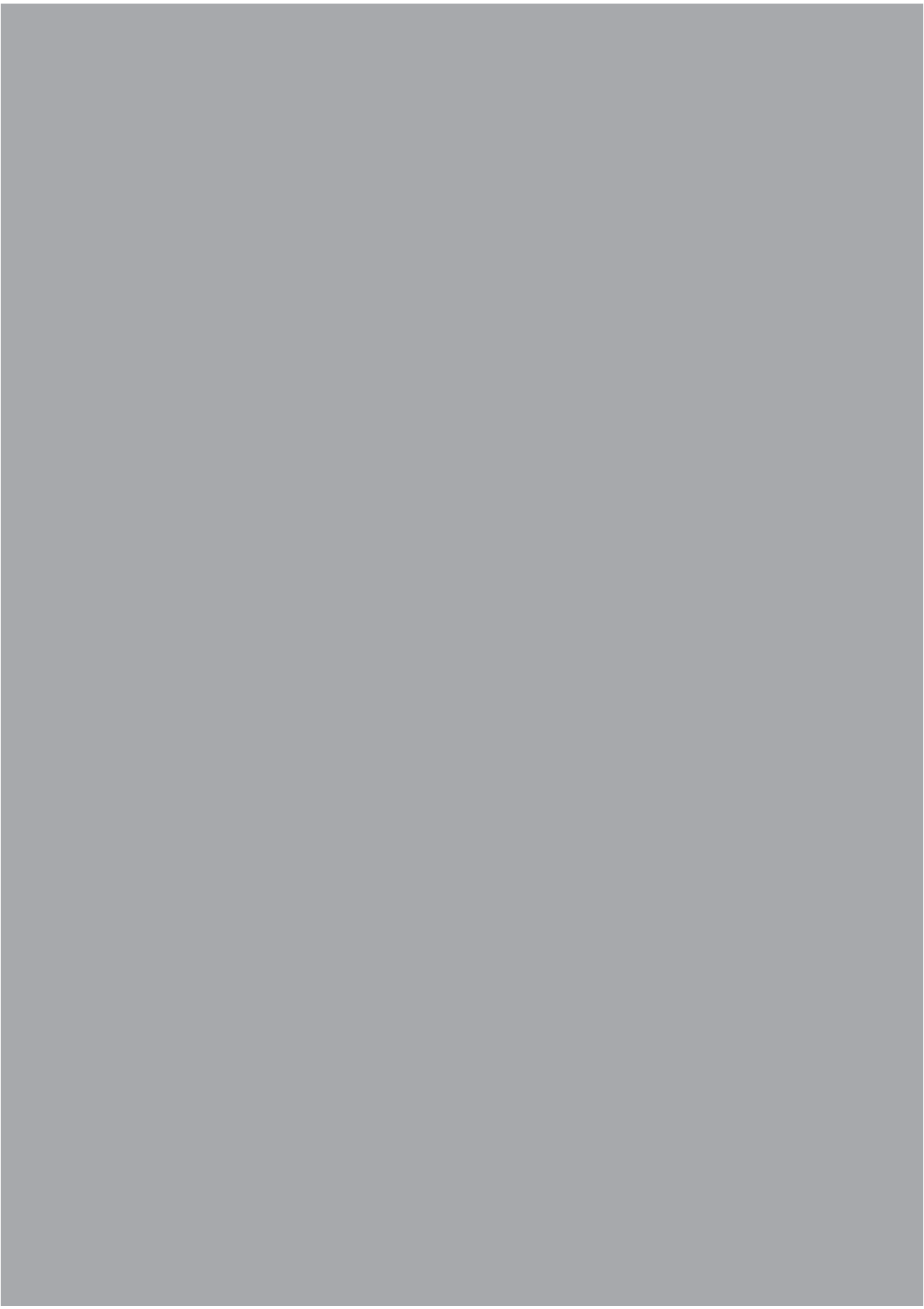
Franciszek Starowieyski (1930–2009) – malarz, grafik, rysownik. Był twórcą tzw. teatru rysowania. Gatunek, który przyniósł mu popularność to właśnie plakaty, teatralne i filmowe.

59. **Wystawa fotografii Zdzisława Uczkiewicza –**
 plakat wystawy przygotowanej przez PTTK Oddział w Kaliszu
 Spuścizna Zdzisława Uczkiewicza z Kalisza, sygn. 2.

Zdzisław Uczkiewicz jest wieloletnim działaczem kaliskiego PTTK. W 2011 r. przekazał Archiwum Państwowemu w Kaliszu swoją kolekcję archiwaliów dotyczących działalności PTTK – 282 jednostki archiwalne z lat 1971–2011 (<http://www.archiwum.kalisz.pl/aktualnosci/83>). Fotografia wykorzystana do plakatu została zrobiona 14 września 1985 r. na moście na Popradzie w Barcicach koło Starego Sącza (*Turystyka – to jest to! Rozmowa ze Zdzisławem Uczkiewiczem, miłośnikiem i popularyzatorem turystyki pieszej*, rozm. A. Tabaka, *Kalisia Nowa* 2008, nr 7–8–9, s. 14–15).

WYSTĘPY

60. **Program wieczoru literackiego ku czci Adama Mickiewicza – afisz.**

Spuścizna Tadeusza Martyna z Kalisza, sygn. 6.

Szkoła Handlowa w Kaliszu istniała od 1906 r. Pierwszą siedzibą szkoły była kamienica Frenkla na ul. Wiejskiej (obecnie ul. Pułaskiego). Na podkreślenie zasługuje fakt, że była to pierwsza od lat szkoła założona w Kaliszu przez Polaków (*Szkołnictwo Ziemi Kaliskiej w materiałach Archiwum Państwowego w Kaliszu*, oprac. K. Kubiak, E. Pietrzak, red. G. Schlender, Kalisz 2008, s. 41).

61. ***Akrobaticke druzstvo ku svazarmu Pardubice*** –
plakat występu na Stadionie „Włókniarz” w Kaliszu z 1959 r.
Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 44.

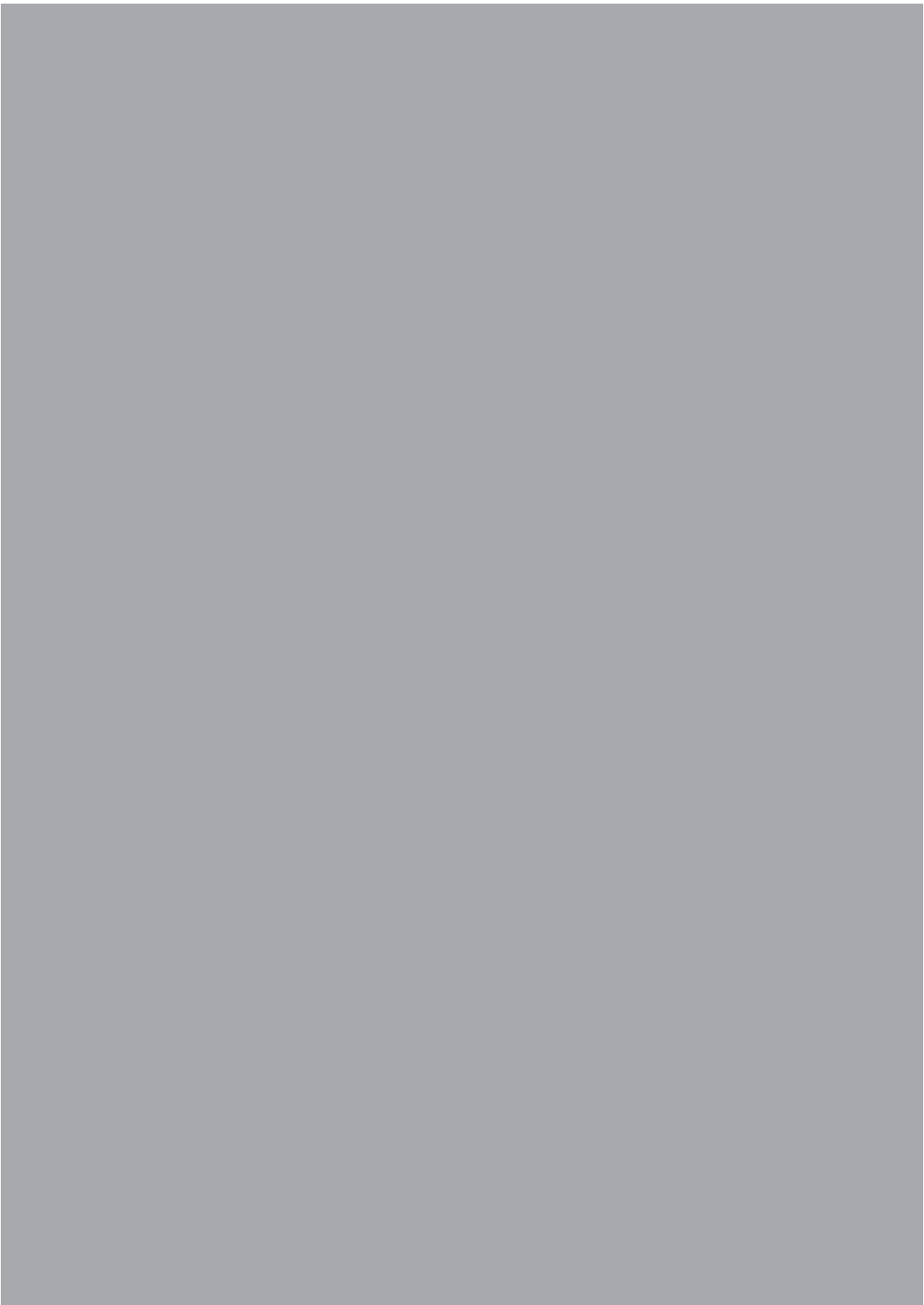
Stadion „Włókniarz” został wybudowany w latach 1926–1927. W 1974 r. kaliskie gazety pisały o pracach porządkowych, koniecznych po zorganizowanych tam pokazach gimnastycznych. Dziennikarz narzeka również na to, że stadion zbyt rzadko jest otwarty dla kibiców piłki nożnej (B. Moch, *Przqdk i bolqczki, Kaliski Włókniarz* nr 14 z 4.04.1974 r., s. 4).

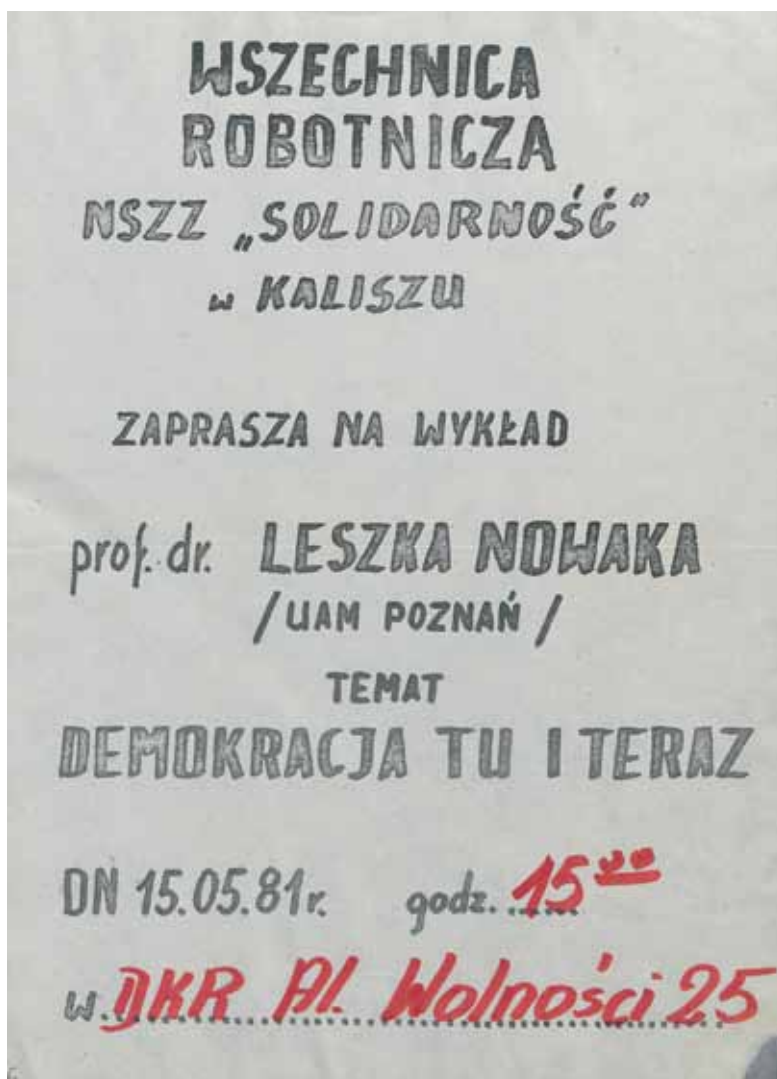

62. **Kabaretowa koalicja** –
plakat występu kabaretów z 2006 r.
Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 530.

Impreza była jedną z pierwszych, jakie odbyły się w Hali Arena (wtedy Winiary Arena). Oficjalne otwarcie hali odbyło się 4 listopada 2006 r., następnego dnia ok. 14 tysięcy mieszkańców Kalisza zwiedzało halę (*Super Fakty Kaliskie*, nr 37/2006 z 7 listopada 2006 r., s. 20–21).

SPOTKANIA Z...

63. **Wszechnica Robotnicza NSZZ „Solidarność” zaprasza...** –

afisz wykładu prof. Leszka Nowaka z 1981 r.

Zbiór fotografii, wydawnictw i druków ulotnych Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, sygn. 18.

Międzyzakładowy Komitet Założycielski „Solidarności” w Kaliszu był najbardziej aktywny pod względem działalności instruktażowej i kulturalnej w województwie kaliskim. Z prelekcjami zaprosił m.in. prof. dr. hab. Leszka Nowaka, Adama Michnika, Jacka Kuronia, Mirosława Chojeckiego (G. Schlender, *NSZZ „Solidarność” w województwie kaliskim w latach 1980–1990*, Kalisz 2006, s. 118).

64. **Salon literacki Arkadiusza Pacholskiego** –
afisz spotkania z Januszem Tazbirem z 2003 r.
Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 490.

Salon Literacki rozpoczął swoją działalność w 2001 r. Jego inicjatorem jest Arkadiusz Pacholski – pochodzący z Kalisza pisarz i historyk, wspierany w swoich działaniach przez Stowarzyszenie Kalisz Literacki. Salon organizuje spotkania z najwybitniejszymi polskimi humanistami. W Kaliszu gościli m.in.: Krzysztof Zanussi, Krzysztof Teodor Toeplitz, prof. Wiktor Osiatyński i inni, w sumie ponad 60 wielkich nazwisk (<http://kalisz.naszemiasto.pl/arttykul/821836,salon-literacki-arkadiusza-pacholskiego-skonczydziesiec,2,id,t,n.html>).

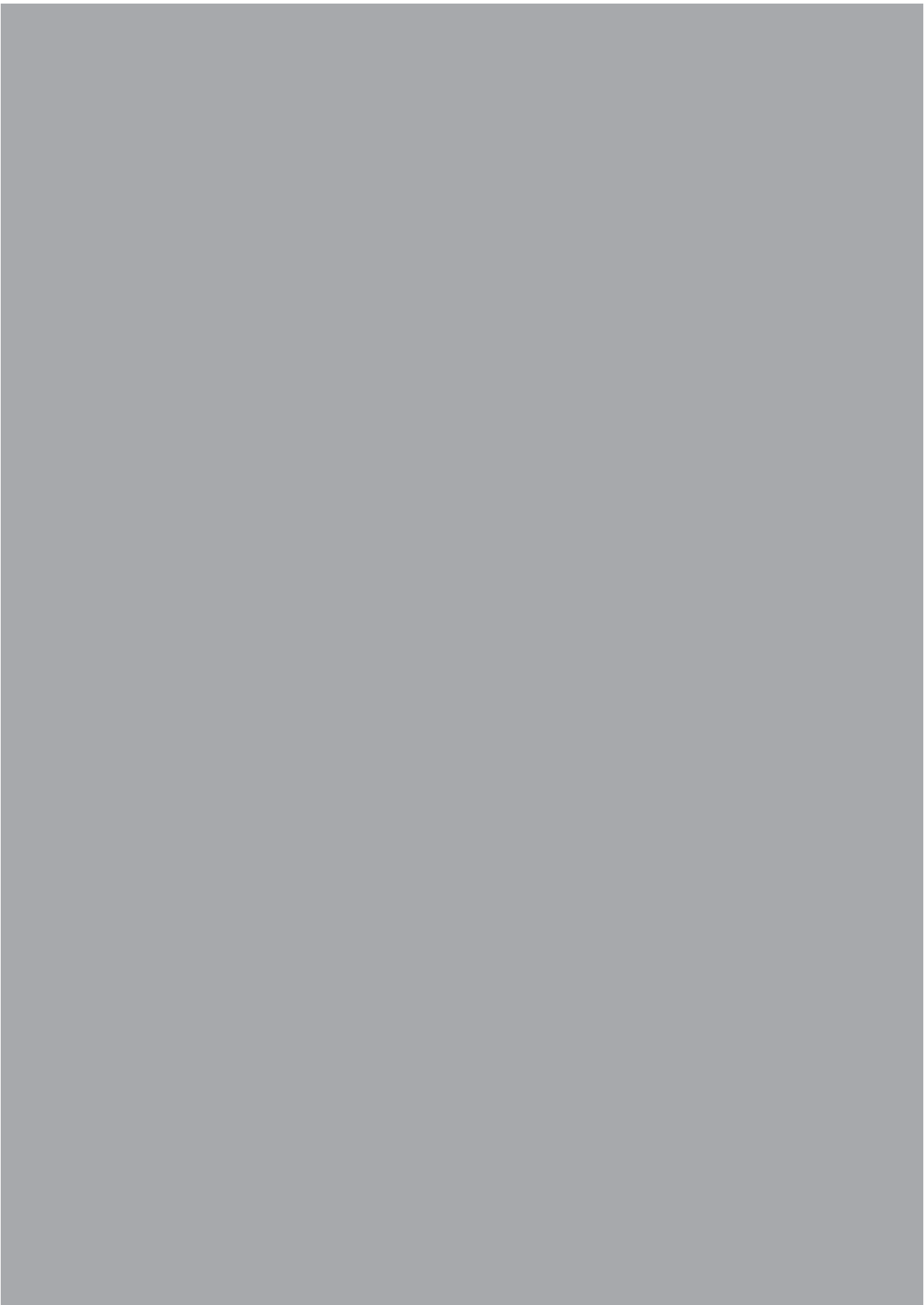
65. *Kalisz 5 lat w Unii Europejskiej* –

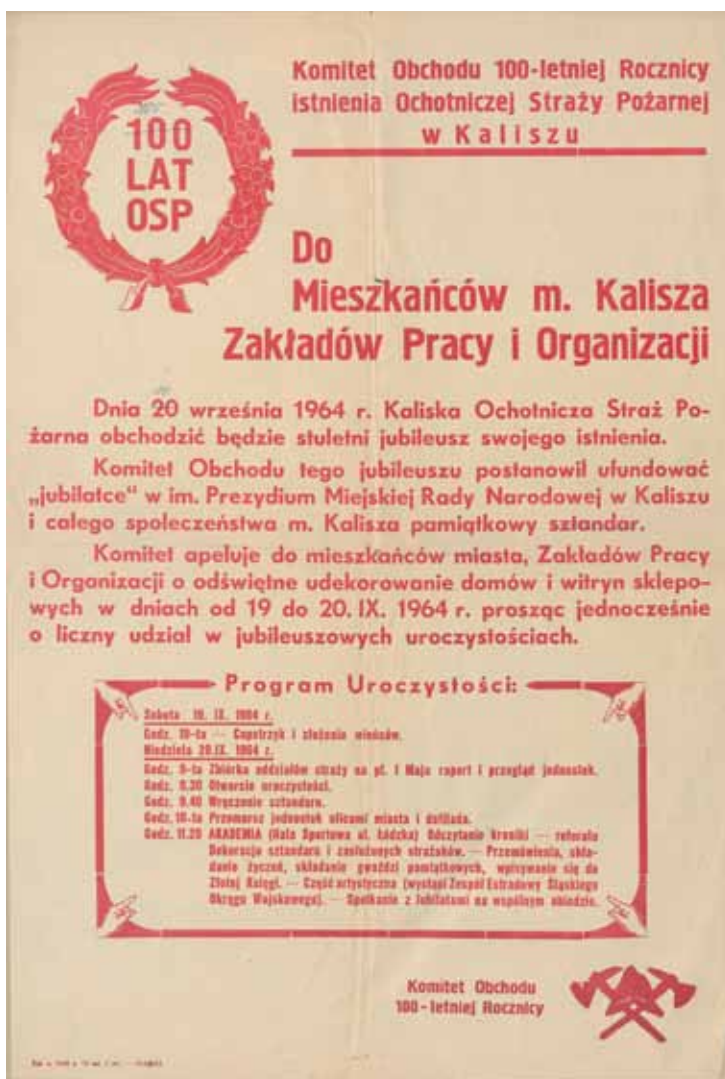
afisz zapraszający na spotkanie z prezydentem Lechem Kaczyńskim z 2008 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 561.

Spotkanie miało być częścią obchodów 5. rocznicy przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Po mszy świętej, tradycyjnie odprawianej 1 maja w intencji robotników, prezydent miał się spotkać z Kaliszanami na Głównym Rynku. Wizyta ostatecznie nie doszła do skutku, odwołano ją w ostatniej chwili z powodu problemów rodzinnym prezydenta. W jego imieniu do Kalisza przyjechali Szef Kancelarii Prezydenta Piotr Kownacki i Szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego Aleksander Szczygło (<http://www.kalisia.pl/articles/4171-5-lat-w-unii-europejskiej>).

ROCZNICE

66. **100 lat OSP. Do Mieszkańców m. Kalisza, Zakładów Pracy i Organizacji** — afisz z 1964 r. zawierający program uroczystości jubileuszowych kaliskiej OSP. Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 678.

Kaliszka Ochotnicza Straż Pożarna była pierwszą jednostką w Królestwie Polskim. Oficjalnie powstała 25 listopada 1864 r., chociaż prace nad organizacją trwały już od kilku miesięcy. Po raz pierwszy wyruszyła na akcję gaśniczą 11 marca 1865 r. W 1902 r. straż liczyła 259 członków czynnych, zorganizowanych w 10 oddziałach oraz 169 członków ofiarodawców (*Kalendarz na rok 1902*, s. 75–76; J.R. Szaflik, *Dzieje Ochotniczych Straży Pożarnych*, Warszawa 1985, s. 152).

67. **Do Mieszkańców m. Kalisza, Zakładów Pracy i Organizacji Społecznych** – afisz informujący o odsłonięciu tablicy pamiątkowej przy siedzibie OSP z okazji 100-lecia jej istnienia.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 679. (opis wspólny z poprzednim)

68. **PTWK. Program uroczystości jubileuszowych** – afisz z 1983 r. wydany z okazji 75 lat Oddziału Miejskiego PTWK w Kaliszu. Spuścizna Uczkiewicza z Kalisza, sygn. 131.

Od 1908 r. w Kaliszu działało Polskie Towarzystwo Krajoznawcze, które w okresie międzywojennym mieściło się na rogatce wrocławskiej. W 1954 r. PTK korzystało z lokalu w Muzeum, własną siedzibę przy ul. Targowej otrzymało w 1957 r. (Krótki zarys działalności Kaliskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 665, s. 95–96).

69. **100-lecie ratownictwa wodnego –**

afisz z 1994 r. jubileuszu 100-lecia ratownictwa wodnego oraz 30-lecia działalności WOPR w Kaliszu.

Zbiór rodziny Gola z Kalisza, sygn. 30.

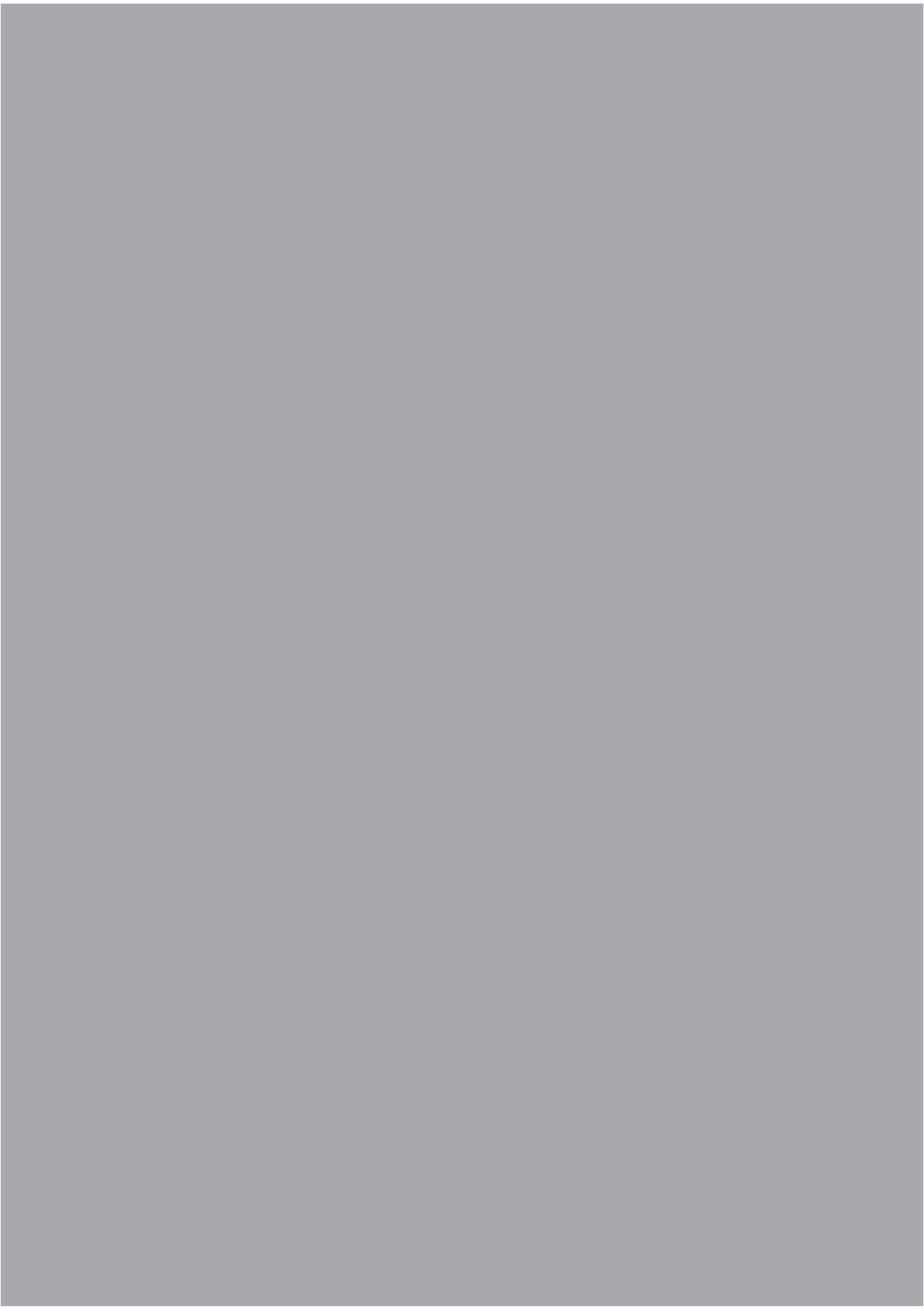
Pod koniec XIX wieku w Kaliszu powołano Oddział Cesarskiego Towarzystwa Ratowania Tonących. W 1902 r. liczyło 164 członków czynnych i 2 honorowych, urządziło wianki na Prośnie, naukę pływania, regaty i odczyty (*Kalendarz na rok 1902*, s. 86–87). Po wojnie WOPR w Kaliszu reaktywował się w 1963 r. W zebraniu założycielskim wzięli udział: Robert Herbich, Józef Wiśniewski, Bogdan Manikowski i Marian Rataj. W 1968 r. powstał Zarząd Powiatowy WOPR. W 1976 r. powołano Wojewódzkie WOPR w Kaliszu, prezesem został Zbigniew Białek, w tym samym roku zostało wpisane do rejestru stowarzyszeń i związków Urzędu Wojewódzkiego. W 1999 r. w związku z reformą administracyjną, powstał Rejonowy WOPR w Kaliszu (W. Nowak, *Krótko o historii kaliskiego WOPR w latach 1963–2002*, [w:] *Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Woj. Wielkopolskiego 1962–2002*, Poznań 2002, s. 36–39).

70. **110 lat Kaliskiego Towarzystwa Wioślarskiego** –
afisz z 2004 r. z planem uroczystości jubileuszowych.
Zbiór rodziny Gola z Kalisza, sygn. 30.

Wielkim dniem dla KTW był 15 maja 1921 r., kiedy pasażerem łodzi był sam Józef Piłsudski. Marszałek gościł wtedy w Kaliszu w związku z uroczystością wręczenia sztandaru 29. Pułkowi Strzelców Kaniowskich. Tego dnia Józef Piłsudski przyjął tytuł honorowego członka KTW (A. Tabaka, *Józef Piłsudski na Prośnie, Kalisia Nowa* 2011, nr 4–5–6, s. 32–33).

IMPREZY

71. *Wianki* –

afisz z 1985 r.

Wojewódzki Dom Kultury, sygn. 61.

Impreza organizowana corocznie, połączona z tradycyjnym „puszczaniem wianków”. W 1984 r. zorganizowano po dłuższej przerwie „Wianki nad Prosną”. Scenariusz kilkugodzinnej imprezy opracował zespół literacki kaliskiego teatru, realizatorem był dyrektor WDK Lechosław Ochocki (*W tę najkrótszą noc w tym roku, Ziemia Kaliska* nr 27 z 1 lipca 1984 r., s. 6). Od kilku lat w Kaliszu organizowane są Noce Kupały, odbywające się na terenie Rezerwatu Archeologicznego Zawodzie (http://www.muzeum.kalisz.pl/aktualnosci_078.html).

72. **Zapraszam wszystkich mieszkańców miasta...** – afisz promujący imprezę sylwestrową na Rynku w Kaliszu z 2002 r. Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 268.

W Kaliszu, jak w wielu innych miastach, władze organizują przed ratuszem zabawę sylwestrową dla mieszkańców. W zależności od możliwości są to wielogodzinne koncerty lub krótsze imprezy. Rok 2003 Kaliszanie powitali w towarzystwie prezydenta Janusza Pęcherza i Przewodniczącego Rady Miasta Zbigniewa Włodarka, którzy złożyli mieszkańcom życzenia w imieniu władz miasta (*Tak powitaliśmy....*, *Ziemia Kaliska* nr 1 z 2 stycznia 2003 r., s. 4).

73. *XV Zjazd Wychowanków Gimnazjum i Liceum im. Adama Asnyka* –
plakat z 2003 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 519.

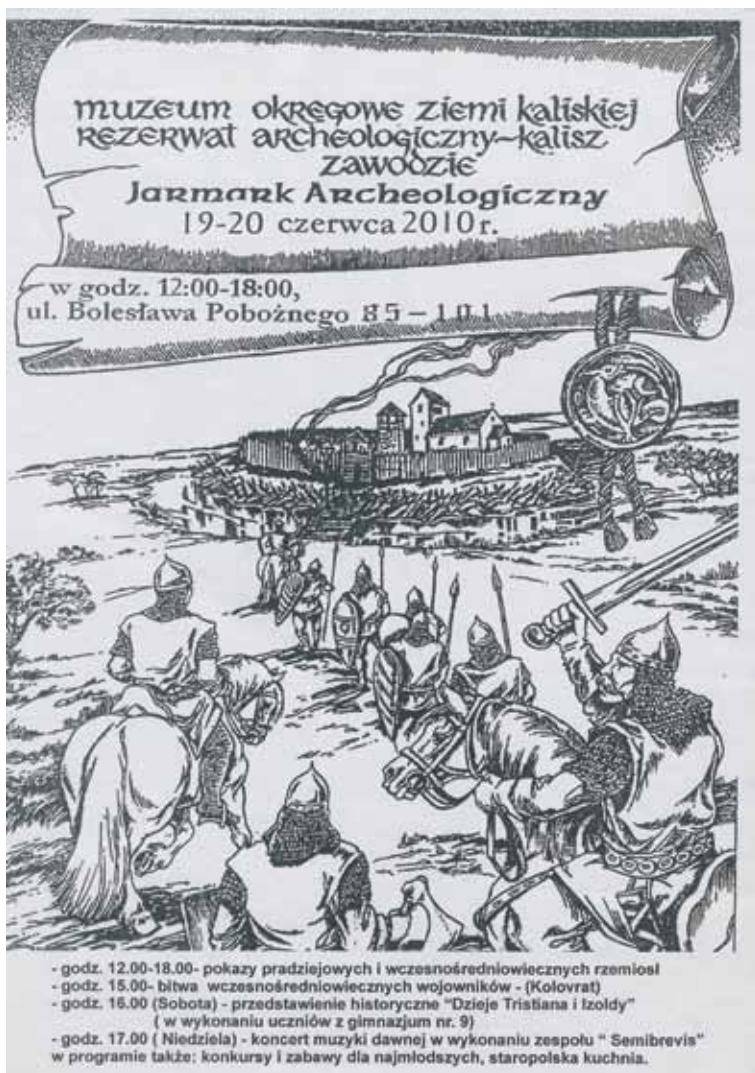
Zjazdy wychowanków organizuje Stowarzyszenie Wychowanków Gimnazjum i Liceum im. Adama Asnyka w Kaliszu, powstałe w 1990 r (<http://www.asnyk.kalisz.pl/Kronika/Kronofr.htm>). Zjazdy gromadzą młodszych i starszych wychowanków najstarszej kaliskiej szkoły, której korzenie sięgają nawet XIII (*Szkoła Kaliska. Dzieje I Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Asnyka w Kaliszu*, pod red. E. Polanowskiego, Kalisz 1993, s. 9).

74. VIII Biesiada Piastowska –
 afisz z 2007 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 596.

Biesiady są organizowane od 2000 r. przez Bractwo Rycerskie Ziemi Kaliskiej corocznie w ostatnią sobotę i niedzielę sierpnia (<http://www.brzk.yoyo.pl/>).

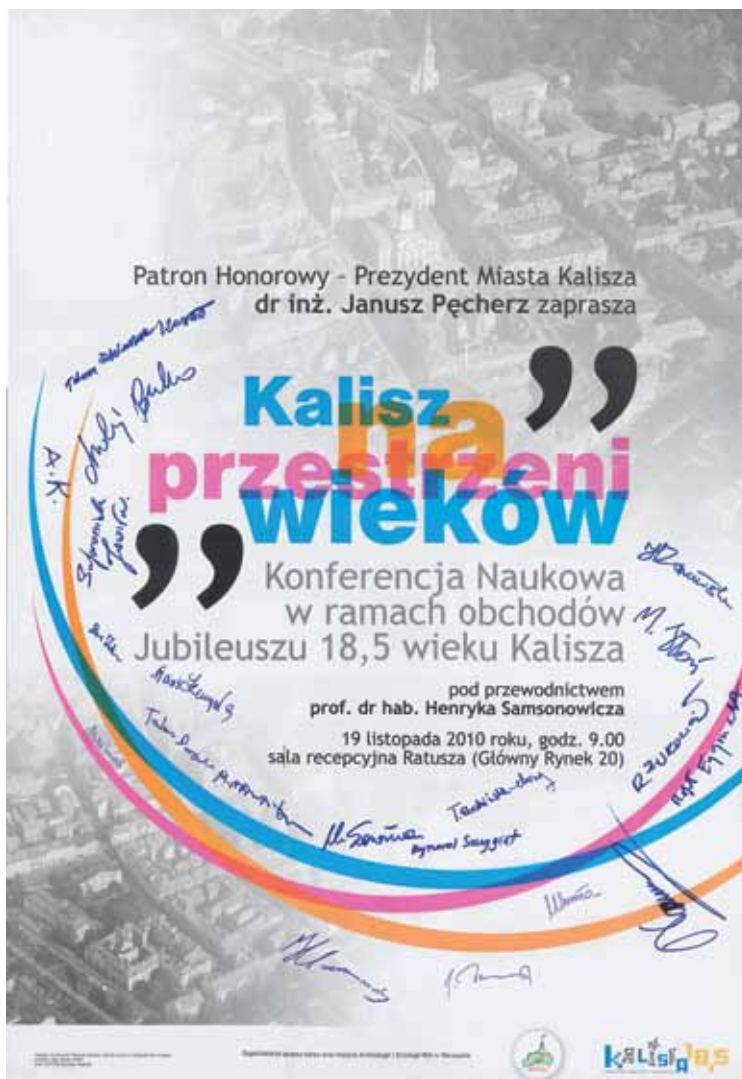
75. **Jarmark Archeologiczny** –
plakat promujący imprezę z 2010 r.
Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 662.

Organizatorem jest Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej oraz jego oddział terenowy (istniejący od 2007 r.) Rezerwat Archeologiczny Zawódzie. Jarmarki organizowane są od 2000 r. na terenie grodziska na Zawodziu, które wieki temu stanowiło centrum Kalisza a obecnie stanowi raj dla archeologów i miłośników średniowiecza (M. Magdziński, *Kaliski Rezerwat Archeologiczny, Spotkania z Zabytkami* 2011, nr 5–6, s. 54).

76. **75. Młode duchem najstarsze miasto w Polsce** –
 plakat wydany z okazji jubileuszu 18,5 wieków Kalisza
 Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 263.

Obchody jubileuszu rozpoczęły się 25 stycznia 2010 r. i trwały do grudnia tego roku. W ciągu dwunastu miesięcy odbyły się konferencje, koncerty, wystawy, widowiska... (<http://1850.kalisz.pl/index.php?page=program-3>).

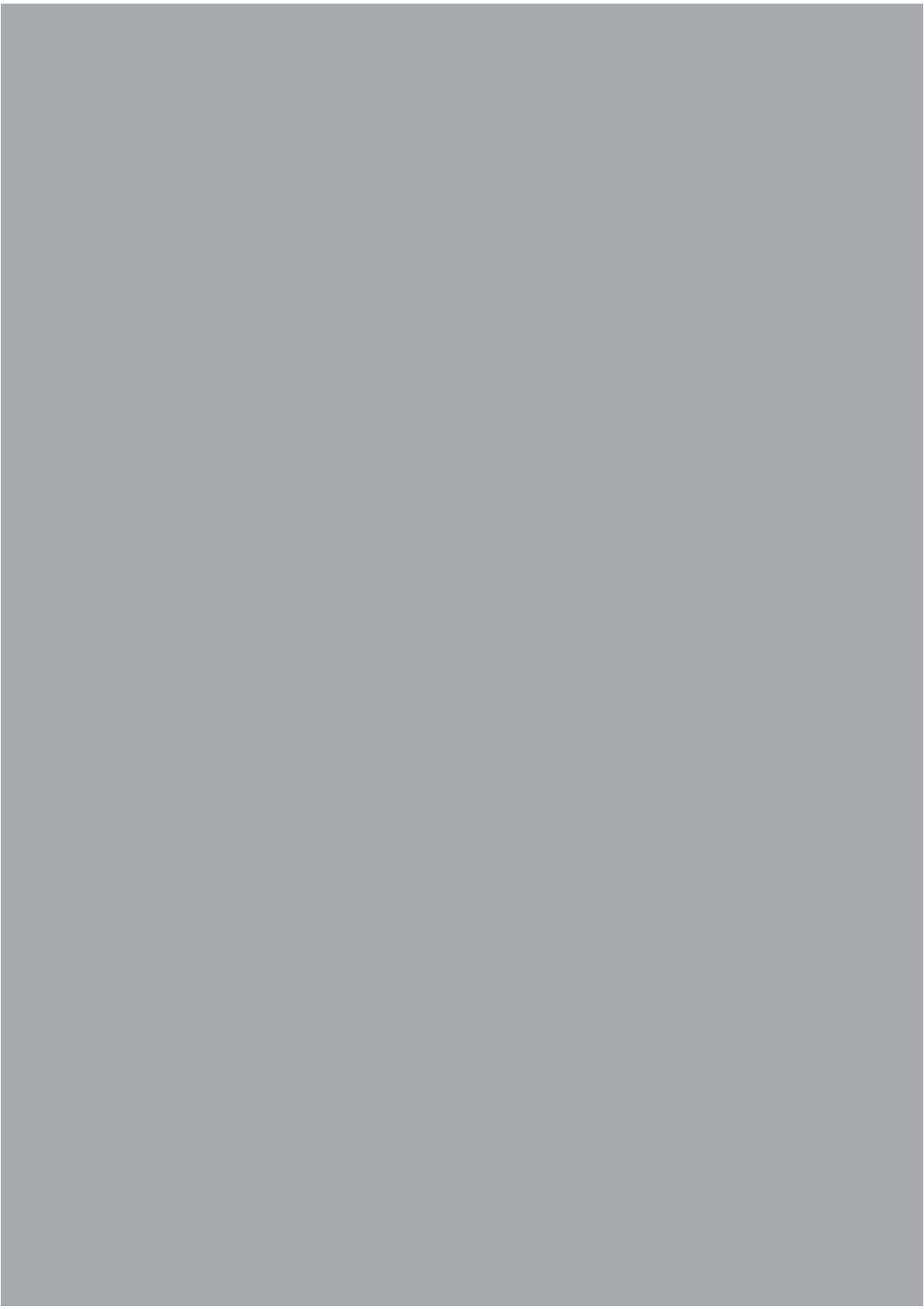
77. Kalisz na przestrzeni wieków. Konferencja naukowa w ramach obchodów Jubileuszu 18,5 wieku Kalisza –

plakat z 2010 r. przekazany Archiwum przez Wydział Kultury i Sztuki, Sportu i Turystyki Urzędu Miejskiego w Kaliszu.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 684.

Konferencja była jednym z punktów obchodów jubileuszu 18,5 wieku Kalisza. Organizatorami byli Miasto Kalisz i Instytut Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie. O wielkości przedsięwzięcia niech świadczą nazwiska zaproszonych historyków: prof. H. Samsonowicz, prof. dr hab. Tadeusz Poklewski, prof. dr hab. Andrzej Buko, dr Tadeusz Baranowski (<http://www.kalisz.pl/portal.php?aid=12898252074ce12bb7215cc>).

LUDZIE W MUNDURACH

ŻOŁNIERZE RZECZYPOSPOLITEJ!

Stała się rzecz potworna — znaleźli się szaleńcy, którzy targnęli się na majestat Ojczyzny — podnosząc jawny bunt fałszywymi hasłami uwiedli czystą duszę żołnierza polskiego i dali pierwszy rozkaz do rozlewu krwi bratniej.

Nie wierząc rozsiewanym kłamstwom Prezydent Rzeczypospolitej z prawowitym rządem oparty o wierne wojska znajduje się w Belwederze i wzywa was, byście razem z nim stanęli w obronie znieważonego honoru Wojska Polskiego i praworządności naszej Ojczyzny.

Kierownik Kanc. Wojskowej Prezydenta Rzeczypospolitej

Belweder, dnia 13. maja 1926 r.

Prezydent Rzeczypospolitej
(—) Wojciechowski

Do wojska polskiego.

Stała się rzecz najgorstsza — jaka się stać mogła — 2 pułki piechoty, 2 pułki kawalerji złożyły przysięgę, zapomniały o karności, podniosły bunt przeciwko Najwyższemu Zwierzchnikowi sił zbrojnych Prezydentowi Konstytucyjnemu Państwa i przeciwko prawowitemu rządowi na ich czele stanął Józef Piłsudski, zapominając, iż największą zasługą jest niczem wobec obywateli i państwu nie być, dając nie tylko przykład, lecz przyszłym pokoleniom najstraszliwszy przykład buntu, stoker, gorszego od wroga zewnętrznego. Lecz nie licząc tylko formacji sprzymierzyły się przysięgę dopełniając szatanów na których widnieją hasła „Honor i Ojczyzna”. Odrzucimy większość wojska jest wierna, przypięciodawali oni przysięgę kwiąc wierność, pod ogniem zbuntowanego 36 p. p., który nie wahał się przed walką bratobójczą. Chcąc uniknąć strat ludności cywilnej z rozkazu Prezydenta wojska wierne cofnęły się na Belweder. Przedtem Prezydent wezwał zbuntowane wojska do postachu — wystraszając sam na most Poniatońskiego. Po ich odnowie — nie ma względów dla narzycieli Majestatu Państwa, nie ma łaski dla rąk skalanych kwiąc bratnią.

Posiłki z prowincji idą — walka z buntownikami będzie podjęta. Czynnem swoim wykreślili się z szeregów Polski. — Wojska wierne władzy i Ojczyźnie wzywam do trwałego spokoju wobec kłamliwych rozkazów i wieści pochodzących od zbuntowanych. Nie będzie Polski gdy prawo nie zwycięży.

Z rozkazu Pana Prezydenta Najwyższego zwierzchnika sił zbrojnych.
MALCZEWSKI Generał Dywizji, Minister Spraw Wojskowych.

Warszawa-Belweder, dnia 13 maja 1926 r.

78. *Żołnierze Rzeczypospolitej!* —

afisz Odezwa Prezydenta Rzeczypospolitej Stanisława Wojciechowskiego i Generała Dywizji, Ministra Spraw Wojskowych Juliusza Tarnawa-Malczewskiego z dnia 13 maja 1926 r.
Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 288.

Odezwa dotycząca wybuchu przewrotu majowego pod dowództwem Józefa Piłsudskiego. Gen. Juliusz Tarnawa-Malczewski na polecenie Prezydenta Wojciechowskiego zaprzestał walk i skapitulował. Wkrótce złożył także dymisję ze stanowiska Ministra Spraw Wojskowych. W wyniku przewrotu majowego stanowisko Prezydenta stracił także Stanisław Wojciechowski, a władzę w państwie przejął Józef Piłsudski.

afisz o mobilizacji wojskowej zarządzonej przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
Ignacego Mościckiego na dzień 31 sierpnia 1939 r.

Spuścizna Tadeusza Martyna z Kalisza, sygn. 67.

Powołanie do czynnej służby wojskowej objęło: oficerów rezerwy, pospolitego ruszenia i stanu spoczynku; podchorążych rezerwy i pospolitego ruszenia; podoficerów, starszych szeregowców i szeregowców rezerwy oraz pospolitego ruszenia, podoficerów stanu spoczynku; zaliczonych do pomocniczej służby wojskowej.

Za niezgłoszenie się do czynnej służby wojskowej groziło pobyt w więzieniu, także bezterminowo lub karą śmierci.

80. *Obwieszczenie* –

afisz Ministra Bezpieczeństwa Publicznego Stanisława Radkiewicza z 5 lutego 1945 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 11

Afisz informuje o rozwiązaniu na terenach wyzwolonych wszystkich tajnych organizacji wojskowych i przekazaniu ich majątku władz państwowym. Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego zajmowało się m.in. zwalczaniem niepodległościowych organizacji konspiracyjnych. Stanisław Radkiewicz pełnił funkcję ministra bezpieczeństwa publicznego w latach 1945–1954.

81. **Zarządzenie Nr. 4 –**

afisz Rejonowego Komendanta Uzupełnień w Kaliszu z 1945 r. dotyczący naboru do szkół oficerskich.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 17.

OBWIESZCZENIE Nr. 5.

1. Zarządzam dodatkowo rejestrację dla wszystkich roczników tak oficerów, oficerów bez stopnia, podoficerów, szeregowych i rocznika poborowego, oraz urzędników administracji wojskowej objętych rejestracją poprzednimi rozporządzeniami Nr. 1 i 2, którzy z jakichkolwiek powodów dotychczas nie mogli się zarejestrować.

Rejestracja odbędzie się w Rejonowej Komendzie Uzupełnień w Kaliszu, według następującej kolejności:

dla Kalisza miasta i powiatu w dniu 7 i 8 marca 1945 r.

dla Ostrowa miasta i powiatu w dniu 9 i 10 marca 1945 r.

dla Jarocina miasta i powiatu w dniu 12 i 13 marca 1945 r.

dla Krotoszyna miasta i powiatu w dniu 14 i 16 marca 1945 r.

Zawiadamiam wszystkich zainteresowanych, że rejestracja dla roczników podlegających rejestracji na podstawie dekretu P.K.W.N. i moich zarządzeń nr. 1 i 2 zostaje ostatecznie zakończona w dniu 16 marca 1945 r. i po tym terminie winni niezgłoszenia się do rejestracji będą pociągnięci do odpowiedzialności karnej.

2. Równocześnie ogłaszam ochotniczy zaciąg do oficerskiej Szkoły Intendentury i Szkoły Finansowej w wieku od 35 lat i wyżej, mających praktykę pracy administracyjno-gospodarczej i finansowej.

Podania o przyjęcie do wyżej wymienionych szkół należy przedstawić do Rejonowej Komendy Uzupełnień w Kaliszu.

Do podania własnoręcznie napisanego należy dołączyć:

- 1) zdjęcie własnoręcznie napisany,
- 2) dowód wykształcenia w oryginale (może być w odpisie poświadczony przez Urząd Szkolny wyjątkowo Światowa, uzupełniony w piśmie okręgowym),
- 3) metrykę urodzenia,
- 4) opinię szefa Służby Bezpieczeństwa,
- 5) charakterystykę wydaną przez Związek Zawodowy, Partię, wład. Miejską Radę Narodową lub Powiatową Radę Narodową,
- 6) zaświadczenie odbytej praktyki w pracy administracyjno-gospodarczej lub finansowej.

Termin składania podań wyznaczam do dnia 10 marca 1945 r.
Po tym terminie podania nie będą rozpatrywane.

Rejonowa Komenda Uzupełnień - Kalisz
Sobieszczański, major.

82. *Obwieszczenie Nr. 5 –*

afisz Rejonowej Komendy Uzupełnień w Kaliszu z dnia 2 marca 1945 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 10.

Zarządzenie rejestracji oficerów, podoficerów, szeregowych i rocznika poborowego oraz urzędników administracji wojskowej, którzy z jakichkolwiek powodów do tej pory nie zostali zarejestrowani. Obwieszczenie informuje także o możliwości zgłaszania się kandydatów mających powyżej 35 lat i posiadających praktykę w pracy administracyjno-gospodarczej do oficerskiej Szkoły Intendentury i Szkoły Finansowej. Kandydaci musieli się wykazać m.in. opinią szefa Służby Bezpieczeństwa.

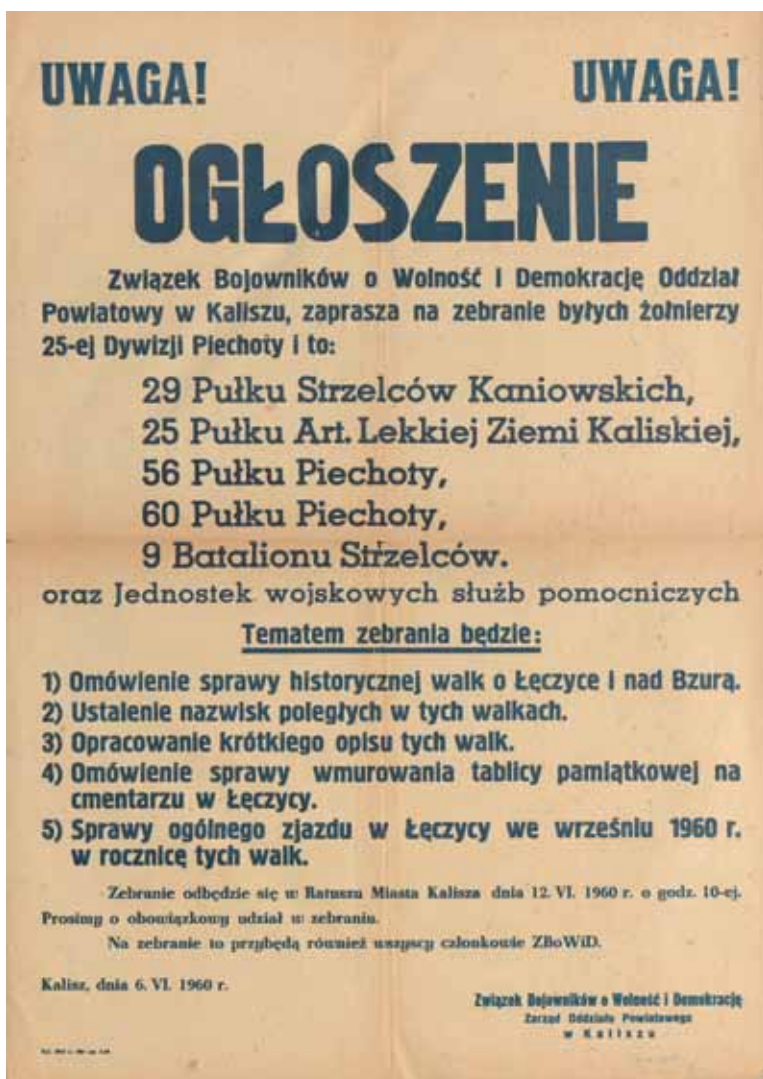

83. ***Zarząd Miejski i Klub T.P.P.R. w Kaliszu organizuje...*** –

afisz informujący o uroczystej akademii w świetlicy kaliskiej Pluszowni w 1959 r. z okazji 41 rocznicy utworzenia Armii Radzieckiej.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 43

Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej powstało w 1944 r. W Kaliszu w 1979 r. TPPR liczył 14 487 członków skupionych w 105 kołach zakładowych, 77 kołach członkostwa zbiorowego oraz 29 kołach szkolnych (dane przesłane do Wydziału Spraw Wewnętrznych UM w sierpniu 1979 r., Urząd Wojewódzki w Kaliszu, sygn. 130).

84. **Ogłoszenie –**

afisz z 1960 r. ZBoWiD Oddział Powiatowy w Kaliszu zaprasza na zebranie byłych żołnierzy 25. Dywizji Piechoty.

Spuścizna Tadeusza Martyna z Kalisza, sygn. 764.

Związek Bojowników o Wolność i Demokrację (ZboWiD) – organizacja kombatancka istniejąca od 1949 r., podporządkowana PZPR. Głównymi zadaniami były: „*opieka nad członkami i ich rodzinami, zbieranie i ochrona pamiątek historycznych, gromadzenie materiałów dotyczących walk wyzwoleniczych a przede wszystkim utrwalanie tradycji walk z okupantem hitlerowskim, krzewienie patriotyzmu, inicjowanie obchodów rocznic (...)*” (Kronika ZboWiD Koło nr 2 Kalisz-Śródmieście, Zbiór materiałów dotyczących II wojny światowej, sygn. 53, s. 5). 25. Kaliska Dywizja Piechoty powstała w 1921 r., w jej skład wchodziły: 29. Pułk Piechoty (Strzelców Kaniowskich), stacjonujący w Kaliszu; 56. Pułk Piechoty stacjonujący w Krotoszynie; 60. Pułk Piechoty zakwaterowany w Ostrowie Wlkp. oraz 25. Pułk Artylerii Lekkiej stacjonujący również w Kaliszu (W. Kościelniak, *Leksykon Kaliski*, Kalisz 2008, s. 48).

KALISZANIE !

W ramach uroczystości 1800-lecia Kalisza i 1000-lecia Państwa Polskiego miasto nasze gości oficerów i żołnierzy Śląskiego Okręgu Wojskowego, wielu z paśród tych, którzy w 1945 roku nie szczędząc krwi ani życia wyzwolili Kalisz, rozgromili hordy faszystawskich najeźdźców tak jak przed pięcioma wiekami Wojska Polskie zmlądziły pychę krzyżackiego Zakonu. Na polach Grunwaldu Naród Polski święci pamiętną datę 1410. Miecz naszym wyrazem solidarności z tradycjami Oręża Polskiego będzie udział w uroczystościach i spotkaniach związanych z przemarszem Wojsk przez Kalisz.

Pobyt żołnierzy w naszym mieście jest urozmaicony szeregiem imprez, na które serdecznie zapraszamy całe społeczeństwo.

PLAN IMPREZ

1. Wystawa sprzętu bojowego — Ogródek Jordanowski — 14.VII., godz. 16 — 3 dni.
Wystawa fotografii wojskowej — Teatr-salka Kolo widowni — 14 do 16 VII.
Wystawa — 17 lat Wojska Polskiego — Szkoła Nr 4 (plac), 13 do 16 VII.
2. Koncerty orkiestr Wojska Polskiego. Orkiestra I — Kalisz-Belweder 15 do 16 VII.,
godz. 17-19. Orkiestra II — Kalisz, park-ogród letni — 15 do 16 VII., godz. 17-19.
3. Występy zespołów artystycznych Wojska Polskiego. Estradowy-zawodowy —
Teatr Kalisz 16 do 17 VII., godz. 16-18. Amatorski I — KZPO Kalisz 15 VII.,
godz. 19-21, — Bielarnia Kalisz 16 VII., godz. 16-18, — KFP i A Kalisz 16 VII.,
godz. 19-21, — Koronki Kalisz 17 VII., godz. 19-21.
4. Spotkania w zakładach pracy — 15 VII. od godziny 11,30 do 15-tej.
5. Spotkanie z literatem kpt. Kotowiczem — 16 VII. godz. 18 kawiarnia „Sobótka”.
6. Spotkania środowiskowe.
7. Capstrzyk i apel poległych - Ratusz i cmentarz żołnierzy radzieckich - 16 VII. godz. 21.
8. Wyświetlanie filmów o tematyce wojskowej: Kino „Stylowe” — 12 VII. godz. 10-12,
Kino „Wolność” — 13 VII. 10-12, kino „Syrenka” — 14 VII. godz. 10-12,
KZPD klub fabryczny — 15 VII. godz. 10-12, MOK Kalisz — 16 VII. godz. 10-12.
9. Przemarsz wojska ulicami Kalisza — 17 VII. godzina 12-14.
(Społeczeństwo miasta Kalisza uprasza się o zachowanie ostrożności i porządku
na ulicach w czasie przemarszu wojska)

Kalisz w lipcu 1960 roku.

19 VII. 60

85. *Kaliszanie!* –

afisz z 1960 r. promujący jedną z imprez w ramach obchodów 1800-lecia Kalisza i 1000-lecia Państwa Polskiego.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 66.

W ramach uroczystości w Kaliszu gościli oficerowie i żołnierze Śląskiego Okręgu Wojskowego. Do głównych atrakcji należały: wystawa sprzętu bojowego, koncerty orkiestr wojskowych, występy zespołów artystycznych Wojska Polskiego, wyświetlanie filmów o tematyce wojskowej, przemarsz wojska ulicami miasta itp.

86. **Wielki pokaz –**

afisz z 1960 r. zapraszający na wielki pokaz sprawności psów milicyjnych, oraz sprawności funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej w jeździe na motocyklach z okazji XVI rocznicy powołania M. O.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 96.

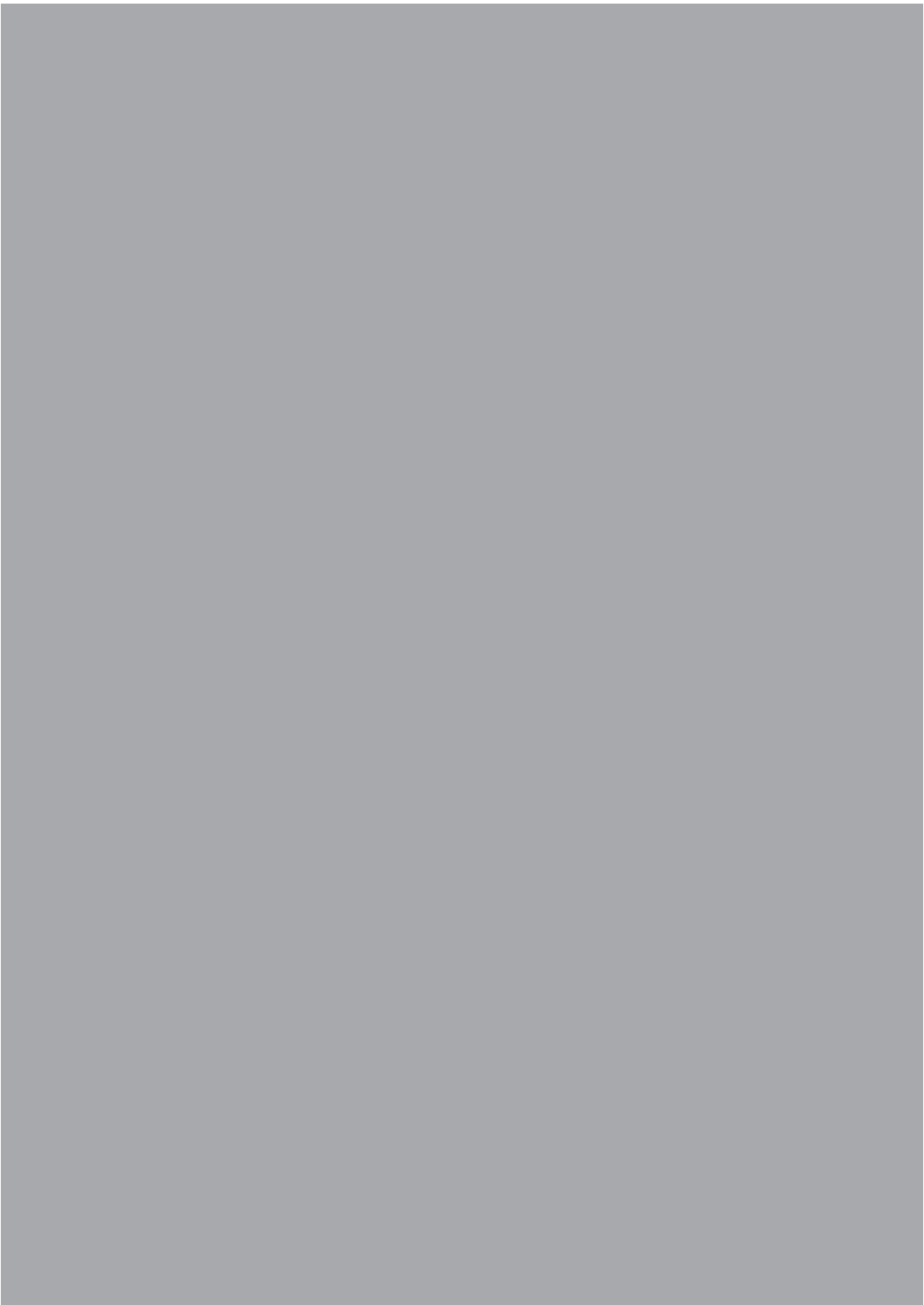
Milicja Obywatelska została powołana do istnienia w 1944 r., podlegała Ministerstwu Bezpieczeństwa Publicznego, od 1955 r. Ministerstwu Spraw Wewnętrznych. Do jej głównych zadań oprócz zwalczania przestępczości i zapewnienia bezpieczeństwa należały także pacyfikacje strajków i manifestacji. Kadra SB i MO była „niezwykle oddana i żarliwa, gotowa do najwyższych poświęceń” (Z. Gąsiorek, *Kształtowanie się organów Bezpieczeństwa Publicznego i Milicji Obywatelskiej w regionie kaliskim*, w: *Służba Bezpieczeństwa i Milicja Obywatelska w walce o ład i bezpieczeństwo na ziemi kaliskiej. Praca zbiorowa wydana z okazji 40-lecia PRL na Sesję historyczno-propagandową w czerwcu 1984 r.*, pod red. Cz. Mojsiewicza, Kalisz 1984, s. 24). „Codzienna walka SB i MO na wszystkich odcinkach, skomplikowane nieraz zadania, wymagały dużej świadomości oraz odporności psychicznej i fizycznej. Jest faktem, że żaden element ludowładztwa nie był tak narażony na ataki reakcji jak aparat bezpieczeństwa” (tamże, s. 35).

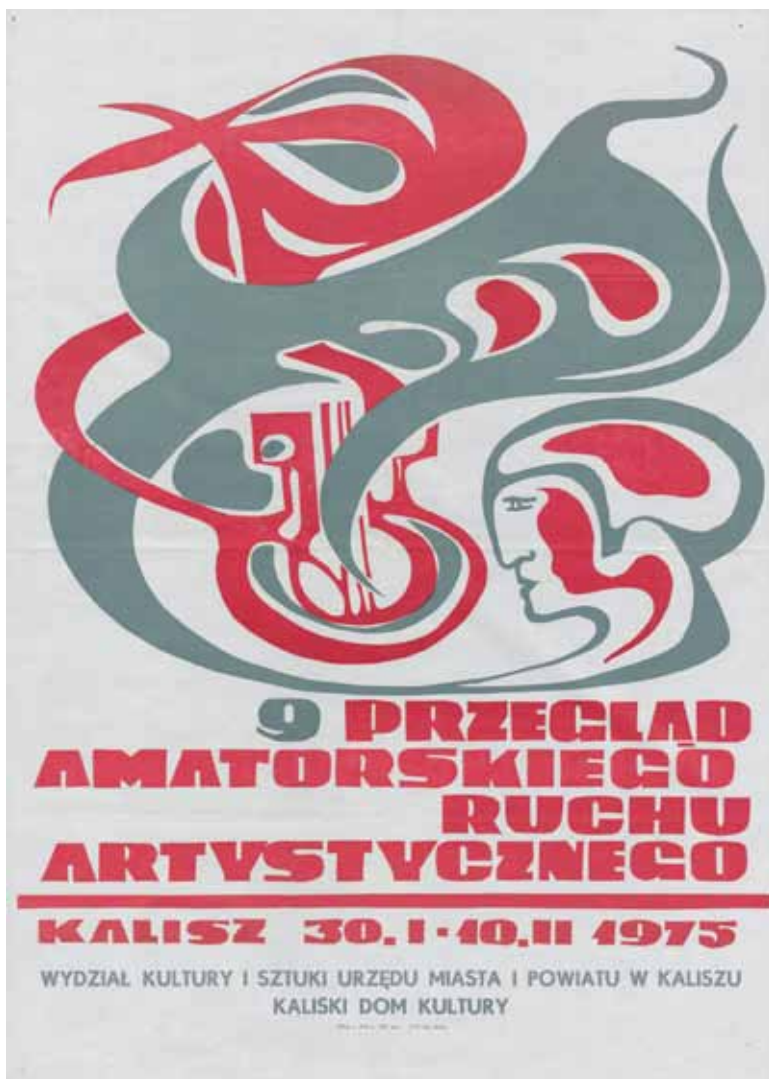

87. *Walka o utrwalenie władzy ludowej w Kaliszu* –
 plakat wystawy z okazji 25-lecia ORMO
 Spuścizna Tadeusza Martyna z Kalisza, sygn. 449.

ORMO – Ochotnicza Rezerwa Milicji Obywatelskiej, organizacja ochotnicza o charakterze paramilitarnym, powstała w 1946 r. Początkowo podporządkowana MO, od 1969 r. z własną strukturą. Oddziały ORMO były używane m.in. do pacyfikacji zgromadzeń antykomunistycznych. W opracowaniu wydanym przez Wojewódzki Urząd Spraw Wewnętrznych i Wojewódzki Ośrodek Kształcenia Ideologicznego KW PZPR w Kaliszu napisano: „*Żadne dane liczbowe nie są w stanie oddać ogromu codziennej, często niedostrzegalnej pracy funkcjonariuszy SB, MO i ORMO, która decydowała o trwałości i stabilności władzy ludowej, służyła stałemu umacnianiu nowego, sprawiedliwego porządku prawnego*” (W. Kałużny, *Walka Organów Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej z reakcyjnym podziemiem, w: Służba Bezpieczeństwa i Milicja Obywatelska w walce o ład i bezpieczeństwo na ziemi kaliskiej. Praca zbiorowa wydana z okazji 40-lecia PRL na Sesję historyczno-propagandową w czerwcu 1984 r.*, pod red. Cz. Mojsiewicza, Kalisz 1984, s. 98).

JA PO PROSTU MAM TALENT!

88. 9. Przegląd Amatorskiego Ruchu Artystycznego –
plakat z 1975 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 544.

W przeglądzie wzięły udział zespoły z Kalisza, Cekowa, Piwoniec, Opatówka, Tykadłowa, Jastrzębnik, Zbierska i Marchwacza (B. Szal, „Cicer cum caule”, czyli styczniowe menu kulturalne, *Ziemia Kaliska* nr 5 z 1.02.1975 r., s. 4).

89. *Finał V Wielkopolskiej Olimpiady Wiedzy Krajoznawczej Młodzieży Szkolnej w Kaliszu* —

afisz z 1975 r.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 768, k. 124.

Organizatorami Olimpiady były: Kuratorium Okręgu Szkolnego w Poznaniu, Okręgowa Komisja PTTK, Komisja Krajoznawcza Międzyuczelnianego Oddziału PTTK i Zarząd Wojewódzki PTSM. Finał odbył się w Szkole Podstawowej nr 14 w Kaliszu i zgromadził 18 zespołów, łącznie 72 uczestników (V Wielkopolska Olimpiada Krajoznawcza, *Ziemia Kaliska* nr 16 z 19.04.1975 r., s. 2).

90. *Schola Cantorum Kalisz'79* –

plakat

Muzykalia, sygn. 633.

Ogólnopolski Przegląd Uczniowskich Kameralnych Zespołów Muzyki Dawnej „Schola cantorum” w 1979 r. zgromadził ok. 40 zespołów, co w przeliczeniu na uczestników dało ok. 600 osób. Przewodniczącym jury był doc. Kazimierz Piwkowski z PWSM w Warszawie. Jury nagradzało w dwóch kategoriach: zespoły instrumentalno-wokalne i zespoły chóralki (Schola cantorum po raz drugi, Ziemia Kaliska nr 6 z 10.02.1979 r., s. 1; Laureaci Schola cantorum, Ziemia Kaliska nr 7 z 17.02.1979 r., s. 4.).

91. *XXIV Ogólnopolski Konkurs Piosenki Radzieckiej* –
afisz eliminacji rejonowych z 1985 r.
Wojewódzki Dom Kultury, sygn. 61.

92. **Wojewódzki Przegląd Amatorskiego Ruchu Artystycznego –**
 afisz z 1987 r.
 Wojewódzki Dom Kultury, sygn. 61.

93. **13 Ogólnopolski Młodzieżowy Przegląd Piosenki –**
afisz finału wojewódzkiego z 1989 r.
Wojewódzki Dom Kultury, sygn. 61.

W ramach Przeglądu wystąpiło 15 wykonawców, jury przewodniczył Krzysztof Heering z Akademii Muzycznej w Warszawie. Wyróżnienia otrzymali: TNT z Kępna, SYJON z Jarocina, Zbigniew Paździoch z Kalisza, KRONOS z Bralin i Waldemar Szymański z Jarocina (*Droga do śpiewającej kariery?*, *Ziemia Kaliska* nr 5 z 3.02.1989 r., s. 3).

94. **XII Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego** –
plakat z 1990 r.

Wojewódzki Dom Kultury, sygn. 61.

Turniej odbywał się w czterech grupach tanecznych: w klasie B, klasie C, turniej Lambady i Mambo. Do finału zakwalifikowano w każdej grupie siedem par. Uczestnikami byli tancerze z Kalisza, Gliwic, Wrocławia, Łodzi, Warszawy, Zielonej Góry, Jeleniej Góry, Suwałk i Legnicy (Wojewódzki Dom Kultury w Kaliszu, sygn. 51, s. 63–64).

95. **Miss Ziemi Kaliskiej'90 –**

plakat z 1990 r.

Wojewódzki Dom Kultury, sygn. 61.

Eliminacje do konkursu Miss Polonia, którego historia sięga lat 20. XX wieku. Autorem nazwy konkursu „Miss Polonia” jest literat Tadeusz Boy-Żeleński (<http://www.misspolonia.com.pl/o-konkursie/historia-konkursu>).

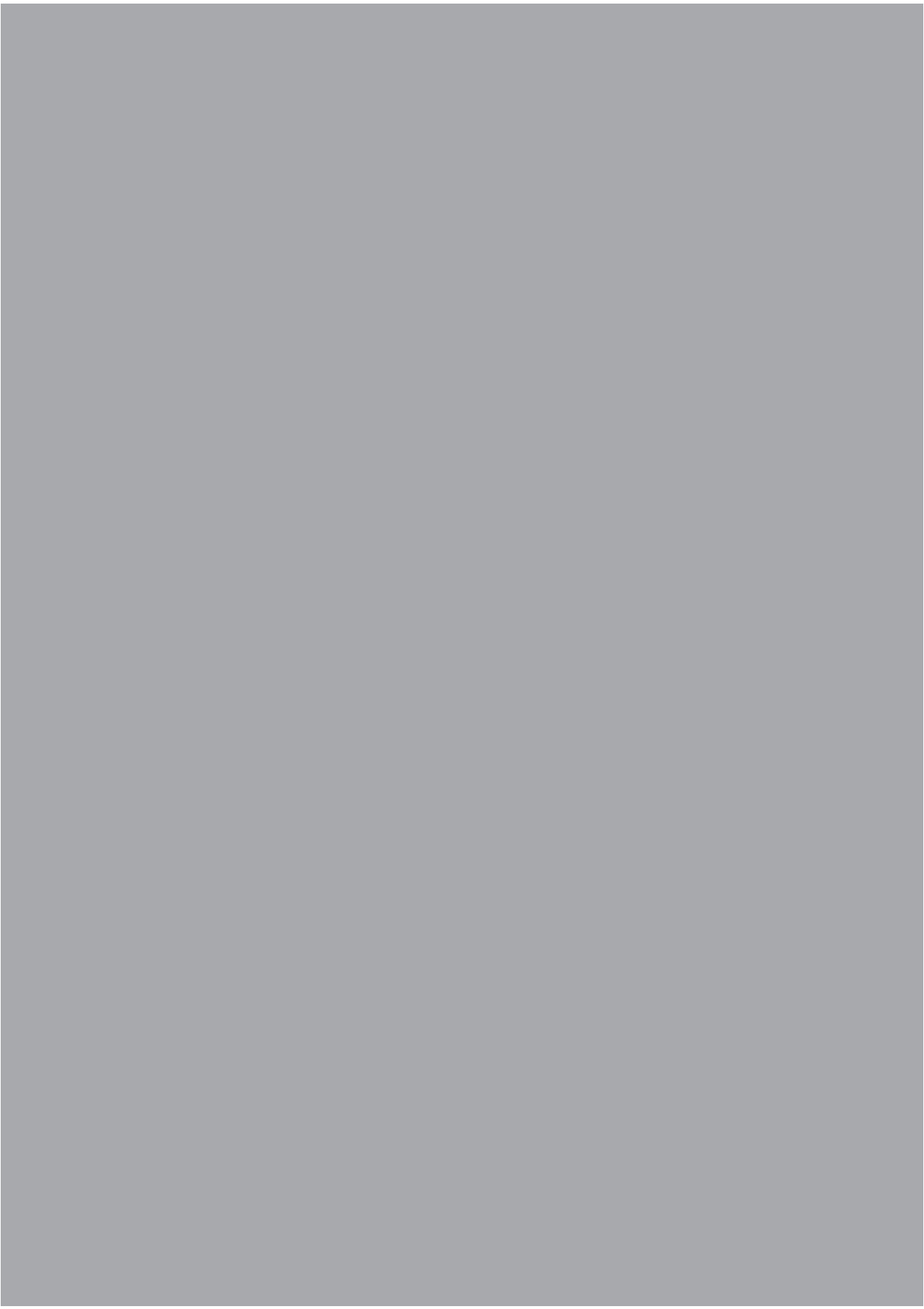
96. **19. La strada –**

plakat z 2012 r.

Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu, sygn. 64.

Międzynarodowy Festiwal Artystycznych Działań Ulicznych co roku gromadzi mieszkańców Kalisza na koncertach i spektaklach artystów z całego świata.

„TEATR MÓJ WIDZĘ OGROMNY...”

97. **Benefis Augusta Padygi, Salomon** –
afisz teatralny z 1884 r.
Teatralia kaliskie, sygn. 160.

August Padyga był dyrektorem orkiestry kaliskiego teatru w latach 1878–1890. W 1882 r. orkiestra liczyła 12 osób (*Teatralia kaliskie. Materiały do dziejów sceny kaliskiej (1800–1970)*, wybór, opracował i wstępem opatrzył S. Kaszyński, Łódź 1972, s. 400, 403, 421, 427–428, 432, 442, 444, 449, 458).

- „TEATR MÓJ WIDZĘ OGROMNY...”

99. **A. Cwojdzinski, *Freuda teoria snów* reż. T. Kubalski –**
afisz z 1960 r.
Teatralia kaliskie, sygn. 22.

Tadeusz Kubalski (1903–1963) był dyrektorem i kierownikiem artystycznym kaliskiego teatru w latach 1958–1963. Wystawił 51 sztuk. Wspólnie z Bohdanem Adamczakiem byli inicjatorami Kaliskich Spotkań Teatralnych, które po raz pierwszy odbyły się w 1961 r. (W. Kościelniak, *Leksykon Kaliski*, Kalisz 2008 s. 126–127). Przeprowadził także budowę Domu Aktorów przy ul. Szklarskiej (*Teatralia kaliskie. Materiały do dziejów sceny kaliskiej (1800–1970)*), wybrał, opracował i wstępem opatrzył S. Kaszyński, Łódź 1972, s. 74).

100. **August Strindberg, Eryk XIV, reż. M. Prus** –
afisz z 1972 r.
Teatralia kaliskie, sygn. 478.

101. **Gabriela Zapolska, *Ich czworo*, reż. I. Cywińska** –
 afisz z 1972 r.
 Teatralia kaliskie, sygn. 479.

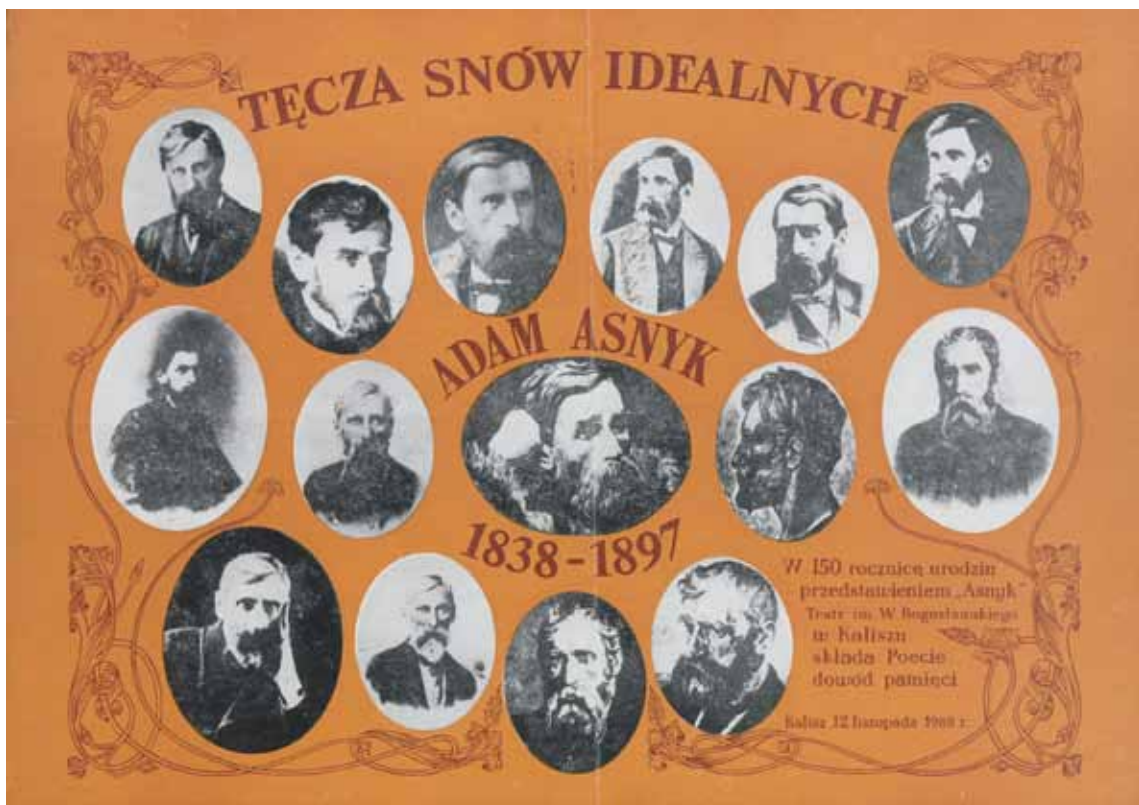

102. Aleksander Fredro, *Mąż i żona*, rez. H. Baranowski –
afisz z 1972 r.

Teatralia kaliskie, sygn. 480.

(OPIS WSPÓLNY DO 100–102)

Izabela Cywińska została dyrektorem kaliskiego teatru w 1970 r. Razem z nią pracę w Kaliszu zaczęli Maciej Prus, Helmut Kajzar i Henryk Baranowski (J. Chojka, *Kalisz. Teatr im. Wojciecha Bogusławskiego*, Kalisz 2000, s. 12). Wśród aktorów na afiszach można zauważyć wielkie nazwiska m.in. Henryk Talar, Wiesław Komasa, Jerzy Janeczek, Halina Łabonarska, Hanna Orsztynowicz.

103. *Tęcza snów idealnych* – plakat przedstawienia „Asnyk”, wystawionego w 1988 r. z okazji 150. rocznicy urodzin poety.

Teatralia kaliskie, sygn. 68.

104. Sławomir Mrożek, *Zabawa* –

plakat spektaklu w reżyserii Jacka Pazdro, premiera 5 marca 1989 r.

Teatralia kaliskie, sygn. 78.

Plakat pochodzi z okresu, kiedy dyrektorem teatru był Maciej Grzybowski, kierownictwo artystyczne prowadzili Roman Kordziński i Maciej Korwin (J. Chojka, *Kalisz. Teatr im. Wojciecha Bogusławskiego*, Kalisz 2000, s. 14)

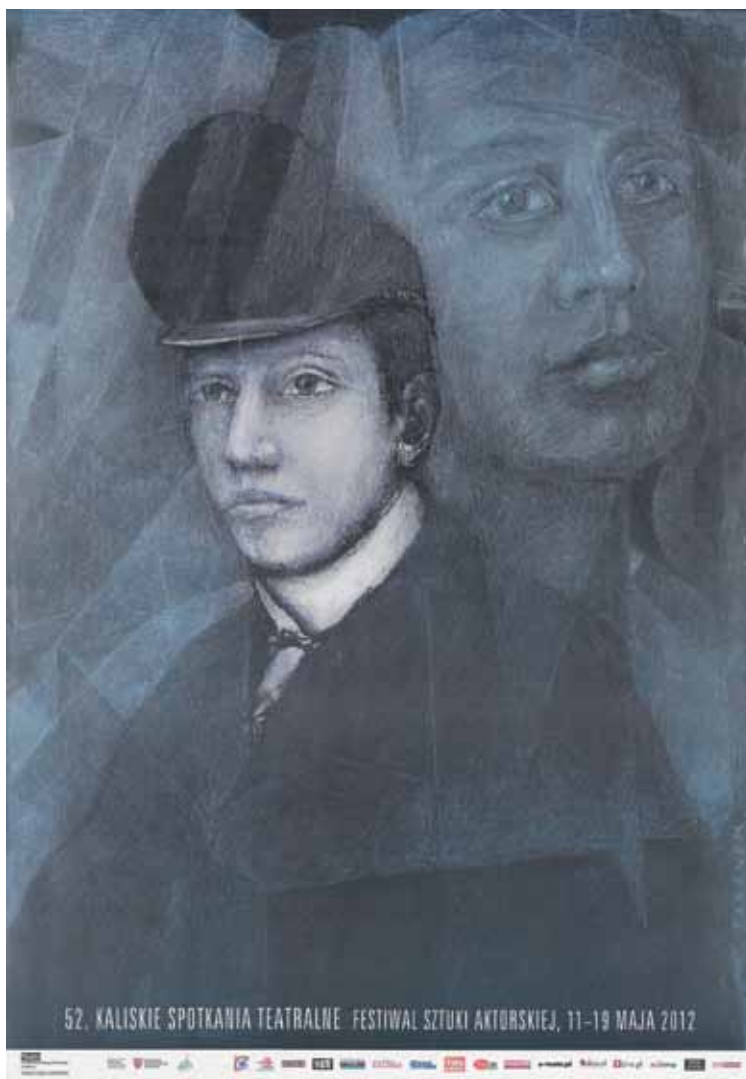

105. 2009 Rok Grotowskiego –

plakat z programem obchodów Roku Grotowskiego w Kaliszu w ramach 49. Kaliskich Spotkań Teatralnych. Plakat przekazany przez Miejską Bibliotekę Publiczną im. A. Asnyka w Kaliszu.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 776.

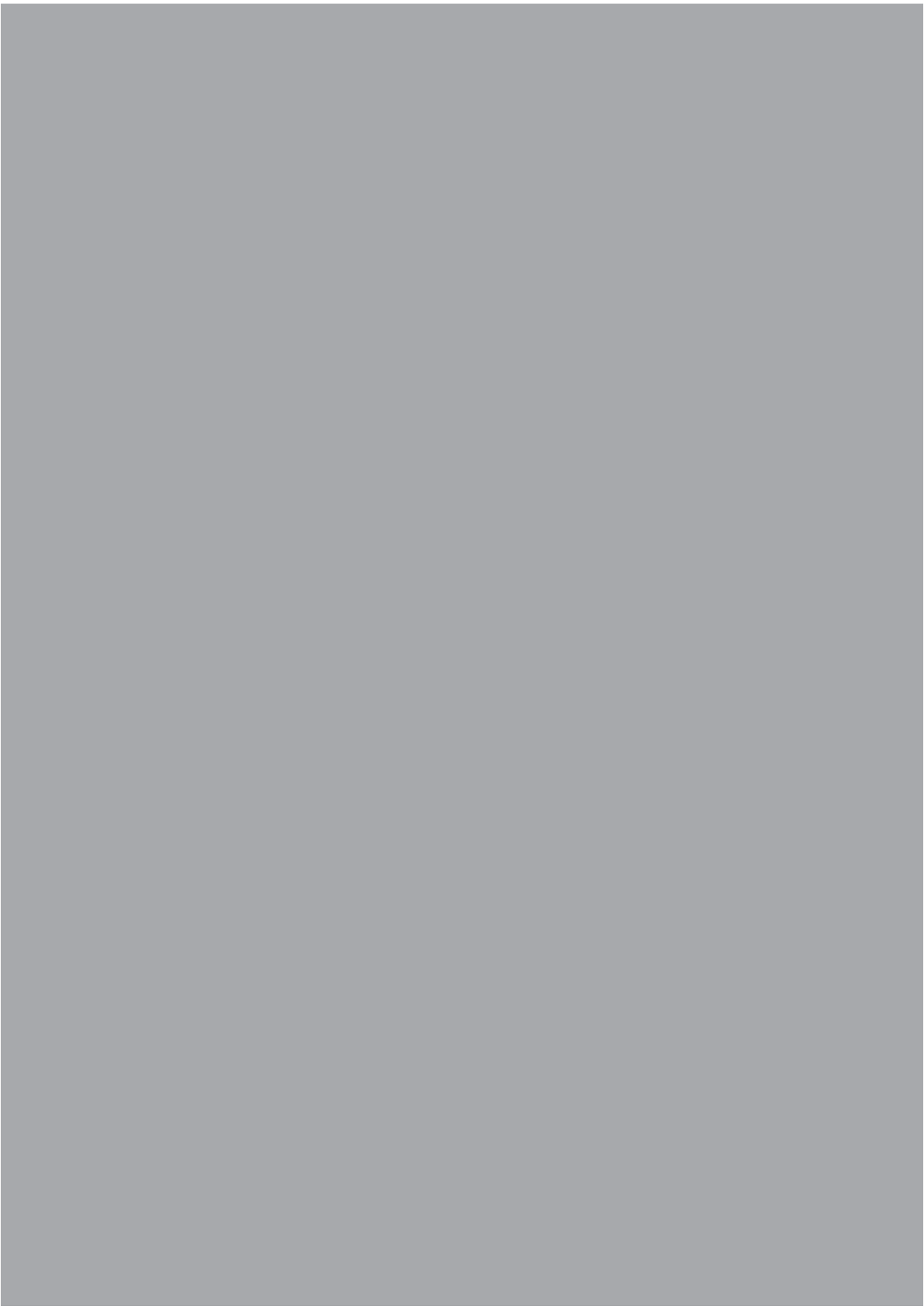
Rok Grotowskiego został ogłoszony przez UNESCO z okazji 10. rocznicy śmierci artysty. Jerzy Grotowski (1933–1999) był reżyserem teatralnym, praktykiem i teoretykiem kultury, twórcą Teatru Laboratorium. Współpracował z Ryszardem Cieślakiem – aktorem pochodzącym z Kalisza.

106. 52. Kaliskie Spotkania Teatralne –
 plakat z 2012 r.
 Teatralia, sygn. 481.

Festiwal Sztuki Aktorskiej, który ściąga do Kalisza największe sławy polskich scen. Na deskach kaliskiego teatru można było zobaczyć m.in. Jana Peszka, Danutę Stenkę, Tadeusz Łomnickiego, Jerzego Stuhra, Zofię Kucównę (<http://www.teatr.kalisz.pl/?page=kst>).

„GARNIEMY SIĘ DO MUZYKI”

107. *Recital Fortepianowy Tadeusz Żmudziński* –

afisz z 1958 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 37.

Tadeusz Żmudziński (1924–1992) – pianista, pedagog muzyczny. Laureat Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina w 1949, późniejszy juror tego konkursu (<http://konkurs.chopin.pl/pl/edition/iv>).

108. *Ludowy Zespół Pieśni i Tańca „Calisia”* –
afisz koncertu z 1960 r.
Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 68.

109. Kaliskie Towarzystwo Muzyczne. Poranek Muzyczny – afisz.

Muzykalia, sygn. 3.

Kaliskie Towarzystwo Muzyczne im. Alfreda Witkomirskiego istnieje w Kaliszu od 1818 r. (ówczesna nazwa Towarzystwo Miłośników Muzyki). W okresie 1891–1909 prezesem KTM był Alfons Parczewski. Afisz pochodzi prawdopodobnie z 1968 r., Romana Mazurek jest wymieniona w spisach nauczycieli Ogniska Muzycznego z lat 1968–1971, Mirosława Kuczyńska w latach 1965–1969 (G. Bartoszek-Szłapak, *55 lat Społecznego Ogniska Muzycznego w Kaliszu działającego przy Kaliskim Towarzystwie Muzycznym im. Alfreda Witkomirskiego*, Kalisz 2009, s. 12–13). Jerzy Kwieciński był prezesem KTM i dyrektorem Państwowej Szkoły Muzycznej (S. Fibingier, *Kaliskie Towarzystwo Muzyczne im. Alfreda Witkomirskiego w latach 1818–1978*, Kalisz 1978, s. 42–43).

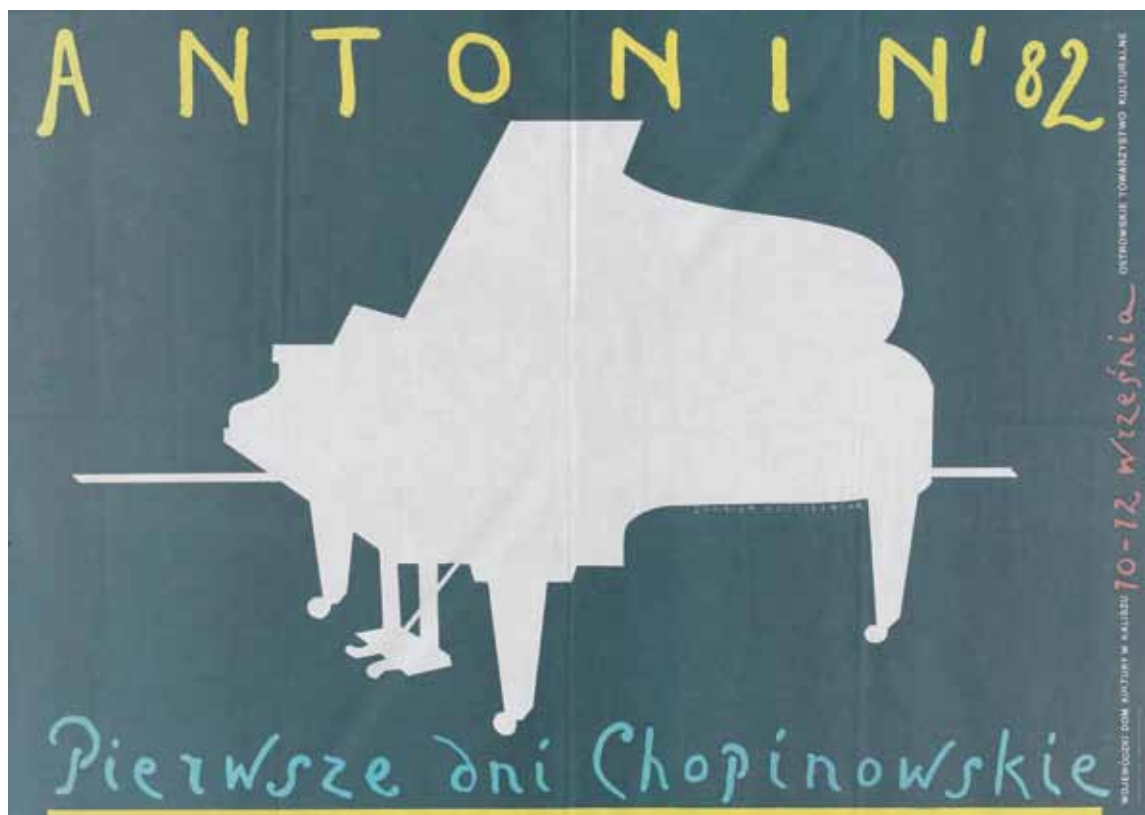
110. XI Międzynarodowy Festiwal Pianistów Jazzowych –
afisz z 1984 r.

Wojewódzki Dom Kultury, sygn. 61.

Pierwszy Festiwal odbył się w 1974 r., jego powstanie właśnie w Kaliszu jest związane ze słynną niegdyś na świecie a obecnie już niestety nieistniejącą Fabryką Fortepianów i Pianin CALISIA (<http://www.ckis.kalisz.pl/festiwal/festiwal.php?kid=5>). W 1984 r. nie było konkursu pianistycznego, który zgodnie z regulaminem odbywa się co dwa lata. Koncerty odbywały się w sali przy ul. Piekarskiej. Po koncertach klub festiwalowy „Rura”, mieszczący się w restauracji „Adria” zapraszał na „Piano Loding Operation” (Ziemia Kaliska nr 50 z 9 grudnia 1984 r., s. 3).

111. ***The 16. International Jazz Pianists Festival*** –
 plakat Międzynarodowego Festiwalu Pianistów Jazzowych z 1989 r.
 Wojewódzki Dom Kultury, sygn. 61. (opis wspólny ze 106).

112. ***Pierwsze Dni Chopinowskie Antonin'82*** –
plakat.

Wojewódzki Dom Kultury, sygn. 61. (opis wspólny ze 109)

OSTROWSKIE TOWARZYSTWO KULTURALNE
WOJEWÓDZKI DOM KULTURY
 w KALISZU

I DNI CHOPINOWSKIE

ANTONIN 1982

Kalendarz koncertów

10. IX. - PIĄTEK	17 ³⁰ - Uroczystość otwarcia - złożenie kwiatów pod pomnikiem Chopina Henryka Januszevska Eugeniusz Knapik	śpiew akompaniament
	19 ⁰⁰ - Waldemar Malicki	fortepian
11. IX. - SOBOTA	18 ⁰⁰ - Halina Czerny-Stefaniska Paweł Głombik	fortepian wiolonczela
12. IX. - NIEDZIELA	15 ⁰⁰ - Zakończenie XXI Rajdu „Jesień Chopinowska” Lidia Grychtolówna Krzysztof Jabłoński	fortepian fortepian
	18 ⁰⁰ - Lidia Grychtolówna	fortepian

Kierownictwo artystyczne i słowo o muzyce — Kazimierz PUSSAK

Wystawa „Tradycje chopinowskie w Ostrowie Wlkp. i Antoninie”

KMPiK Ostrow Wlkp., ul. Świerczewskiego 25 w dniach od 9-22 września 1982 r.

ODJAZDY AUTOBUSÓW: Ostrow Wielkopolski — PSM ul. PPR 27 półtorej godziny przed koncertem
 Kalisz — ul. Łazienna 6

113. I Dni Chopinowskie Antonin 1982 —
 afisz.

Wojewódzki Dom Kultury, sygn. 61.

Koncerty w Antoninie w latach 1982–1986 odbywały się pod nazwą Dni Chopinowskich. Od 1987 r. impreza nosi tytuł Międzynarodowy Festiwal „Chopin w barwach jesieni”.

114. *Koncert symfoniczny* –

afisz z 1983 r.

Muzykalia, sygn. 63.

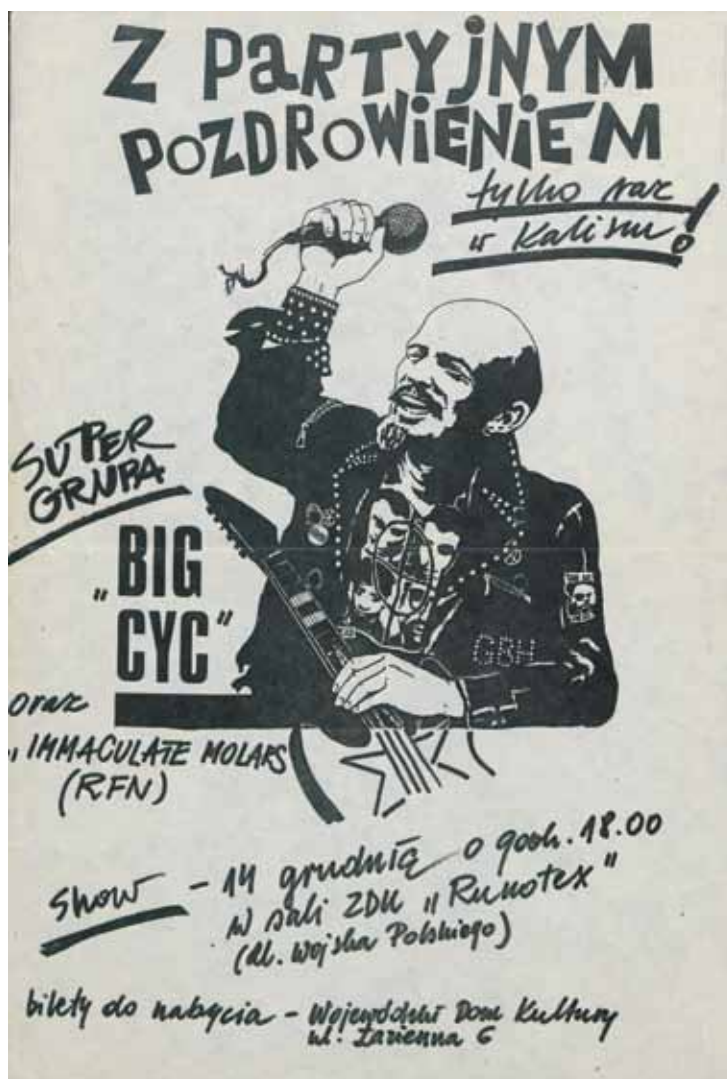
Miejska Orkiestra Symfoniczna powstała w 1974 r. przy Kaliskim Towarzystwie Muzycznym (S. Fibingier, *Kaliskie Towarzystwo Muzyczne im. Alfreda Wilkomirskiego w latach 1818–1978*, Kalisz 1978, s. 54).

115. **Festiwal Muzyki Rockowej Jarocin'88** –
 afisz.

Wojewódzki Dom Kultury, sygn. 61.

Początkowo impreza była organizowana pod nazwami Ogólnopolski Festiwal Awangardy Beatowej i Festiwal Młodzieżowej Muzyki Współczesnej (A. Dąbrowski, *Antologia muzyki rozrywkowej w Kaliszu 1962–1990*, Kalisz 2009, s. 16, 21).

116. **Z partyjnym pozdrowieniem** –
plakat koncertu grupy Big Cyc
Wojewódzki Dom Kultury, sygn. 61.

Plakat pochodzi prawdopodobnie z 1990 r., w tym roku ukazała się pierwsza płyta zespołu „Z partyjnym pozdrowieniem”.

117. **Filharmonia Kaliska** –
afisz koncertu z 1995 r.
Muzykalia, sygn. 70.

Formalnie Filharmonia Kaliska powstała w 1993 r., faktycznie jest kontynuatorką Miejskiej Orkiestry Symfonicznej, istniejącej od 1974 r. Siedziba Filharmonii mieści się w Domu Muzyka przy al. Wolności (w. Kościelnik, *Leksykon Kaliski*, Kalisz2008, s. 53–54).

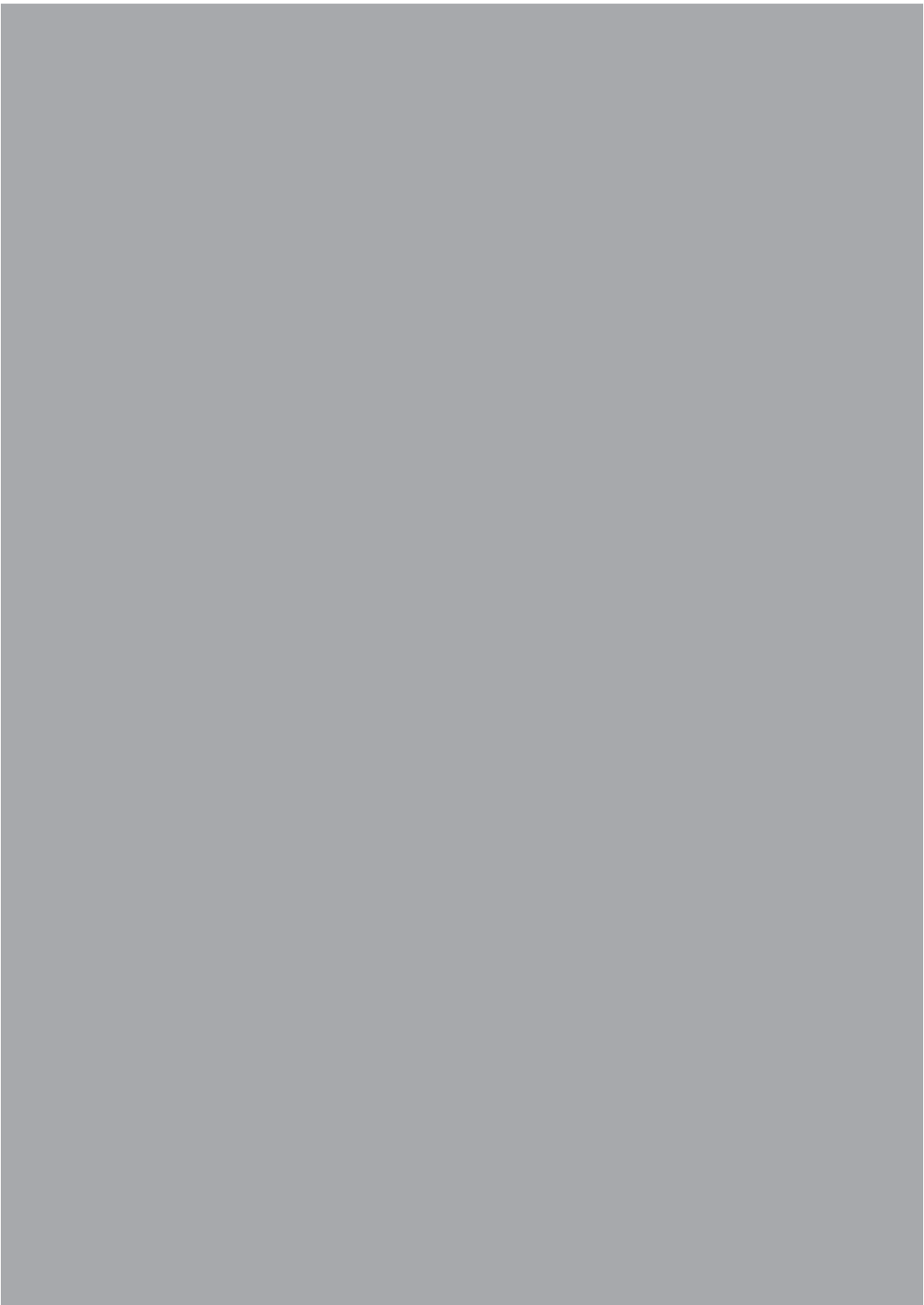
118. *Pieśni świata* –

afisz XIV Wielkopolskich Spotkań Chóralnych Carmen Sacrum Festival z 2007 r.

Muzykalia, sygn. 587.

Carmen Sacrum Festival organizuje Towarzystwo Śpiewacze ECHO w Kaliszu, którego historia sięga lat osiemdziesiątych XIX wieku (G. Schlender, *Tradycje śpiewacze Bazyliki Kaliskiej*, Kalisz 1997, s. 9).

ZAWODY REGIONALNE

119. Towarzyskie zawody piłki nożnej –
afisz z 1958 r.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 763, k. 409.

Pierwszy mecz po II wojnie światowej na ziemi kaliskiej rozegrał się 1 maja 1945 r. w Kępnie między drużyną Klubu Sportowego „Proсна” Kalisz a tamtejszą reprezentacją i zakończył się wynikiem 2:2 (Z. Kościelak, *Chodź no tu, piłkarzu. Opowieść o Józefie Goli (1922–1990)*, Kalisz 2007, s. 40).

120. *Brydż* –

afisz Wielkiego Turnieju o mistrzostwo m. Kalisza z 1963 r.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 704, k. 210.

W 1956 r. powołano Polski Związek Brydża Sportowego, a w 1957 r. Polska zadebiutowała na Mistrzostwach Europy, zajmując XVI miejsce (*Księga sportu polskiego 1944–1974*, Warszawa 1975, s. 143). W Kaliszu istniało aktywne środowisko brydżystów, które uczestniczyło w wielu turniejach krajowych i międzynarodowych, odnosząc wiele sukcesów. Istniało na terenie miasta kilka sekcji brydża sportowego, m.in. utworzona w 1974 r. sekcja przy KKS „Włóknierz” (*Kaliski Klub Sportowy „Włóknierz”. Zarys historiograficzny 1925–1975*, s.39).

29 luty godz. 17.00
otwarcie mistrzostw
i walki eliminacyjne

1 marzec godz. 17.00
walki ćwierćfinałowe

Hala Sportowa w Kaliszu
ul. Łódzka nr 29.

2 marzec godz. 17.00
walki półfinałowe

3 marzec godz. 11.00 finały
zamknięcie mistrzostw

INDYWIDUALNE MISTRZOSTWA
OKRĘGU POZNAŃSKIEGO
SENIORÓW W BOKSIE

Udział biorą zawodnicy: KS Budowlani Poznań -- KS Olimpia Poznań -- KS Stella Gniezno -- KS Ostrowia Ostrów -- KS Sokół Piła -- KS Górnik Konin -- KS Polonia Leszno -- KS Proсна Kalisz

Ogółem startuje 110 zawodników w 11 kategoriach wag

O liczny udział Społeczeństwa prosi

Poznański Okręgowy Zw. Bokserski -- Poznań
Komitet Kultury Fizycznej i Turystyki
dla miasta i pow. Kalisz

Przedprzedaż biletów od godz. 10 — 14 w KKFiT Kalisz ul. Łazienna 6. W kasach Hali Sportowej od godz. 15 w niedzielę od godz. 10.
Ceny biletów: 29, II, I 1, III. — 10 zł. — 2, I 3, III. — 20 zł bez względu na miejsce.

121. Indywidualne mistrzostwa Okręgu Poznańskiego seniorów w boksie —
afisz z 1968 r.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 668, k. 353.

Organizatorem podstaw pięściarstwa kaliskiego był Edward Jarnuszkiewicz, który od 1933 r. rozpoczął szeroką propagandę boksu wśród młodzieży. Po wojnie utworzono sekcje w KKS Bielarni (od 1948 r. sekcję przejął KS „Włóknierz”) i Pluszowni. W 1955 r. drużyna Włókniarza zdobyła drużynowe mistrzostwo okręgu i weszła do II ligi (*Kaliski Klub Sportowy „Włóknierz”. Zarys historyograficzny 1925–1975, s.37*).

MIEJSKIE I POWIATOWE IGRZYSKA MŁODZIEŻY r. 1973			
Komitet Kultury Fizycznej i Turystyki dla miasta i powiatu Kalisz organizuje			
IGRZYSKA MŁODZIEŻY			
miasta i powiatu w/g programu			
Data	Godzina	Miejsce	Dyscypliny
3 V. br. 4 V. br. 5 V. br.	16.00	Stadion KS Calisia	Lekkoatletyka – w programie: dziewczeta: 100, 200, 400, 800, 1500, 4x100, 100 pl., kula, dysk, oszczep, w dal, wzwyż chłopcy: 100, 200, 400, 800, 1500, 3000 m, 4x100, 4x400, 110 pl., 400 pl., 1500 przez pl., kula, dysk, oszczep, młot, w dal wzwyż, tyczka, trójskok
6 V. br.	10.00	Strzelnica Kościelna-Wieś	Strzelectwo sportowe w programie: strzelanie z wiatrówki KBKS, PS i Pd.
10 V. br. 11 V. br. 12 V. br.	16.00	Stadion KS Calisia kortytenisa ziemnego	Tenis ziemny w programie: gry indywidualne i podwójne
11 V. br. 12 V. br.	17.00	Hala Sportowa	Gimnastyka sportowa z udz. zespołu BSG Seultenberg w programie: udział chłopców i dziewcząt klasy I i II
12 V. br. 13 V. br.	15.00 11.00	Stadion KS Calisia	III Wojew. Igrzyska Młodzieży w Lekkiej- atletyce eliminacji rejonowej z udz. repr. Pleszewa, Turku, Konina, Kola i Kalisza w-g programu podanego wyżej
26 V. br. 27 V. br.	16.00 16.00	Stadion KS Włocławek – Tor Kolarski	III Wojew. Igrzyska Młodzieży w kolar- stwie torowym. W programie: sprinty, wy- ścigi na 1000 mtr na czas, wyścig na 400 mtr indyw. i drużynowo, wyścig parami 12 km., wyścig tandemów.
16 VI. br.	10.00	Hala Sportowa	III Wojew. Igrzyska Młodzieży w gimna- styce sportowej, startują repr. powiatów z całej Wielkopolski.

Igrzyska Młodzieży m. i pow. w judo, podnoszeniu ciężarów, pływaniu, kolarstwie torowym i szosowym, wioślarstwie i kajakach, odbyły się od 30. IV. – 1. V. br.

O licznym udziale społeczeństwa w Igrzyskach proszą

Komitet Organizacyjny Spartakiad przy KKFiT

122. Igrzyska Młodzieży –

afisz z 1973 r.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 757.

Kaliszkie Igrzyska Młodzieży były dla lekkoatletycznej młodzieży w Kaliszu generalnym sprawdzianem sił przed Centralną Spartakiadą Młodzieży. W imprezie wzięła udział liczna grupa zawodników ze szkół podstawowych i średnich. Dobre wyniki osiągnęła młodzież z I Liceum Ogólnokształcącego w Kaliszu, która m.in. zajęła pierwsze miejsca w sztafecie dziewcząt 4 x 100 m z wynikiem 55,0 i sztafecie chłopców 4 X 100 m z wynikiem 49,4 (*Ziemia Kaliska* nr 19 z 12 maja 1973 r., s. 7).

123. Mistrzostwa Kalisza w Lekkoatletyce –

afisz z 1973 r.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 755, k. 209.

Sekcja lekkoatletyki w Kaliszu powstała w 1926 r. i skupiała młodzież chętną do uprawiania biegów, skoków i rzutów. Wielokrotnie zawodnicy brali udział w popularnych biegach o puchar miejscowych redakcji pism, uczestniczyli w międzyklubowych i międzymiastowych zawodach. W 1949 r. KS „Włókniarz” Kalisz zajął II miejsce na mistrzostwach włókniarzy. W 1960 r. junior M. Subbotki w rzucie kulą zajął na mistrzostwach Polski Zachodniej I miejsce (*Kaliski Klub Sportowy „Włókniarz”. Zarys historiograficzny 1925–1975*, s. 31).

Patronat Honorowy
Posła na Sejm RP
ANDRZEJA WOJTYŁY
Członka Sejmowej Komisji
Kultury Fizycznej i Turystyki

**VI Halowy Turniej w Piłkę Nożną
Szkół Podstawowych Miasta Kalisza
o Puchar im. JÓZEFA GOLI**

*Zapraszamy w każdy poniedziałek od godz. 16¹⁵, wtorek od godz. 15³⁰,
środę od godz. 15³⁰, i piątek od godz. 15³⁰, w miesiącu styczniu 2000 r
do Szkoły Podstawowej nr 17 w Kaliszu ul. Hanki Sawickiej 3b.*

CEL TURNIEJU:
*popularyzacja piłki nożnej wśród dzieci i młodzieży
- rocznik 1988 i młodszy.*

Patronat prasowy: **Głos Wielkopolski.**
Patronat medialny: **Media Communications Sp. z o.o.**
Radio Centrum Kalisz.

Organizatorzy

Druk: ZP "TEMPOGRAF" Kalisz ul. Dobrzecka 148 tel. (0-62) 787-04-64

**124. VI Halowy Turniej w Piłkę Nożną Szkół Podstawowych Miasta Kalisza
o Puchar im. Józefa Goli –**

afisz z 2000 r.

Kaliska Fundacja im. Józefa Goli w Kaliszu, sygn. 18.

Kaliska Fundacja im. Józefa Goli organizuje wraz ze Szkolnym Związkiem Sportowym halowy turniej piłki nożnej z udziałem drużyn chłopców ze szkół podstawowych. Początkowo tylko kaliskie szkoły brały udział w rywalizacji. Obecnie jest to największa piłkarska impreza w regionie (Z. Kościelak, *Chodź no tu, piłkarzu. Opowieść o Józefie Goli (1922–1990)*, Kalisz 2007, s. 76).

125. **Zaproszenie –**

afisz XXI Miejskich Zawodów Sportowo-Pożarniczych w Sulisławicach z 2001 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 501.

Straż Ogniowa w Sulisławicach powstała w 1911 r., początkowo jako oddział Straży Ogniowej w Dobrzeczu, a już w 1912 r. przerodziła się w samodzielną jednostkę. Pierwszym prezesem straży został Ignacy Łaszczyński. Obecnie Ochotnicza Straż Pożarna w Sulisławicach zrzesza 99 członków. W 2001 r. jednostka zorganizowała loterię fantową, pokazy sprawności strażackiej oraz uczestniczyła w zabezpieczeniu przeciwpożarowym kilkunastu festynów na terenie miasta Kalisza. (*Historia OSP Kalisz-Sulisławice 1912–2012*, Kalisz 2012, s. 4, 5, 14, 35).

Klub Sportowy "PROSNA"
 Ośrodek Sportu, Rehabilitacji i Rekreacji
VI TURNIEJ BOKSERSKI
im. TADEUSZA GRZELAKA
POD PATRONATEM PREZYDENTA MIASTA KALISZA
 Tadeusz Grzelak - najsłynniejszy pięściarz w historii kaliskiego sportu,
 Olimpijczyk, Wicemistrz Europy, ośmiokrotny mistrz Polski,
 28-krotny reprezentant Polski.
 ZBIGNIEW PIETRZYKOWSKI będzie honorowym gościem turnieju.
SOBOTA 7 grudnia 2002 Godz. 12.00
 Hala Sportowo - Widowiskowa OSRiR ul. Łódzka 29 ZAPRASZAMY, WSTĘP WOLNY

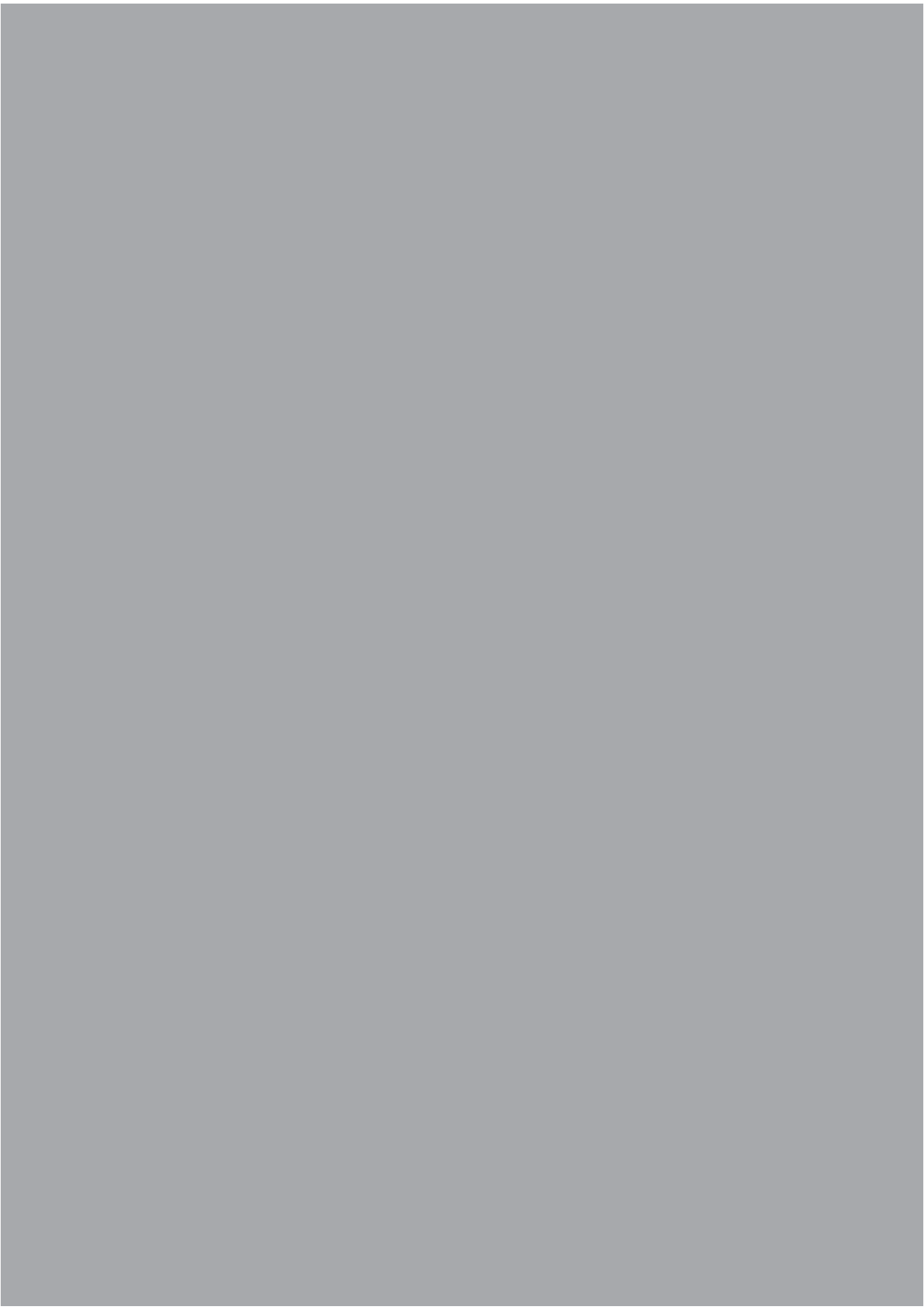
126. VI Turniej Bokserski im. Tadeusza Grzelaka –

afisz z 2002 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 614.

Najsłynniejszym pięściarzem ziemi kaliskiej był Tadeusz Grzelak, który naukę boksu rozpoczął w 1946 roku w klubie KKS Bielarnia Kalisz, następnie walczył w barwach CWKS Warszawa i Pro-sny Kalisz. Wystąpił na Igrzyskach Olimpijskich w Helsinkach w 1952 r., gdzie dotarł w ćwierć-finału (J. Gola, *Wysokie średnie. Szkice do historii kultury fizycznej i sportu kaliskiego 1945–1990*, Kalisz 1995, s. 11), a w 1955 r. został mistrzem Polski wagi półciężkiej (*Kaliski Klub Sportowy „Włóknarz”. Zarys historiogra-ficzny 1925–1975*, s. 38).

ZAWODY OGÓLNOPOLSKIE

XXV LAT POLSKI LUDOWEJ		
OGÓLNOPOLSKA		
Centralna Spartakiada Młodzieży		
w Kolarstwie Torowym		
MISTRZOSTWA POLSKI SENIORÓW ZA MOTORAMI		
KALISZ 27 - 31 sierpnia 1969 r.		
PROGRAM ZAWODÓW:		
Dnia 27.8.69 godz. 11,00	Eliminacje wyścigu na 4 km - indywidualnie	
" 16,30	Start do wyścigu na 1 km - indywidualnie	
" 18,00	Uroczyste otwarcie Spartakiady	
" 18,30	Dekoracja zwycięzcy na 1 km - indywidualnie	
" 18,45	Czwierćfinał wyścigu na 4 km - indywidualnie	
" 19,15	Wyścig australijski w konkurencji lokalnej	
Dnia 28.8.69 godz. 11,00	Eliminacje i repasaże wyścigu sprinterskiego	
" 17,00	Półfinał wyścigu na 4 km - indywidualnie	
" 17,30	Czwierćfinał wyścigu sprinterskiego	
" 17,45	Finał B wyścigu na 4 km - indywidualnie	
" 18,00	Finał A wyścigu na 4 km - indywidualnie	
" 18,30	Finał sprintu o miejsca 5 - 8	
" 18,45	Dekoracja zwycięzcy wyścigu na 4 km indyw.	
Dn. 29.8.69 godz. 16,00	Półfinał wyścigu sprinterskiego - I bieg	
" 16,15	Eliminacje wyścigu drużynowego na 4 km	
" 17,15	Półfinał sprintu - II bieg	
" 17,25	Eliminacje wyścigu za motorami - I bieg	
" 18,00	Finał sprintu o miejsca 3 i 4	
" 18,15	Finał sprintu o miejsca 1 i 2	
" 18,30	Finał sprintu o miejsca 3 i 4 II bieg	
" 18,45	Finał sprintu o miejsca 1 i 2 II bieg	
" 19,00	Eliminacje wyścigu za motorami - II bieg	
" 19,30	Dekoracja zwycięzców wyścigu sprinterskiego	
Dn. 30.8.69 godz. 11,00	Repasaż wyścigu za motorami	
" 16,00	Półfinał wyścigu drużynowego - I i II bieg	
" 16,30	Finał wyścigu za motorami	
" 17,30	Finał wyścigu drużynowego o miejsce 3 i 4	
" 17,45	Finał wyścigu drużynowego o miejsce 1 i 2	
" 18,00	Dekoracja zwycięzcy wyścigu drużynowego	
" 18,15	POKAZ GIMNASTYCZNY 1400 DZIEWCZĄT SZKÓŁ KALISKICH (powtórzenie występu z Warszawy)	
" 18,40	Uroczyste zamknięcie Spartakiady	
Udział w Spartakiadzie biorą reprezentacje wszystkich województw i miast wydzielonych PRL.		
Ceny biletów: Trybuna 10 zł, wejście 3 zł, ulgowo dla młodzieży szkolnej 2 zł. Na zawody przedpłaconą vstupnosc wstępną		
KOMITET ORGANIZACYJNY		

127. Ogólnopolska Centralna Spartakiada Młodzieży w kolarstwie torowym –
afisz z 1969 r.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 733, k. 343.

Jednym ze zwycięzców na I Centralnej Spartakiadzie Młodzieży w kolarstwie torowym był Jerzy Głowacki, ówczesny uczeń Technikum Ekonomicznego w Kaliszu, zawodnik KKS „Włókniarz”, który wywalczył brązowy medal w wyścigu drużynowym na 4000 m. (*Kaliski Klub Sportowy „Włókniarz”. Zarys historiograficzny 1925–1975*, s. 24).

**128. *Spartakiada XX-lecia w zapasach w stylu wolnym* –
afisz z 1970 r.**

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 741, k. 273.

W Kaliszu odbywały się również, w latach: 1977, 1988 i 1989, Międzynarodowe Zapaśnicze Turnieje im. Władysława Pytlańskiego z udziałem czwórki światowej (J. Gola, *Wysokie średnie. Szkice do historii kultury fizycznej i sportu kaliskiego 1945–1990*, Kalisz 1995, s. 4).

129. VI Ogólnopolski Spływ Kajakowy Kolejarzy –
afisz z 1971 r.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 775, k. 104.

Kaliszcy kajakarze brali udział zarówno w krajowych sportowych imprezach jak i zagranicznych. Przykładem jest Robert Chwiałkowski, zawodnik Kaliskiego Towarzystwa Wioślarskiego, wielokrotny mistrz i wicemistrz Polski juniorów i seniorów, członek kadry narodowej i kadry olimpijskiej w Seulu w 1988 r. (J. Gola, *Wysokie średnie. Szkice do historii kultury fizycznej i sportu kaliskiego 1945–1990*, Kalisz 1995, s. 11, 44).

130. Indywidualne Mistrzostwa Polski w Tenisie Stołowym –
afisz z 1974 r.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 763, k. 31.

Sekcja tenisa stołowego powstała w Kaliszu w 1928 r. W 1969 r. władze klubu KKS „Włókniarz” przekształciły, uprawiany dotąd tenis stołowy jako sport relaksacyjny w wyczynowy (*Kaliski Klub Sportowy „Włókniarz”. Zarys historiograficzny 1925–1975*, s. 28).

131. Drużynowe Mistrzostwa Polski w Gimnastyce Sportowej w klasie mistrzowskiej –

afisz z 1974 r.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 764, k. 191.

Kaliski ensemble gimnastyczny występował w m.in. na Stadionie X-lecia w Warszawie w 1969 r., III Ogólnopolskiej Spartakiadzie w Krakowie w 1973 r., w którym wzięło udział 1725 dziewcząt ze szkół podstawowych i średnich powiatu i miasta Kalisza (J. Gola, *Wysokie średnie. Szkice do historii kultury fizycznej i sportu kaliskiego 1945–1990*, Kalisz 1995, s. 8, *Ziemia Kaliska*, nr 18 z 5.05.1973, s. 6).

132. VI Ogólnopolski Bieg Ptolemeusza –

afisz z 1986 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 624.

Pomysłodawcą Biegu „Ptolemeusza” był Andrzej Jabłoński – prezes Kaliskiego Klubu Biegacza, a red. Bożena Szal z tygodnika „Ziemia Kaliska” zaproponowała na patrona biegu aleksandryjskiego geografa. Organizatorami I Biegu Ptolemeusza byli: Zarząd Wojewódzki Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej, Urząd Miasta, Ogniska Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Relaks” i „Blok” oraz redakcja tygodnika „Ziemia Kaliska”. Jego uczestnicy wystartowali 4 października 1981 r. sprzed Teatru im. Wojciecha Bogusławskiego. Pierwszym zwycięzcą biegu był Ryszard Małecki z Kolejarsza Katowice, który swój wyczyn powtórzył m.in. w 1986 r. (20 lat z Ptolemeuszem, Kalisz 2000, s. , Z. Kościelak, A to relaks właśnie, Kalisz 1998, s.)

XXIX
Międzynarodowy Bieg Uliczny
PTOLEMEUSZA
pod patronatem
Prezydenta Miasta Kalisza

niedziela, godz. 10.00, Główny Rynek
4 października 2009r.

ORGANIZATOR
Ognisko TKKF „RELAKS”
51 lat działalności

Starty i trasa
Bieg główny 10 km - start godz. 11.30 - Główny Rynek

- bieg **500 m** - zawodników, (start i meta Główny Rynek) godz. 12.30 (chłopcy) 12.40 (dziewczęta)
- bieg **400 m** - roczniki 2001/2002 zapisy do godz. 9.30, start ul. Śródmiejaska/Narutowicza godz. 10.00
- bieg **1200 m** - dziewczęta i chłopcy roczniki 90/2000, bieg rodzinny oraz studenci i wykładowcy kaliskich wyższych uczelni, zapisy do godz. 8.45, start - 10.10, 10.20 i 10.30 ul. Górnośląska 10/Ziemia Kaliska
- bieg **1500 m** - dziewczęta i chłopcy roczniki 97/98 - zapisy do 10.45, start - 11.00 i 11.10 - ul. Górnośląska/Główna
- bieg **2000 m** - dziewczęta i chłopcy roczniki 94/96 - zapisy do 10.45, start - 11.00 i 11.10 - ul. Górnośląska CPN/Legionów

Bieg realizowany przy udziale środków budżetowych Miasta Kalisza

Urząd Marszałkowski	OTO w Kaliszu	J. Mandry "Kajet"
Województwo Wielkopolskie	Spółdzielnia Inwestycji "PROSNA"	Restauracja
Wielkopolskie TKKF	OSP Sulisławice	KTY - Szale
MTM Consulting Developer	Bank Zachodni WBK S.A.	Antena
Masek i Synowie	1 Dział w Kaliszu	Kaliszanka
NOVUS	Kaliskie SZS	Piekarnia Pancerzowski
Dr Marten	RM Polisy	TARJ - ECHO
FRUTO		PIK
Mc. Vitan Ltd.		Bank Spółdzielczy ZK
Małachor Sp. z o.o.		

PATRONAT MEDIALNY: TELETOP, IC 106.4fm, Fakty Kalisz, kaliszna, MTM CONSULTING, ENERGA

Biała i ul. Trzemeska, 46-100 Kalisz, ul. Świerża, tel. 61 767 55 85, fax 61 766 20 28

133. XXIX Międzynarodowy Bieg Uliczny Ptolemeusza –
afisz z 2009 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 601.

Pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Kalisza 4 października odbył się XXIX Międzynarodowy Bieg Uliczny im. Klaudiusza Ptolemeusza. W biegu głównym na dystansie 10 km sprzed kaliskiego ratusza wystartowały 156 osoby. Zwycięzcami imprezy byli Ukraińcy z SK Kovel – Wadim Słobodeniuk oraz Julia Ignatowa.

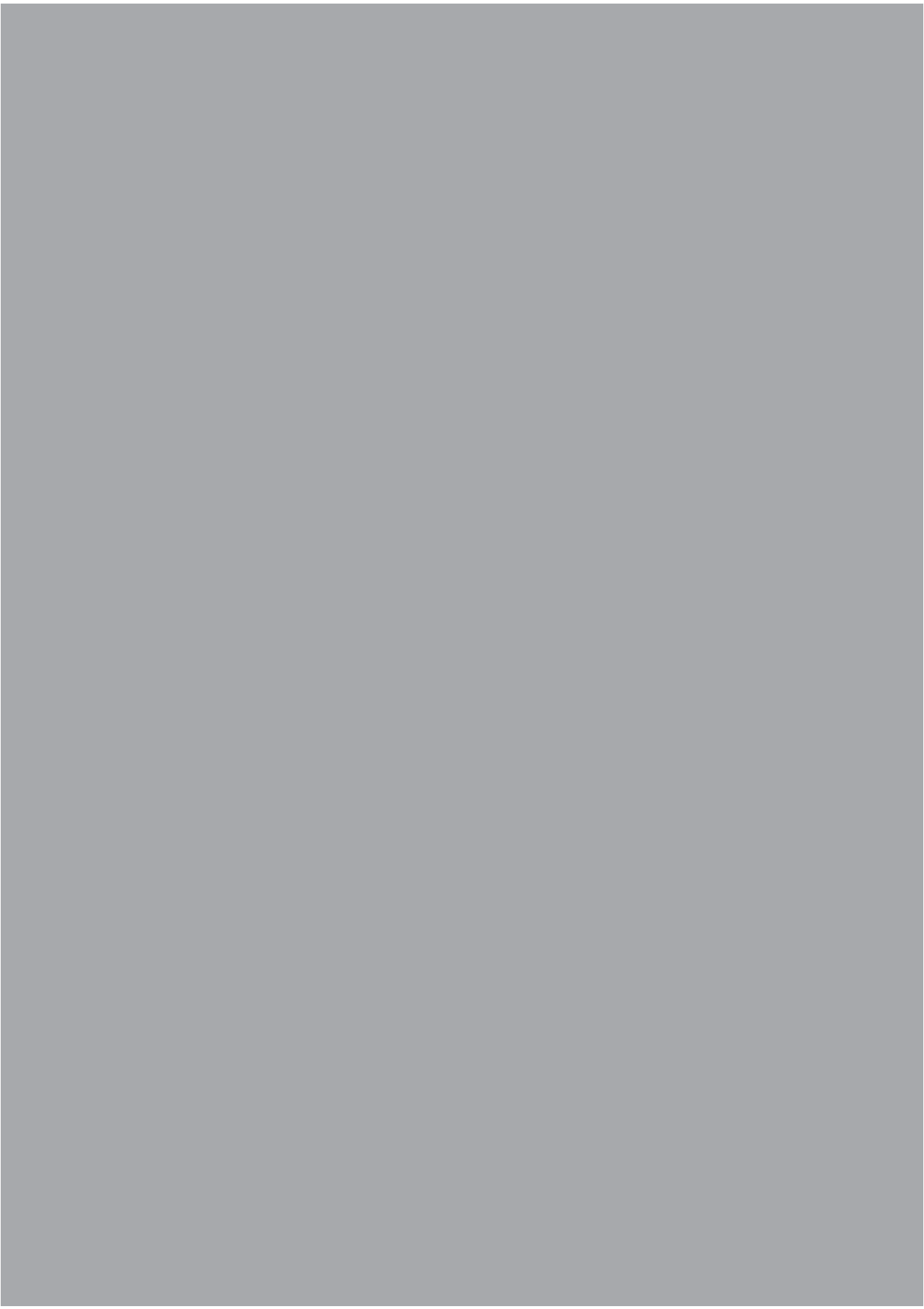

134. Mistrzostwa Polski seniorów w Karate WKF –
plakat z 2007 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 612.

W zawodach brało udział 100 zawodników z 23 klubów. Organizatorem zawodów był UKS Tornado Kalisz, zawody odbywały się w hali Szkoły Podstawowej nr 17. We wszystkich trzech kategoriach triumfowali zawodnicy SK AZS UP Wrocław (*Życie Kalisza* nr 16 z 18 kwietnia 2007 r., s. 32; nr 17 z 25 kwietnia 2007 r., s. 37).

ZAWODY MIĘDZYNARODOWE

135. XVI Tour de Pologne. Zakończenie VIII etapu kolarskiego wyścigu dookoła Polski –
afisz z 1959 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 55.

Wyścig odbył się w dniach 21–31 sierpnia 1959 r. Rywalizację rozpoczęło 80 kolarzy, a ukończyło 41. Zwycięzcą VIII etapu, zakończonego w Kaliszu 28 sierpnia, został Janusz Paradowski (B. Tuszyński, *50 razy Tour de Pologne*, 1993). Na stadionie KSS „Włókniarz” finiszowali m.in. w 1960 r. Stanisław Królak zwycięzca Wyścigu Pokoju z 1956 r., a w 1975 r. Ryszard Szurkowski (Z. Kościelak, *Chodź no tu, piłkarzu. Opowieść o Józefie Goli (1922–1990)*, Kalisz 2007, s. 46).

136. Międzynarodowe Zawody Torowe Włochy – Polska –
afisz z 1965 r.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 716, k. 105.

Organizację zawodów kolarskich torowych Włochy – Polska powierzono KKS „Włókniarzowi”, który miał przybliżyć mieszkańcom Kalisza sport na najwyższym poziomie (*Kaliski Klub Sportowy „Włókniarz”. Zarys historiograficzny 1925–1975*, s. 29). Na olimpiadzie w Monachium w 1972 r. kaliski kolarz Jerzy Głowacki zajął 4 miejsce (J. Gola, *Wysokie Średnie. Szkice do historii kultury fizycznej i sportu kaliskiego 1945–1990*, Kalisz 1995, s. 11).

137. Międzynarodowy Mecz Bokserski Senftenberg NRD – Kalisz –
afisz z 1965 r.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 781, k. 63.

Od 1965 r. datuje się pierwsze kontakty międzynarodowe sportu kaliskiego, kiedy to podpisano „protokół współpracy” w dziedzinie kultury fizycznej, sportu i turystyki pomiędzy Poznaniem i Cottbus oraz Kaliszem i Senftenberg (Niemcy). Dzięki tym kontaktom Kalisz stał się organizatorem imprez międzynarodowych m.in. meczu bokserskiego 19.09.1965 r. pomiędzy Kaliszem i Senftenbergiem, który zakończył się wynikiem 8:12 (J. Gola, *Wysokie Średnie. Szkice do historii kultury fizycznej i sportu kaliskiego 1945–1990*, Kalisz 1995, s. 52).

138. V Międzynarodowy Mityng Lekkoatletyczny Zrzeszenia Sportowego „Start” –
afisz z 1968 r.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 668, k. 227.

Na stadionie KS Calisia, w międzynarodowych mityngach lekkoatletycznych i mistrzostwach Zrzeszenia Sportowego „Start” brali udział m.in. najznakomitszy polski oszczepnik, rekordzista Europy i świata Janusz Sidło (Z. Kościelak, *Chodź no tu, piłkarzu. Opowieść o Józefie Goli (1922–1990)*, Kalisz 2007, s. 46).

139. Międzynarodowe spotkanie w piłce nożnej Granitas Kłajpeda ZSRR – Calisia Kalisz –
afisz z 1968 r.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 668, k. 156.

W 1957 r. drużyna SKS Calisia awansowała z trzeciej do drugiej ligi. 31 marca kaliski beniaminek wygrał z Polonią Bydgoszcz 2:1 (Z. Kościelak, *Chodź no tu, piłkarzu. Opowieść o Józefie Goli (1922–1990)*, Kalisz 2007, s. 58).

140. Towarzyskie Międzynarodowe Zawody Koszykówki –
afisz z 1969 r.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 733, k. 65.

W 1946 r. miłośnicy koszykówki zorganizowali sekcję w KKS „Włókniarz”, ale dopiero w 1951 r. zgłoszono akces do Polskiego Związku Koszykówki. W 1968 r. koszykarze wywalczyli mistrzostwo klasy A i zdobyli awans do ligi wojewódzkiej, w której rozgrywali spotkania do 1972 r. (*Kaliski Klub Sportowy „Włókniarz”. Zarys historiograficzny 1925–1975*, s. 35).

141. 140. *Międzynarodowe Zawody piłki nożnej Syria – Polska* –
afisz meczu z 1971 r.
Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu.

Na stadionie SKS Calisia dnia 1.09.1971 r. reprezentacja młodzieżowa Polski pokonała reprezentację ligi Syrii 2:1 (J. Gola, *Wysokie średnie*. *Szkice do historii kultury fizycznej i sportu kaliskiego 1945–1990*, Kalisz 1995, s. 16). Wśród zawodników reprezentacji Polski byli wtedy m.in. Jan Tomaszewski, Grzegorz Lato, Lesław Ćmikiewicz.

142. Międzynarodowe Zawody Pływackie Chemie Schwarzheide – Kalisz –
afisz z 1973 r.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 771, k. 57.

W ramach „protokołu współpracy” w dziedzinie kultury fizycznej, sportu i turystyki z 1965 r. pomiędzy Kaliszem a m.in. Schwarzheide odbył się w Kaliszu w dniach 19–20.02.1973 r. trójmecz pływacki między „Chemie” Schwarzheide, SKS „Calisia” i KKS „Włókniarz”. Zwyciężyli pływacy SKS „Calisia”, którzy zdobyli 116 pkt. (J. Gola, *Wysokie średnie. Szkice do historii kultury fizycznej i sportu kaliskiego 1945–1990*, Kalisz 1995, s. 56).

143. *Holandia – Polska. Międzypaństwowe spotkanie juniorów –*
afisz z 1973 r.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 760, k. 315.

11 kwietnia 1973 r. w Kaliszu odbył się, w ramach eliminacji do turnieju UEFA, mecz reprezentacji juniorów Polski i Holandii, który zakończyły się zwycięstwem polskiej drużyny 3:1 (J. Gola, Wysokie Średnie. *Szkice do historii kultury fizycznej i sportu kaliskiego 1945–1990*, Kalisz 1995, s. 16).

144. Międzypaństwowe spotkanie w piłce siatkowej kobiet NRD – Polska –
afisz z 1974 r.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 763, k. 370.

Siatkówka kaliska sięga 1934 r., kiedy to w klubie włóknierskim zorganizowano sekcję siatkówki. Traktowaną ją w początkowym okresie jako formę rekreacji, rozgrywając spotkania na wolnym powietrzu. Dopiero w 1962 r. przystąpiono do rozgrywek mistrzowskich Polskiego Związku Piłki Siatkowej (*Kaliski Klub Sportowy „Włóknierz”. Zarys historiograficzny 1925–1975*, s. 36). Mecz NRD – Polska zakończył się wynikiem 3:0 (J. Gola, *Wysokie średnie. Szkice do historii kultury fizycznej i sportu kaliskiego 1945–1990*, Kalisz 1995, s. 18).

145. *Rugby* –

plakat meczu z 1974 r.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 764, k. 65.

Mecz został zorganizowany przez MZKS Polonia Poznań w celu upowszechniania rugby wśród młodzieży. Drużyna z Rumunii należała do ścisłej czołówki światowej (*Emocje dla kibiców rugby, Ziemia Kaliska* nr 29 z 22 lipca 1974 r., s. 6).

146. 28. Międzynarodowy Kolarski Wyścig Pokoju –
afisz z 1975 r.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 765, k. 118.

Organizowany od maja 1948 r. Wyścig Pokoju był największą tego typu imprezą kolarską na świecie. Do 1992 r. wyścig odbywał się na trasie Warszawa – Berlin – Praga. W 1975 r. na stadionie SKS „Calisia” finiszował Walerij Lichaczow, a jako trzeci wjechał Stanisław Szozda.

147. Międzypaństwowe spotkanie w piłce siatkowej Kuba – Polska –
afisz z 1975 r.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 768, k. 373.

Spotkanie zakończyło się zwycięstwem Polaków a "dzięki temu meczowi Kalisz oglądał znakomitą propagandę doskonałej siatkówki" (*Zwycięstwo polskich siatkarzy, Gazeta Poznańska* nr 141 z 24 czerwca 1975 r., s. 2).

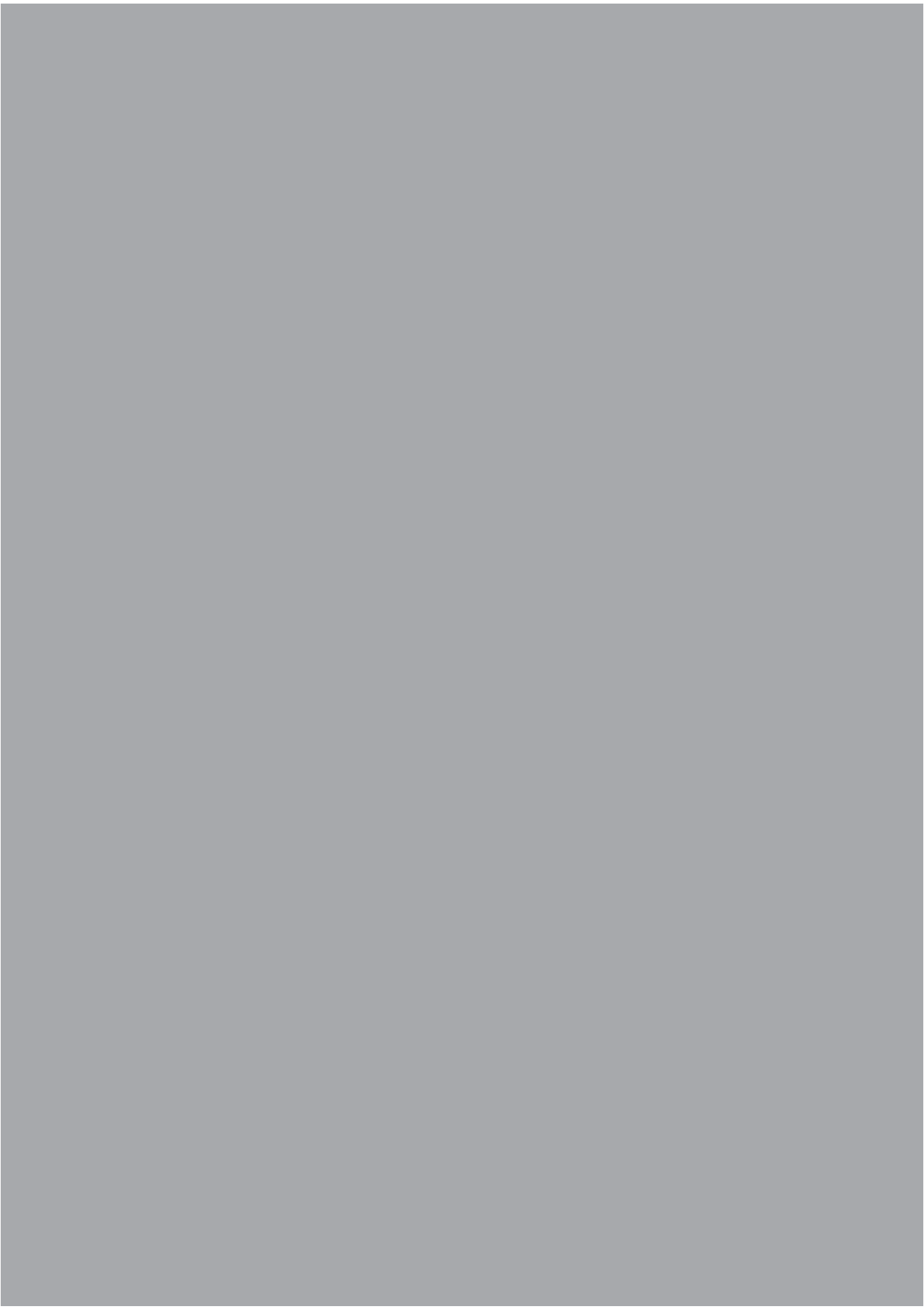

148. *Międzypaństwowy Trójmecz Węgry – Szwajcaria – Polska –*
afisz z 1975 r.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kaliszu, sygn. 768, k. 463.

Dwudniowe zmagania w gimnastyce sportowej zespołów kobiecych zakończyły się wygraną Węgier przed Polską i Szwajcarią (*Węgierki wygrały trójmecz, Ziemia Kaliska* nr 48 z 29 listopada 1975 r., s. 6).

W ZGODZIE Z NATURĄ

149. Kierujesz ludźmi – odpowiadasz za ich bezpieczeństwo –

plakat wydany przez Instytut Wydawniczy Związków Zawodowych w Warszawie z 1981 r.
Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 464

W 1978 r. Departament BHP przy MBiPMB i Zjednoczenie Przedsiębiorstw Instalacji Przemysłowych „Instal” zobligowały do utworzenia m.in. w kaliskim zakładzie PIP „Instal” Gabinetu Szkoleniowo-Dydaktycznego BHP, który zajmie się nowoczesnym szkoleniem pracowników oraz prowadzeniem na odpowiednim poziomie działalności profilaktycznej z zakresu bezpieczeństwa pracy (Przedsiębiorstwo Instalacji Przemysłowych „Instal” w Kaliszu, sygn. 167, s. 288).

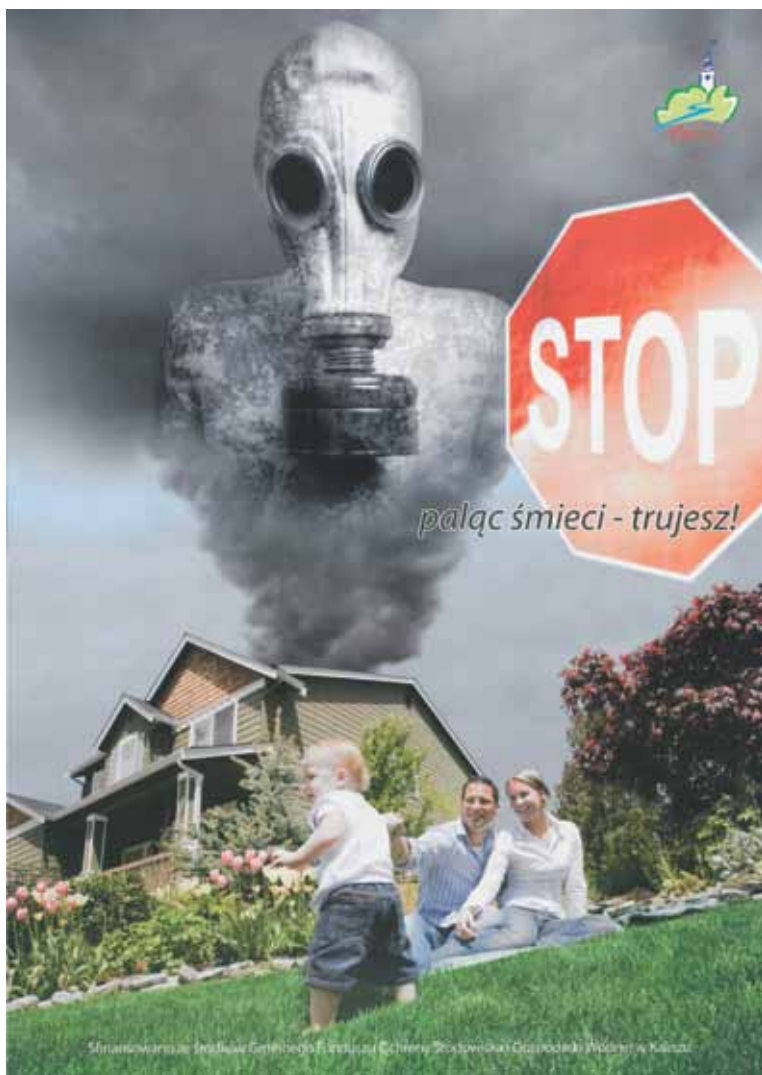

150. *mała wódka – DUŻE RYZYKO!* –

plakat Towarzystwa Trzeźwości Transportowców z 1985 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 173

W I kwartale 1985 r. na drogach Kalisza zanotowano 104 zdarzenia związane z bezpieczeństwem w ruchu drogowym, w tym 12 wypadków drogowych i 92 kolizje drogowe. Jedną z przyczyn zaistniałych zdarzeń było kierowanie pojazdami po użyciu alkoholu – 2 wypadki, w których 2 osoby doznały obrażeń ciała oraz 10 kolizji drogowych, co stanowi 11,5% wszystkich zdarzeń (Urząd Miejski w Kaliszu, sygn. 101, s. 34).

151. Stop! paląc śmieci – trujesz! –

plakat sfinansowany ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kaliszu z 2008 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 669

Już w 1992 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kaliszu, w związku z licznie odnotowanymi faktami częstego podpalania śmieci w kontenerach i pojemnikach usytuowanych w sąsiedztwie m.in. domów mieszkalnych, szkół, żłobków, przedszkoli i szpitali, wystąpił o wydanie zakazu administracyjnego palenia śmieci (Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin – Wojewódzki Inspektorat w Kaliszu, sygn. 14, s. 1).

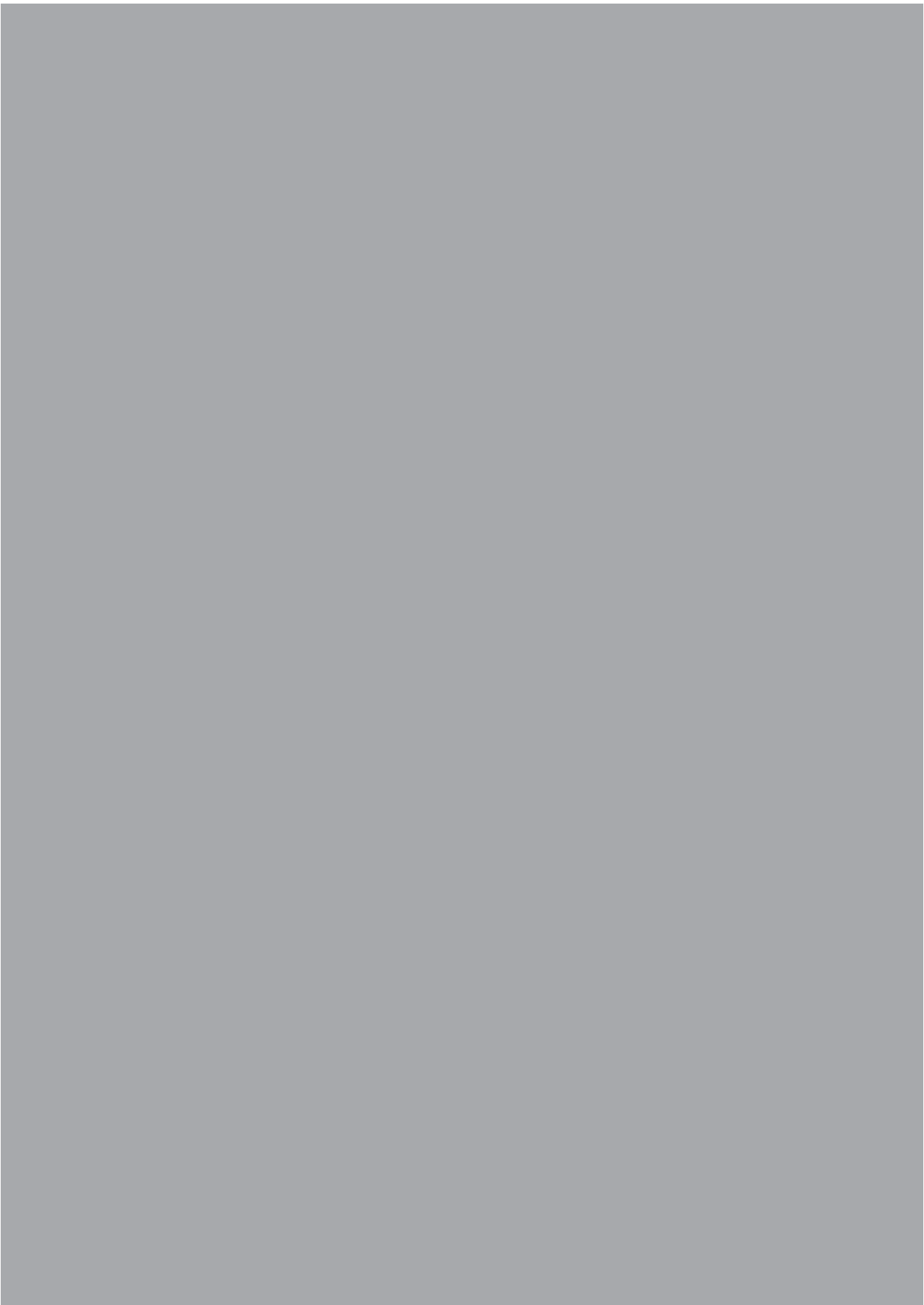

152. *Miej silną wolę* –

praca Justyny Żuk nagrodzona w konkursie „Wolność bez nałogów” z 2008 r.
Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 275

W 2008 r. Młodzieżowy Dom Kultury oraz Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych Urzędu Miejskiego w Kaliszu zorganizowały konkurs dla uczniów wszystkich kaliskich szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych oraz placówek oświatowo – wychowawczych i świetlic socjoterapeutycznych. Celem projektu było promowanie zdrowego stylu życia oraz wdrażanie profilaktyki uzależnień. W ramach konkursu przeprowadzane były zajęcia edukacyjne na temat profilaktyki, promocji zdrowia, itp. (www.kalisz.pl).

RELIGIA

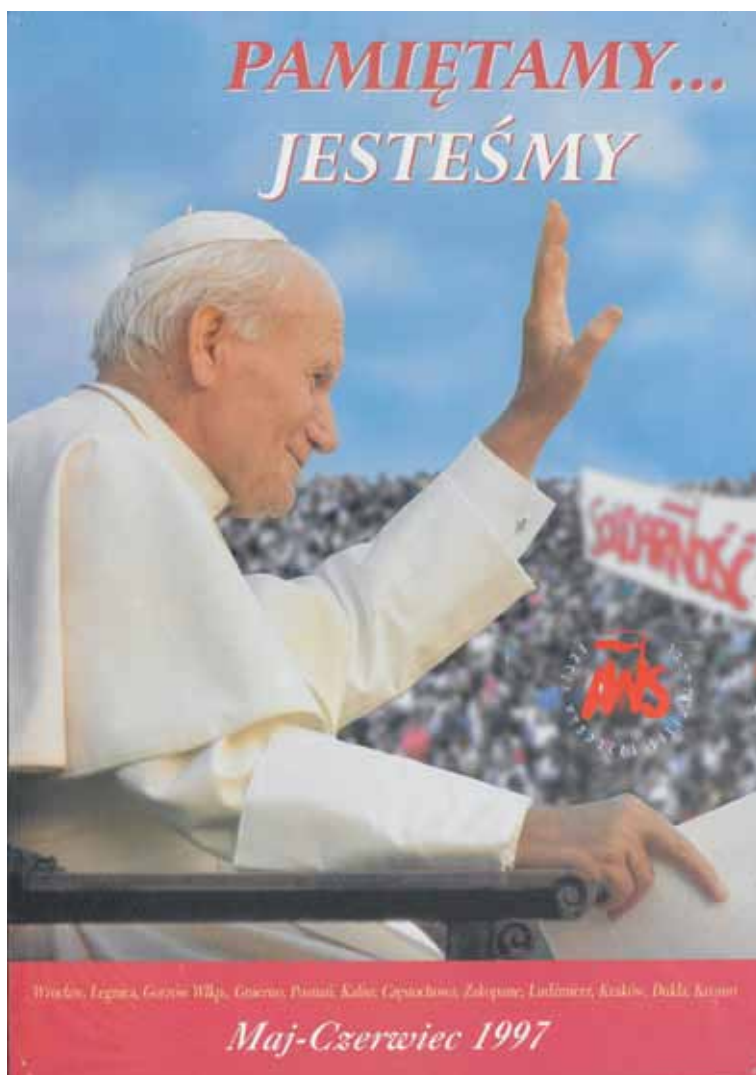

153. 15 sierpnia 1920 rok. 70. rocznica obrony Warszawy przed nawałą bolszewicką. Cud nad Wisłą –

plakat z okazji uroczystej mszy świętej, akademii i procesji ze sztandarami ulicami miasta zorganizowanej przez Niezależny Ruch Kombatantów Armii Krajowej Sekcja w Kaliszu i Proboszcza Parafii św. Mikołaja w Kaliszu na dzień 15 sierpnia 1990 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 176

Cud nad Wisłą – potoczna nazwa bitwy na przedpolach Warszawy, toczącej się w dniach 13 – 25 sierpnia 1920 roku w czasie wojny polsko-bolszewickiej. Bitwa doprowadziła do powstrzymania radzieckiej ofensywy w kierunku Europy Zachodniej i zachowania niepodległości Polski.

154. *Pamiętamy... Jesteśmy* –

plakat dotyczący VI pielgrzymki Ojca Świętego Jana Pawła II w Polsce od maja do czerwca 1997 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 474

Pielgrzymka odbyła się w dniach od 31 maja do 10 czerwca 1997. W czasie 11 dni papież odwiedził 12 miejscowości: Wrocław, Legnica, Gorzów Wielkopolski, Gniezno, Poznań, Kalisz, Częstochowa, Zakopane, Łódź, Kielce, Kraków. Związana była z 46. Międzynarodowym Kongresem Eucharystycznym we Wrocławiu, który odbywał się pod hasłem *Chrystus wczoraj, dziś i na wieki*. Wizyta Ojca Świętego związana była z europejskimi obchodami tysiąclecia śmierci św. Wojciecha w Gnieźnie, z obchodami 600-lecia utworzenia Wydziału Teologicznego na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Papież w czasie pielgrzymki kanonizował b. królową Jadwigę Andegawerską i b. Jana z Dukli oraz beatyfikował matkę Bernardynę Jabłońską i matkę Marię Karłowską.

155. *Kaliszanie!* –

afisz z obwieszczeniem Prezydenta Miasta Kalisza Wojciecha Bachora dotyczącym wizyty Ojca Świętego Jana Pawła II w Kaliszu z 1997 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 459

Papież Jan Paweł II przybył z pielgrzymką do Kalisza 4 czerwca 1997 r. Na kaliskiej ziemi gością powitał biskup kaliski ks. Stanisław Napierała. Nie była to pierwsza wizyta obecnego papieża. W latach 70-tych ówczesny metropolita krakowski Karol Wojtyła był w Kaliszu w związku z obchodami 25-lecia oswobodzenia obozu koncentracyjnego w Dachau (Spuścizna Stanisława Perlińskiego z Kalisza, sygn. 4). Ojciec Święty odwiedził Bazylikę Świętego Józefa, Katedrę Kaliską i Wyższe Seminarium Duchowne. Na placu św. Józefa Jan Paweł II odprawił mszę świętą, a podczas homilii nawiązywał do roli św. Józefa, jako przybranego ojca Jezusa. Razem z papieżem mszę świętą koncelebroowali m.in. księża – byli więźniowie obozu koncentracyjnego w Dachau (*Ziemia Kaliska*, nr 45 z 6 czerwca 1997 r., s. 1–2, Zbiory Izby Rzemieślniczej i Przedsiębiorczości w Kaliszu, sygn. 7).

156. *Do świętości w mocy Ducha Świętego* –
 plakat 361 Kaliskiej Pieszej Pielgrzymki na Jasną Górę z 1998 r.
 Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 469

Piesza pielgrzymka Diecezji Kaliskiej na Jasną Górę jest najstarszą pieszą pielgrzymką w Polsce. Początki tej pielgrzymki związane są z kaliskimi księżmi jezuitami. To właśnie z ich domu wyruszyła na Jasną Górę grupa młodych kleryków. Po raz pierwszy pątnicy udali się do Częstochowy w 1637 r. Z czasem w wielu kaliskich parafiach tworzyły się grupy pątnicze, udające się do Częstochowy. Początkowo istniały dwie pielgrzymki kaliskie. Jedna przybywała na Jasną Górę, 15 sierpnia, a druga, składająca się głównie z rolników, docierała do celu 8 września (nowy.ekai.pl/media). Na 361. pielgrzymkę na święto Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny wyruszyło z Diecezji Kaliskiej około 1800 pątników, m.in. z Kalisza, Ostrowa, Jarocina i Pleszewa (*Opiekun*, nr 7 z 23.08 – 5.09.1998 r., s. 1).

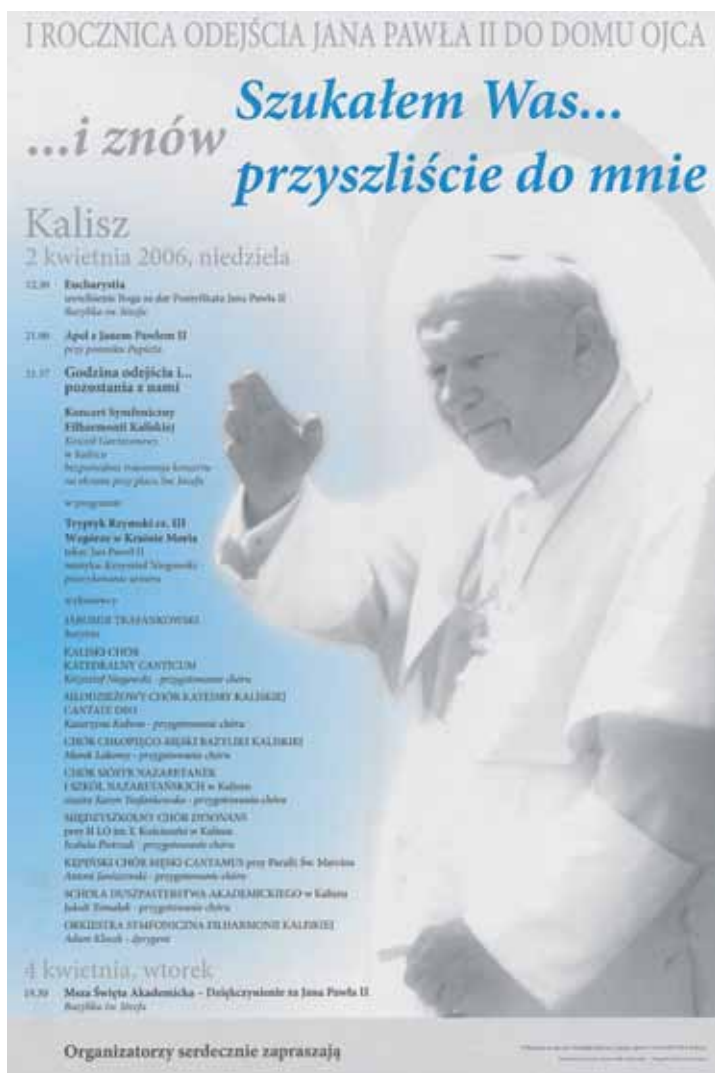

157. *Ikona Matki Bożej Stolicy Mądrości* –

plakat z programem peregrynacji ikony w Diecezji Kaliskiej w dniach 23–25 lutego 2005 r.

Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 473

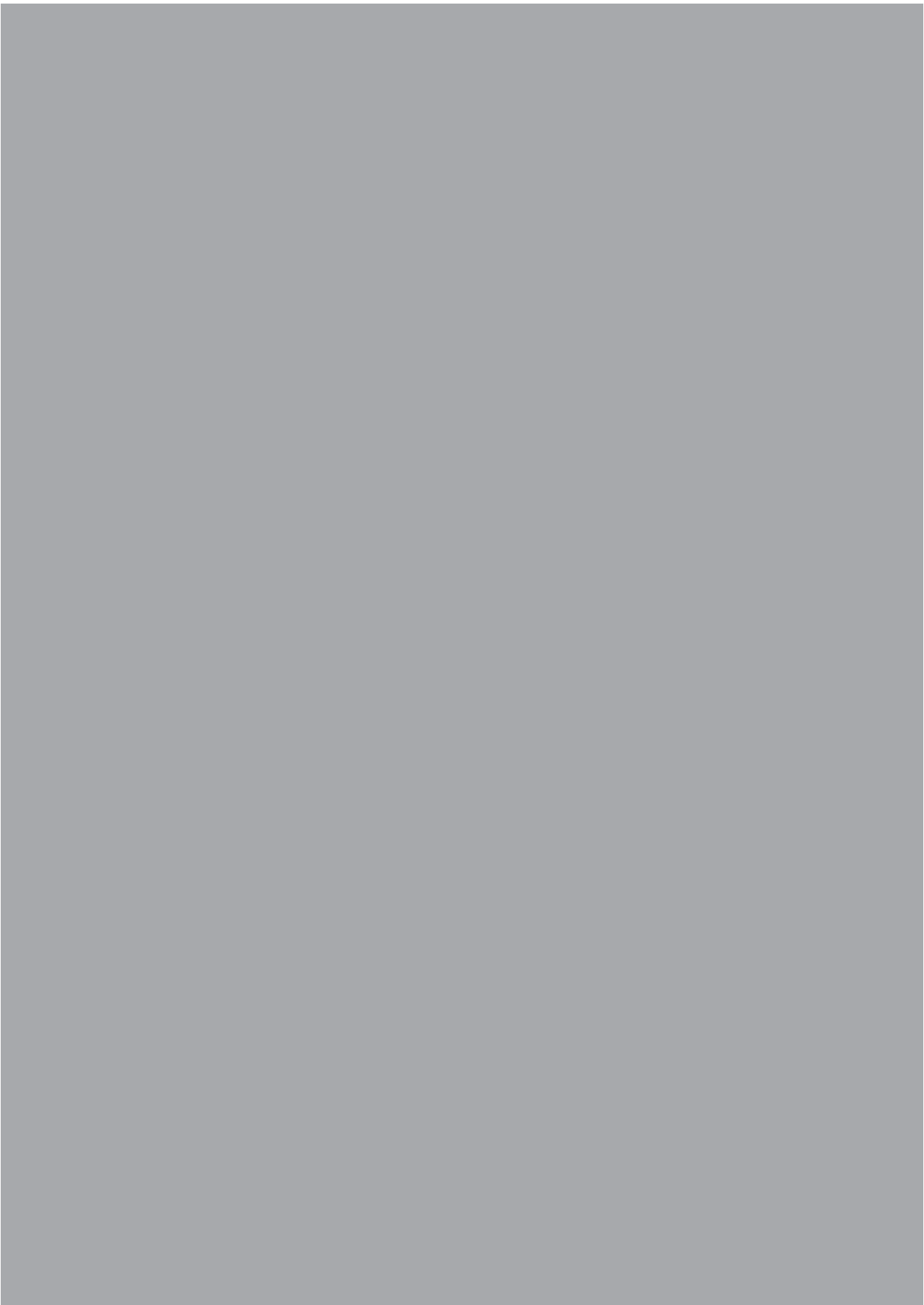
Obraz Matki Bożej Stolicy Mądrości został ofiarowany przez Ojca Świętego nauczycielom akademickim i studentom, w czasie obchodów Wielkiego Jubileuszu Roku 2000. Od tego czasu ikona pielgrzymuje po ośrodkach uniwersyteckich całego świata. 15 grudnia 2004 r. podczas spotkania opłatkowego środowiska akademickiego Kalisza biskup ordynariusz ks. Stanisław Napierała zaprosił diecezjan do przyjęcia daru Jana Pawła II (*Opiekun*, nr 4 z 13.02 – 26.02.2005 r., s. 7). W diecezji kaliskiej obraz gościł w Ostrowie Wlkp., m.in. w Zespole Szkół Sióstr Salezjanek i Kaliszu, m.in. na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym UAM, gdzie odbyło się sympozjum o miejscu i roli ikony w chrześcijaństwie (*Opiekun*, nr 6 z 13.03 – 26.03.2005 r., s. 1, 8–9).

158. ***Szukałem Was... ...i znów przyszlście do mnie*** – plakat z programem obchodów I rocznicy odejścia Jana Pawła II do domu Ojca z 2006 r. Zbiór afiszy i plakatów, sygn. 525

2 kwietnia 2006 r. w bazylice św. Józefa, dziękczynną Eucharystią celebrowaną przez księdza biskupa Teofila Wilskiego, rozpoczęły się obchody I rocznicy śmierci Jana Pawła II. Pod pomnikiem papieża, w godzinie Apelu Jasnogórskiego, zgromadziło się blisko 5 tysięcy osób. Zwieńczeniem uroczystości był koncert symfoniczny „Tryptyk Rzymski cz. III. Wzgórze w Krainie Moria” w wykonaniu Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Kaliskiej, który się odbył w kościele garnizonowym (*Opiekun*, nr 9 z 23.04 – 6.05.2006 r., s. 5).

ARCHIWUM PAŃSTWOWE W KALISZU ZAPRASZA

159. *Kalisz w okresie okupacji hitlerowskiej* –

plakat z wystawy zorganizowanej przez Archiwum Państwowe w Kaliszu od września do października 2005 r.

Archiwum zorganizowało dla młodzieży szkół średnich i gimnazjów wystawę *Kalisz w okresie okupacji hitlerowskiej*. Celem wystawy był zaprezentowanie materiałów archiwalnych oraz upowszechnienie wiedzy historycznej dotyczącej Kalisza. Eksponowane zostały fotografie kaliskich budynku Gaukinderheim, jeńców wojennych, z egzekucji ks. Pawłowskiego, obwieszczenia władz niemieckich, akta osobowe więźniów Zakładu Karnego w Kaliszu, zeznania dzieci poddanych germanizacji, korespondencję z okresu okupacji oraz materiały propagandowe.

160. NSZZ Solidarność. Dokumenty Archiwum Państwowego w Kaliszu –
afisz wystawy przygotowanej przez Archiwum Państwowe w Kaliszu z 2006 r.

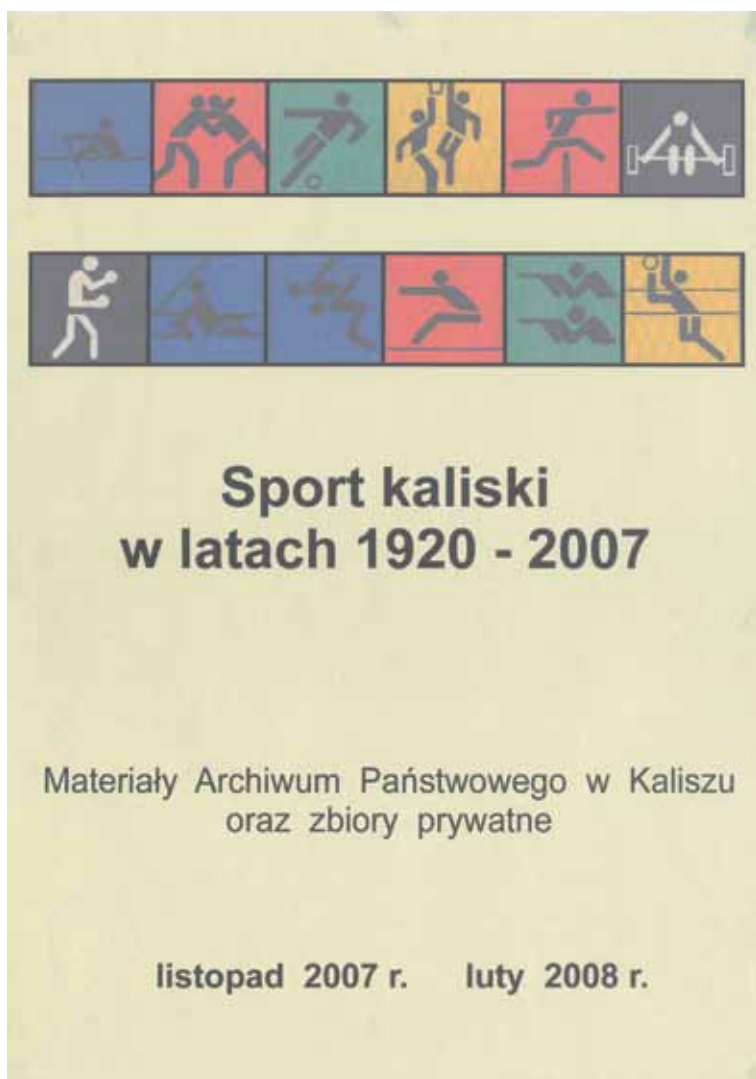
Uroczyste otwarcie wystawy odbyło się 13 grudnia 2006 r. w 25. rocznicę ogłoszenia stanu wojennego w Polsce. Na wystawie zaprezentowano wiele unikatowych i ciekawych materiałów archiwalnych dotyczących działalności Związku m.in. akta Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego, Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego oraz Komisji Zakładowych działających w ramach Regionu Wielkopolska Południowa NSZZ „Solidarność” oraz wydawnictwa „drugiego obiegu”, telexy, afisze, plakaty i druki ulotne pochodzące z wielu regionów w Polsce.

161. *Z dziejów rzemiosła kaliskiego* –

plakat wystawy zorganizowany w Archiwum Państwowym w Kaliszu od czerwca do października 2007 r.

W siedzibie Archiwum Państwowego w Kaliszu, w ramach obchodów Jubileuszu 750-lecia lokacji Miasta Kalisza, odbył się uroczysty wernisaż wystawy *Z dziejów rzemiosła kaliskiego*. Zaprezentowano, ze zbiorów Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie i Archiwum Państwowego w Poznaniu, w formie zeskanowanych kopii statuty oraz dokumenty wytworzone przez kaliskie cechy z lat 1552–1714. Na wystawie znalazły się również materiały wytworzone w latach 1823–2003 pochodzące ze zbiorów Archiwum Państwowego w Kaliszu. Wśród prezentowanych eksponatów znajdowały się księgi notariuszy kaliskich, akty wyzwolenia na czeladników i mistrzów, pieczęcie, projekty sztandarów sekcji rzemieślniczych, fotografie oraz liczne akta obrazujące działalność kaliskiego rzemiosła. Ozdobą całej ekspozycji był tron papieski wykonany przez rzemieślnika Antoniego Regulskiego z Jarocina, dla Jana Pawła II z okazji jego wizyty w Kaliszu w 1997 r. Tron papieski został wypożyczony z Bazyliki św. Józefa w Kaliszu.

162. *Sport kaliski w latach 1920–2007* –

afisz wystawy zorganizowanej w Archiwum Państwowym w Kaliszu od października 2007 r. do lutego 2008 r.

27 listopada 2007 r. w Archiwum Państwowym w Kaliszu otwarto wystawę *Sport kaliski w latach 1920–2007*. Materiały zaprezentowane na wystawie pochodziły z zasobu Archiwum Państwowego w Kaliszu i zbiorów prywatnych. Eksponowano m.in. dokumenty dotyczące klubów sportowych działających w okresie międzywojennym w Kaliszu, plany obiektów sportowych, statuty, fotografie. Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej wypożyczyło na wystawę puchary, dyplomy oraz fotografie przekazane w 1985 r. przez Józefa Golę. Zaprezentowano wspaniałą kolekcję medali i dyplomów Adama Walczaka, który jako pierwszy Polak pokonał dystans klasyczny Triathlonu w czasie 14 godzin, 50 minut i 10 sekund. Wystawie towarzyszyła promocja książki Zbigniewa Kościelaka pt. „*Chodź no tu piłkarzu*”.

163. 25. edycja konkursu Wiedzy o Kaliszu i regionie kaliskim –
afisz Archiwum Państwowego w Kaliszu z 2008 r.

W 2008 r. Archiwum Państwowe w Kaliszu po raz pierwszy zostało organizatorem Konkursu *Wiedzy o Kaliszu i regionie kaliskim*, który był prowadzony już od 14 lat przez dr Grażynę Schlender. Forma konkursu wzbogacona została o dwa nowe elementy. Pierwszym z nich była towarzysząca konkursowi wystawa, ściśle związana z tematami konkursu, a drugim organizowane w Archiwum tzw. lekcje archiwalne poświęcone także tematyce konkursowej. Tematami 25. edycji konkursu były: 90. rocznica odzyskania niepodległości, 90. rocznica wybuchu Powstania Wielkopolskiego, 90. rocznica utworzenia 29 Pułku Strzelców Kaniowskich stacjonującego w Kaliszu, 170. rocznica urodzin Adama Asnyka, 50. rocznica podpisania umowy partnerskiej pomiędzy Kaliszem, a francuskim miastem Hautmont oraz działalność Archiwum Państwowego w Kaliszu.

**Szkolnictwo kaliskie
w archiwaliach od XVIII do XX w.**

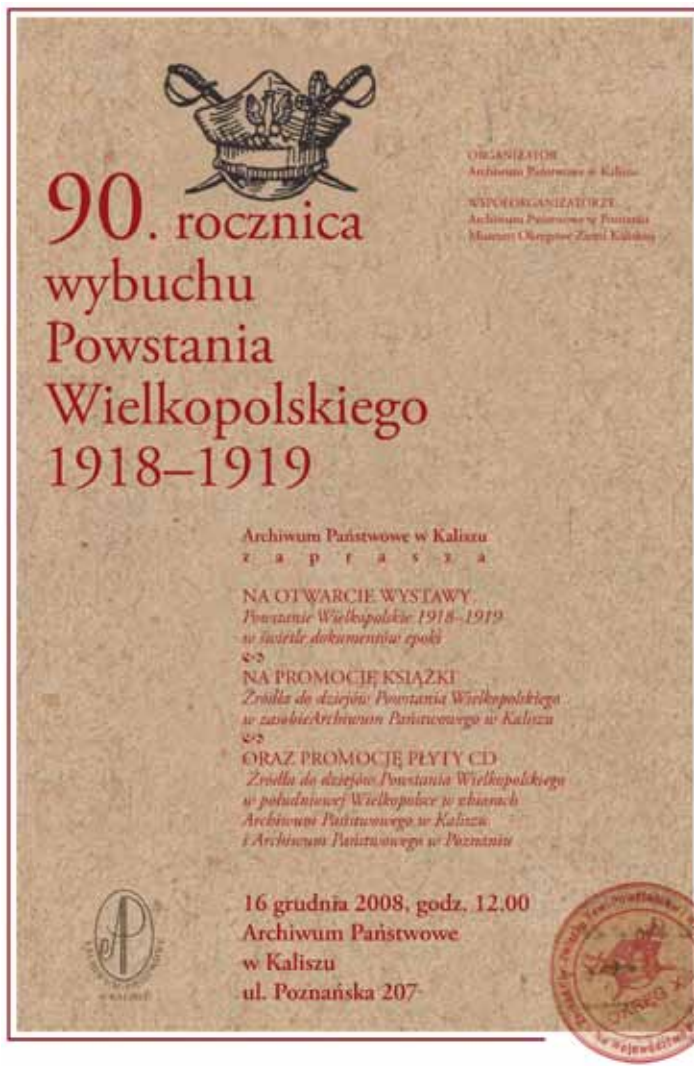
wrzesień – listopad 2008

164. Szkolnictwo kaliskie w archiwaliach od XVIII do XX w. –

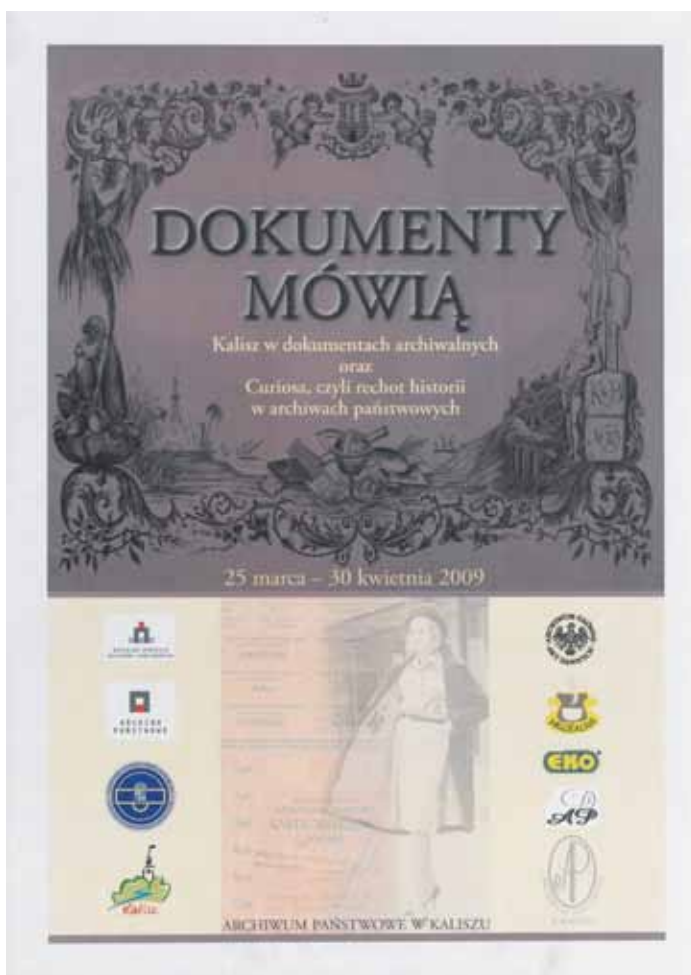
plakat wystawy zorganizowanej przez Archiwum Państwowe w Kaliszu od września do listopada 2008 r.

30 września 2008 r. w siedzibie Archiwum Państwowego w Kaliszu została otwarta wystawę *Szkolnictwo kaliskie w archiwaliach od XVIII do XX w.*, która została połączona z promocją książki „*Szkolnictwo Ziemi Kaliskiej w materiałach Archiwum Państwowego w Kaliszu*”. Na wystawie zaprezentowano ciekawe „*Księgi cenzur*” Kaliskiej Szkoły Wojewódzkiej i Wyższej szkoły Realnej z 1825 i 1860 r., świadectwa dojrzałości uczniów Państwowego Gimnazjum Męskiego w Ostrowie Wielkopolskim pochodzące z połowy XIX w., świadectwa szkolne wystawione dla uczennic Gimnazjum Żeńskiego w Kaliszu na początku XX w. czy świadectwa szkolne z lat 30-tych XX w. Z okresu okupacji niemieckiej zaprezentowano wykazy nauczycieli w Kaliszu i powiecie kaliskim, którzy zajmowali się tajnym nauczaniem, a także wspomnienia, fotografie uczniów i nauczycieli oraz zeszyty z notatkami szkolnymi. Na wystawie znalazły się akta instytucji, które w ramach swojej działalności zajmowały się szkolnictwem i oświatą w lata 1945–1999.

165. Powstanie Wielkopolskie 1918–1919 w świetle dokumentów epoki –
afisz wystawy przygotowanej przez Archiwum Państwowe w Kaliszu z 2008 r.

Archiwum Państwowe w Kaliszu w związku z 90. rocznicą wybuchu Powstania Wielkopolskiego 1918–1919 przygotowało dnia 16 grudnia 2008 r. uroczysty wernisaż. Współorganizatorami obchodów rocznicowych byli: Archiwum Państwowe w Poznaniu i Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej. Na uroczystości odbyła się promocja książki pt. *Źródła do dziejów Powstania Wielkopolskiego w zasobie Archiwum Państwowego w Kaliszu* oraz promocja płyty CD *Źródła do dziejów Powstania Wielkopolskiego w południowej Wielkopolsce w zbiorach Archiwum Państwowego w Kaliszu i Archiwum Państwowego w Poznaniu*. Na wystawie APK zaprezentowało materiały archiwalne wytworzone przez organy władzy i administracji powstańczej na terenach objętych Powstaniem Wielkopolskim, m.in. protokoły z zebrań Rady Ludowej w Pleszewie i Krotoszynie. Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej udostępniło na wystawę swoje zbiory, w tym akty erekcyjne tablic pamiątkowych i pomników ku czci powstańców wielkopolskich, sztandary Towarzystw i Związków byłych powstańców, mundur i czapki.

166. *Dokumenty mówią. Kalisz w dokumentach archiwalnych oraz Curiosa, czyli rechot historii w archiwach państwowych* –

plakat wystawy zorganizowanej w Archiwum Państwowym w Kaliszu w dniach 25 marca – 30 kwietnia 2009 r.

25 marca 2009 r. w siedzibie Archiwum Państwowego w Kaliszu odbył się wernisaż wystawy, która została zorganizowana pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Kalisza przez Archiwum Państwowe w Kaliszu, Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych w Warszawie i Państwową Wyższą Szkołę Zawodową im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu. Wystawa składała się z dwóch części. W pierwszej zaprezentowane zostały oryginalne dokumenty pergaminowe i księgi z XIV, XVI i XVII wieku wypożyczone z Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie i Archiwum Państwowego w Poznaniu oraz materiały z XVIII-XX wieku pochodzące ze zbiorów Archiwum Państwowego w Kaliszu. Druga część – to wystawa objazdowa przygotowana na planszach przez Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych w Warszawie w 2008 r. Zamieszczono na nich najciekawsze, najbardziej zaskakujące, niespotykane i rzadkie materiały archiwalne jakie na przestrzeni kilku wieków udało zgromadzić się w archiwach państwowych dotyczące m.in. polityki, moralności, religii, nauki, techniki, rolnictwa, sportu oraz życia codziennego Polaków. Wystawie towarzyszył katalog pt. *Dokumenty mówią. Kalisz w dokumentach archiwalnych oraz Curiosa, czyli rechot historii w archiwach państwowych*.

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Projekt został przygotowany na nośnikach cyfrowych
przez Archiwum Państwowe w Poznaniu
przy wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Urzędu Miejskiego w Kaliszu
oraz Archiwum Państwowego w Kaliszu

Projekt sfinansowano w ramach programu Ministerstwa Kultury
i Dziedzictwa Narodowego „Zasoby cyfrowe”,
priorytet „Digitalizacja materiałów archiwalnych”

Archiwum Państwowe w Kaliszu
z a p r a s z a
na promocję projektu

Digitalizacja archiwaliów Kalisza okresu staropolskiego

21 grudnia 2010 r. (wtorek)
godz. 12.00
w siedzibie Archiwum Państwowego
w Kaliszu
przy ulicy Poznańskiej 207

167. *Digitalizacja archiwaliów Kalisza okresu staropolskiego* –

afisz promocji projektu i wystawy zorganizowanej w Archiwum Państwowym w Kaliszu z 2010 r.

21 grudnia 2010 r. w siedzibie Archiwum Państwowego w Kaliszu odbyła się uroczysta promocja projektu *Digitalizacja archiwaliów Kalisza okresu staropolskiego*. Został on zrealizowany przez Archiwum Państwowe w Poznaniu, przy wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Urzędu Miejskiego w Kaliszu oraz Archiwum Państwowego w Kaliszu. Na 5 płytach DVD umieszczono skany ponad 54 000 stron archiwaliów kaliskich z okresu staropolskiego. Na uroczystości zaprezentowano ze zbiorów Archiwum Państwowego w Poznaniu księgi kaliskie z okresu od XIV do końca XVIII w.

168. *W poszukiwaniu rodzinnych korzeni – moje drzewo genealogiczne* –

afisz wystawy prac laureatów konkursu genealogicznego przygotowanej przez Archiwum Państwowe w Kaliszu z 2011 r.

Dnia 25 lutego 2011 r. w gmachu Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza przy ulicy Nowy Świat w Kaliszu odbyło się uroczyste podsumowanie konkursu genealogicznego pt. *W poszukiwaniu rodzinnych korzeni – moje drzewo genealogiczne* zorganizowanemu przez Archiwum Państwowe w Kaliszu przy współpracy Starostwa Powiatowego w Kaliszu, Wydziału Kultury i Sztuki, Sportu i Turystyki Urzędu Miejskiego w Kaliszu, Kaliskiego Towarzystwa Genealogicznego „Kalisia”. Uroczystość połączona została z otwarciem wystawy prac laureatów konkursu. Na wystawie znalazły się wszystkie prace nagrodzone i wyróżnione, a także prace nienagrodzone, wyróżniające się jednak pod względem graficznym.

169. *Źródła ikonograficzne w zasobie Archiwum Państwowego w Kaliszu* – plakat z wystawy zorganizowanej przez Archiwum Państwowe w Kaliszu z 2011 r.

Dnia 15 września 2011 r. odbył się wernisaż wystawy. Ekspozycja ta była częścią obchodów jubileuszu 60 lat działalności kaliskiego archiwum. Wystawa składa się z fotografii, pocztówek, plakatów, afiszy, kalendarzy, map, kronik, albumów fotograficznych, dyplomów czeladniczych, dokumentów życia społecznego. Najstarszym prezentowanym źródłem był dokument czeladniczy z 1823 r., wydany w Stawiszynie. Zaprezentowane materiały w części pochodziły z darów jakie otrzymało archiwum od osób prywatnych m.in. od Andrzeja Genstwy z Kalisza, Władysława Kościelniaka z Kalisza, Jana Orczykowskiego z Cekowa, Stanisława Perlińskiego z Kalisza, Zdzisława Uczkiewicza z Kalisza. Podczas uroczystości zapromowany został katalog towarzyszący wystawie.

170. 60-lecie Archiwum Państwowego w Kaliszu –

afisz z programem obchodów jubileuszu APK w dniach 7–8 grudnia 2011 r.

Archiwum Państwowe w Kaliszu w dniach 7 i 8 grudnia 2011 r. obchodziło jubileusz 60 lat działalności. Uroczystości rozpoczęto od złożenia kwiatów i zniczy na grobach byłych kierowników kaliskiego archiwum Władysława Michałka i Romana Szczepaniaka. Następnie zaproszeni goście udali się na wycieczkę autokarową do najciekawszych miejsc regionu kaliskiego: rezerwatu archeologicznego na Zawodziu, byłego obozu legionistów w Szczypiornie i zamku w Gołuchowie. Pierwszy dzień zakończył się spotkaniem okolicznościowym, na którym m.in. zaprezentowano historię kaliskiego archiwum od czasów najdawniejszych po współczesność. W drugim dniu jubileuszu odbyła się w sali recepcyjnej kaliskiego ratusza ogólnopolska konferencja popularno-naukowa pt. „*Calisiana rozproszone w archiwach polskich*”, która zgromadziła przedstawicieli archiwów państwowych, przedstawicieli świata nauki i kultury oraz młodzież szkolną.

171. *Calisiana rozproszone w archiwach polskich* –

afisz ogólnopolskiej konferencji, która odbyła się 8 grudnia 2011 r. w ramach obchodów jubileuszowych APK.

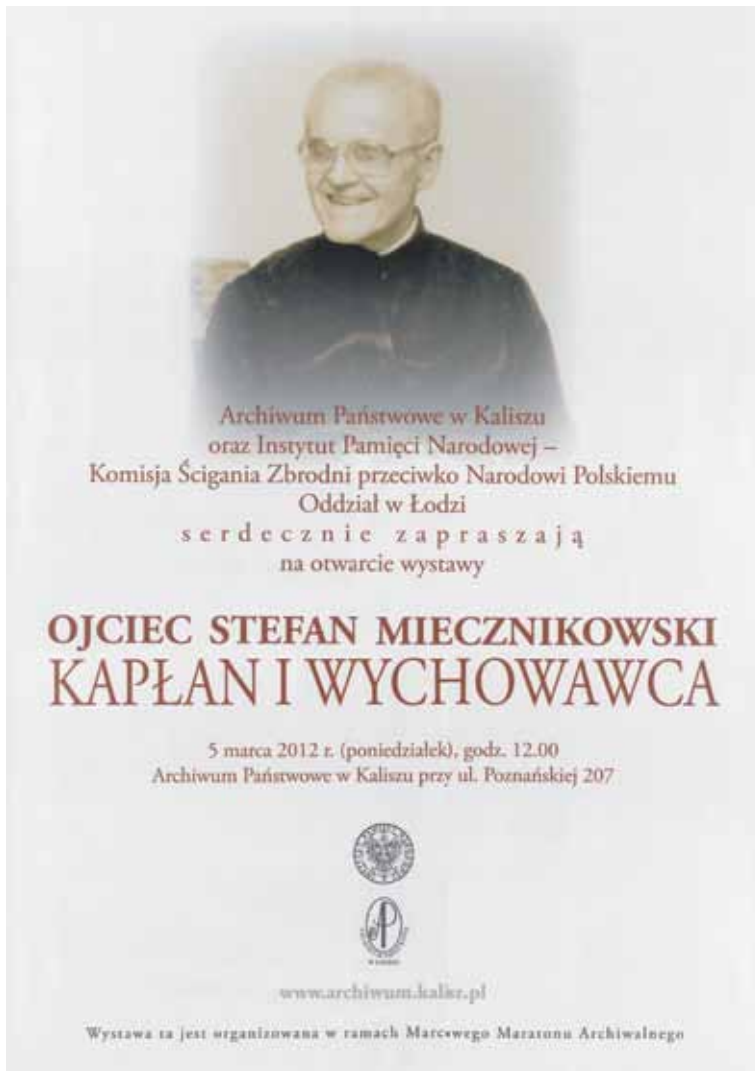
Konferencja zorganizowana została przez Archiwum Państwowe w Kaliszu we współpracy z: Archiwum Głównym Akt Dawnych, Archiwum Akt Nowych, Narodowym Archiwum Cyfrowym, Archiwum Państwowym w Poznaniu, Archiwum Państwowym w Łodzi, Centralnym Archiwum Wojskowym oraz Muzeum Okręgowym Ziemi Kaliskiej. Patronat honorowy sprawowali Marszałek Województwa Wielkopolskiego i Prezydent Miasta Kalisza. Na konferencji zostało wygłoszonych 9 referatów dotyczących kaliskich materiałów archiwalnych. Na spotkaniu odbyła się również promocja najnowszego wydawnictwa APK pt. „*Sześćdziesiąt lat działalności Archiwum Państwowego w Kaliszu. Zarys dziejów*” autorstwa dr Grażyny Schlender.

172. *Twarze kaliskiej bezpieki* –

plakat wystawy przygotowanej przez Instytut Pamięci Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu Oddział w Łodzi z 2011 r.

Otwarcie wystawy w siedzibie Archiwum Państwowego w Kaliszu dnia 20 grudnia 2011 r. zbiegło się z 30 rocznicą stanu wojennego oraz z jubileuszem 60 lat działalności Archiwum. Wystawa przedstawia sylwetki 47 byłych funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa, którzy piastowali stanowiska kierownicze. M.in. w latach 40-tych zwalczali partyzantkę poakowską, w latach 50-tych prześladowali m.in. „Orłów” z „Asnyka”, w latach 60-tych walczyli z o. Stefanem Dzierżkiem, rektorem klasztoru oo. Jezuitów, w latach 70-tych z działaczami opozycji demokratycznej, skupionej wokół pisma „*Wolne Słowo*”, a w latach 80-tych bezpieka walczyła z całą Solidarnością i ponad połową społeczeństwa. W trakcie uroczystości wyświetlono film obrazujący metody działania funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa. Uzupełnieniem wystawy były kopie dokumentów dotyczące działań operacyjnych SB w stanie wojennym.

173. *Ojciec Stefan Miecznikowski – Kapłan i Wychowawca* –

plakat wystawy zorganizowanej przez Archiwum Państwowe w Kaliszu we współpracy z Oddziałowym Biurem Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi.

Uroczysty wernisaż odbył się 5 marca 2012 r. w siedzibie APK. Wystawa składała się z 25 plansz. Ojciec Stefan Miecznikowski zasłynął swoją postawą względem władzy komunistycznej. W Kaliszu przebywał trzykrotnie, począwszy od 1951 r. Pełnił tutaj funkcję magistra nowicjatu w zakonie Jezuitów (1970–1971), a w latach 1971–1978 był rektorem kolegium. W czasie stanu wojennego przebywał w Łodzi, gdzie aktywnie wspierał działaczy opozycji i organizował pomoc dla rodzin internowanych.